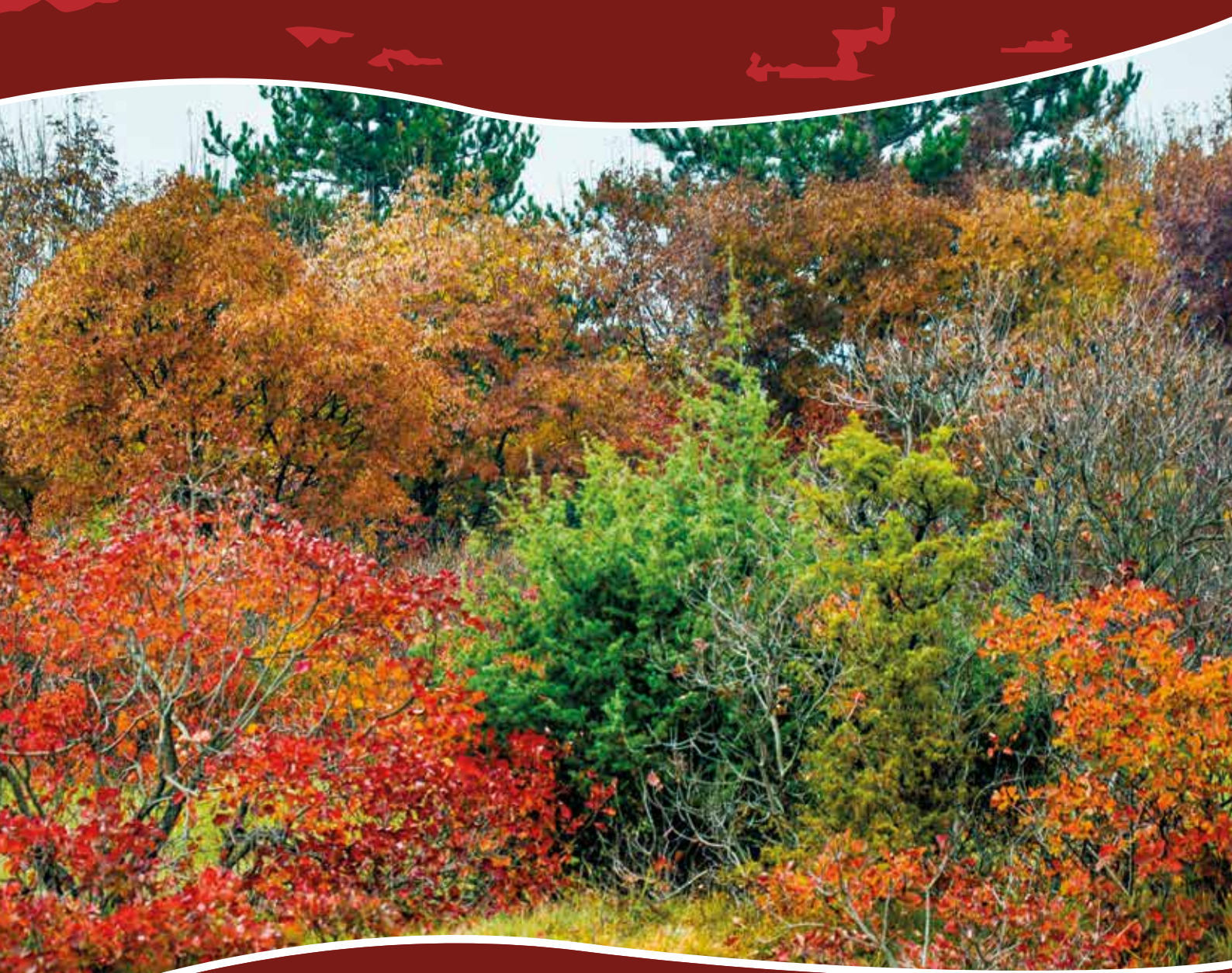

Kroski obzorja

GLASILO OBČINE SEŽANA | LETNIK XXI | ŠTEVILKA 5 | NOVEMBER 2019 | TISKOVINA | POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 6210 SEŽANA

IZ VSEBINE:

- Pomemben korak do čezmejnega geoparka na območju Matičnega Krasa
- Agra 2019 - kmetijsko živilski sejem Gornja Radgona
- Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana praznuje 40 let delovanja
- Šesto Martinovanje na Krasu

OBČINA
SEŽANA

Prihaja na odre Kosovelovega doma Sežana

Četrtek, 5. december 2019, ob 20.00

Prospot Radovljica
Dan Goggin: NUNE V AKCIJI
Muzikal, izven.

Nedelja, 8. december 2019, ob 18.00

Franc Žiberna Povir
ALADINOVE SKRIVNOSTI
Plesno-igrana predstava, izven.

Ponedeljek, 9. december 2019, ob 20.00

Mestno gledališče ljubljansko
Nejc Gazvoda: TIH VDIH
Za Gledališki in Briljantni abonma ter izven.

Četrtek, 12. december 2019, ob 17.00

Valič teater
ZAPORNIK ŠT. 3.2.3.
Monokomedija, izven.
Igrá Domen Valič.

Petek, 20. december 2019, ob 20.00

Špas teater
Matt Murphy: SEKS NASVETI OD A DO Ž
Komediija, izven.

Petek, 27. december 2019, ob 20.00

NOVOLETNI KONCERT
NEW SWING QUARTET
Za Glasbeno-plesni in Briljantni abonma ter izven.

Torek, 31. december 2019, ob 20.00

SILVESTRSKA PREDSTAVA
D Brus braders, Kosovelov dom Sežana, T. I. P. teater
SHOES V GLAVO ...
Komediija, izven.

Sobota, 4. januar 2020, ob 10.00

SREČKINE SOBOTE
Lutkovno gledališče Maribor
Svetlana Makarovič: NETOPIR KAZIMIR
Lutkovna predstava za Srečkin abonma in izven.

Ponedeljek, 20. januar 2020, ob 20.00

Gledališče Koper in Novosadsko gledališče (Srbija)
Po motivih Pahljače Carla Goldonija: VENTILATOR
Komediija za Gledališki in Briljantni abonma ter izven.

Petek, 24. januar 2020, ob 20.00

GLASBA Z OKUSOM
Koncert: PONTEIO
Izven

Izdaja:
Občina Sežana

Odgovorna urednica:
mag. Magdalena Svetina Terčon

Namestnica odgovorne urednice:
Ivica Podgoršek

Uredniški odbor:
Jana Hreščak, Anet Jagodič, Olga Knez,
Miha Ravbar Vidmar, Sara Škapin

Lektorica:
mag. Magdalena Svetina Terčon
(razen oglasnih sporočil)

Tisk:
Schwarz Print

Število izvodov:
5350, Sežana, november 2019

Glasilo je vpisano v Razvid medijev,
ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS,
pod zaporedno številko 388.

ISSN 2536-3832

Informacije v zvezi z izdajo občinskega glasila
dobite na tel. št.: 05/ 73 10 148,
e-mail: glasilo@sezana.si,
Tjaša Mezinec.

Slika na naslovnici:
Zvonko Malovec

Glasilo si lahko ogledate v el. obliki na:
www.sezana.si - Kraški obzornik

Spoštovane občanke, spoštovani občani!

***Pred nami je veseli december. Obdobje prijetnih
druženj in prazničnih doživetij, pričakovanj,
čestitk in želja. Priložnost za premislek o
preteklosti, sedanosti in prihodnosti. Trenutek,
da se ozremo na opravljeno delo, se poveselimo
dosežkov ter se zahvalimo za vse, kar je bilo
dobrega. In je čas, ko polni upanja delamo načrte
za prihodnost.***

***Naj bo v prihodnje med nami veliko razumevanja,
strpnosti in pravičnosti ter dobrih odnosov, ki
bodo plemenitili našo skupnost na vseh ravneh.
Naše življenje naj bo prepleteno z optimizmom,
pozitivno energijo ter prizadevanjem delati
dobro, delati za sočloveka, delati z ljubeznijo.***

***In prav ljubezen naj z radostjo in srčnostjo
napolni praznične dni, leto 2020 pa naj bo v
znamenju prijaznosti, sočutja in novih mejnikov.***

***Z najlepšimi željami,
župan David Škabar s sodelavci***

Prosimo vas, da nam vse prispevke in fotografije pošiljate na glasilo@sezana.si. Rok za oddajo člankov za naslednjo številko je 10. 2. 2020. Članki naj obsegajo največ 3000 znakov s presledki, vsebovati pa morajo naslov članka ter navedbo avtorja besedila in fotografij. Fotografije morajo biti ustrezne ločljivosti (300 dpi, vendar ne večje od 3 MB).

6. seja Občinskega sveta Občine Sežana

28. 9. 2019

Sprejeti sklepi in drugi akti:

1. Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Kraške lekarne Ilirska Bistrica.
2. Sklep o določitvi cene programov javnega vzgojno-izobraževalnega zavoda Vrtec Sežana.
3. Sklep o izdaji soglasja k Statutu javnega zavoda Zavod za gasilno in reševalno službo Sežana.
4. Seznanitev s Poročilom o polletni realizaciji proračuna Občine Sežana za

- obdobje od 1. 1. 2019 do 30. 6. 2019.
5. Seznanitev s Sklepom župana o uporabi sredstev proračunske rezerve – poplave Raša.
 6. Sklep o določitvi vrednosti točke za obračun občinskih taks na območju občine Sežana za leto 2020.
 7. Sklep o razporeditvi presežka prihodkov nad odhodki javnega zavoda Kosovelov dom Sežana – kulturni center Krasa.
 8. Sklep o razporeditvi presežka pri-

hodkov nad odhodki javnega zavoda Zavod za šport, turizem in prosti čas Sežana.

Gradivo k točkam dnevnega reda, ki jih je Občinski svet Občine Sežana obravnaval na 6. seji, 26. septembra 2019, je dostopno na spletni strani www.sezana.si.

Občinska uprava

Poklon Leandru Peganu

Občina Sežana se je ob letošnjem občinskem prazniku v sredo, 28. avgusta 2019, s postavitvijo doprsnega kipa v Parku pri Starem gradu, v neposredni bližini Glasbene šole Sežana, poklonila Leandru Peganu, navdihovalcu, ustvarjalcu, kapelniku, glasbeniku, pedagogu in ravnatelju.

Pobudo za postavitev kipa je Občini Sežana že pred časom podala njegova družina, saj je Leander Pegan v Sežani ustvaril navdihujočo glasbeno pot kot ravnatelj glasbene šole od leta 1989 pa vse do svoje upokojitve in tudi kot dirigent več godbeniških in pihalnih sestavov.

Kot je v svojem nagovoru izpostavil župan David Škabar, se Sežana Leandra Pegana spominja kot predanega ravnatelja, ki je glasbeno šolo dvignil na visoko raven, odločnega kapelnika, spoštovanega glasbenega pedagoga, iskričevega ustvarjalca in prepričljivega navdihovalca, predvsem pa kot velikega človeka in pomembnega ambasadorja kraške kulture doma in po svetu.

Anton Baloh, direktor direktorata za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo, je spregovoril o Peganovi zagnanosti in vztrajnosti. Ivo Bašič, ravnatelj sežanske glasbene šole, pa je v ganljivem podoživljanju njunega dolgoletnega sodelovanja poudaril mentorjevo strokovno, hudomušno in človeško plat.

Program slovesnosti so oblikovale Kraška pihalna godba iz Sežane, Vrhovska pihalna godba in Godbeno društvo Viktor Parma iz Trebč, v katerih je Pegan vihtel svojo taktirko. Skupaj z županom sta kip, ki ga je izdelal Peganov vnuk Voranc Kumar, slovesno odkrili njegovi sestri Alenka Saksida in Majda Pavlin.

Besedilo in slika: Občinska uprava

Poklon Cirilu Zlobcu

V petek, 30. avgusta 2019, je bilo v Ponikvah na Krasu slovesno. Občina Sežana se je leto dni po smrti Cirila Zlobca, velikega pesnika in Kraševca, svojemu častnemu občanu poklonila s postavitvijo spominske plošče. Obeležje na rojstni hiši, ki bo mimoidoče opominjala na to, kje se je Ciril Zlobec rodil in kam se je vedno rad vračal, je izdelal kamnosek Jernej Bortolato.

V kulturnem programu so z glasbenimi vložki nastopili otroci iz Ponikev, Zlobčevo poezijo pa so brali pesnika mag. Magdalena Svetina Terčon in David Ter-

čon ter igralca Maja Blagovič in Vladimir Jurc. Svojega sovaščana se je s pesmijo spomnila Zorka Kodelja, z nagovorom v imenu domačinov iz Ponikev pa njihova predstavnica v Krajevni skupnosti Avber Svetlana Mihalj. Sežanski župan je na slovesnosti povedal, da je bil Ciril Zlobec izvrsten, pronicljiv in ugleden slovenski pesnik, prevajalec, publicist, urednik, novinar ter politik in ponosen Kraševac. Poudaril je, da nam je »kot ena izmed osrednjih osebnosti našega kulturnega in družbenega življenja, pustil bogato zapuščino«, zaradi česar se z

odkritjem spominske plošče »cenjenemu častnemu občanu zahvaljujemo in postavljamo trajen pomnik njegovi veličini«. V slavnostnem nagovoru je spomine na Zlobca delil tudi njegov prijatelj Marko Kravos, slovenski pesnik in kulturni delavec iz Trsta. Izpostavil je,

da je bil pesnik ljubezni in Krasa »človek, ki je bil zvest svojemu prepričanju, nikoli ga ni zatajil, s svojim poštenjem se je vedno izpostavljaj, zato mi je bil toliko bolj drag Primorec«. Ob tem je posebej poudaril, da se »ob njegov lik v teh vetrovnihi časih lahko opremo. Ta hiša

je grajena na trdnih tleh. In naj bo v kamen vpisano, da je Ciril Zlobec še živ«.

Spominsko tablo sta skupaj odkrila sežanski župan David Škabar in Zlobčeva snaha Štefanija Lukič Zlobec.

Besedilo in slika: Občinska uprava

Kopriva se je poklonila Milku Matičetovemu

S celodnevno prireditvijo so se prebivalci Koprive in Brij ob 100-letnici rojstva poklonili svojemu sovaščanu, velikemu slovenskemu etnologu in etnografu Milku Matičetovemu. Ob tej priložnosti so v soboto, 5. septembra 2019, na njegovi rojstni hiši odkrili spominsko ploščo, z gledališčem kamišibaj predstavili njegova dela, pripovedovali njegove pravljice, vaški otroci so odigrali odlomke iz njegovih zgodb, predstavili pa so tudi knjigo Bedenice Božidarja Premrla, v kateri so zbrana Matičetova še neobjavljena dela. V vaškem domu so ob delih Milka Matičetovega razstavili tudi likovna dela domačih otrok. Prireditev so s svojim nastopom obogatili tudi člani folklorne skupine Val Resia iz Rezije, kjer je Milko Matičetov ustvaril pomemben del svojega življenjskega opusa.

Župan Občine Sežana David Škabar se je v nagovoru zahvalil domačinom ter Športno kulturno umetniškemu društvu in vaškemu odboru v okviru Krajevne skupnosti Dutovlje, ki so se s pestrim programom poklonili spominu na svojega rojaka. Izrazil je prepričanje, da si »Milko Matičetov to nedvomno zasluži, saj tudi v mednarodnem merilu velja za enega največjih strokovnjakov v narodopisju. Njegova zapuščina je namreč izredno bogata, obenem pa za Kraševce tudi neprecenljiva. Čeprav je raziskoval celotni slovenski etnični prostor, je bil tudi Kras ena izmed tistih obrobnihi pokrajini, ki se jim je najbolj intenzivno posvečal«.

Besedilo in slika: Občinska uprava

Koncert kazahstanske glasbene skupine v Sežani

V četrtek, 17. oktobra 2019, sta David Škabar, župan Občine Sežana, in nj. exc. Kairat Sarybay, veleposlanik Republike Kazahstan za Republiko Slovenijo, v Sežani gostila koncert glasbene skupine Steppe Sons – Sinovi stepe iz Kazahstana.

Večer je bil posvečen prijateljstvu, ki temelji na skoraj osem desetletij dolgi zgodbi o človečnosti ter sočutju pre-

bivalcev male vasice Povir, na njihovi nesebični skrbi za ranjenega kazahstanskega vojaka in prizadevanju za njegov dostojen pokop konec leta 1943 ter na globokem spoštovanju do Kasseja Sebera, katerega grob v vseh 76 letih ni bil nikoli osamljen.

V zahvalo za dolgoletno skrb in spoštljiv odnos je kazahstansko veleposlaništvo v sodelovanju z Občino Seža-

na že drugo leto zapored pripravilo slovensko-kazahstanski večer, ki je rezultat medsebojnega spoštovanja in pozornosti, pristnih odnosov in prijateljstva.

Po nagovorih gostiteljev se je prireditev nadaljevala v ritmihi tradicionalne in sodobne glasbe kazahstanske etno-džez skupine Steppe Sons – Sinovi stepe, ko so skozi strune dombre, kobyza in zhetigena odmevali očarljivi zvoki velike stepe. Skupina igra novo zvrst glasbe, imenovano MEJ – moderni etno džez, v kateri se na sodoben način prepletajo kazahstanske tradicionalne narodne melodije in džez. Za to zvrst glasbe je značilno, da ni dodanega elektronskega zvoka, zaznati je mogoče le čisti zvok ljudskih instrumentov. Repertoar skupine je bil sestavljen iz avtorskih skladb, skladb pomembnih kazahstanskih skladateljev in klasičnega džeza.

Nadarjeni glasbeniki, ki so v sklopu koncerta zaigrali na približno trideset kazahstanskih tradicionalnih inštrumentov, so duh velike stepe in njenih ljudi prenesli tudi navdušenemu občinstvu v Sežano.

Besedilo in slika: Občinska uprava

Sprejem za predstavnike župnij na območju občine Sežana

Ob državnem prazniku, Marijinem vnebovzetju, je župan David Škabar, 20. avgusta 2019, na delovnem obisku sprejel duhovnike, ki mašujejo na območju občine Sežana. Srečanja so se udeležili Gabrijel Vidrih iz župnije Tomaj, ki obenem mašuje v vaseh Avber, Kazlje in Tomaj, Slavko Obed iz župnije Lokev, Gašper Lipušček iz župnije Dutovlje in podružnic Kopriva, Krajna vas, Kreplje, Pliskovica, Skopo in Veliki Dol, Pavel Kodelja, ki mašuje v Štorjah, na Štjaku in na Vrabčah, ter Aleksander Skapin iz župnije Sežana, ki mašuje v Sežani, Povirju in v Šmarjah ter obenem vodi tudi Kraško dekanijo. Duhovniki so med drugim predstavili svoje delovanje in stanje v okoljih, kjer mašujejo, izrazili želje in potrebe za nadaljnje delo, pogovor pa

je tekel tudi o stanju sakralnih kulturnih spomenikov na območju občine Sežana. Posebna pozornost na srečanju je

bila namenjena tudi zagotavljanju humanitarne podpore pomoči potrebnim v okviru Kraške dekanijske Karitas.

Besedilo in slika: Občinska uprava

Županov sprejem za najuspešnejše učence in dijake ter udeležence akcije Občina Sežana v cvetju

S podelitvijo priznanj najuspešnejšim učencem in dijakom ter udeležencem akcije Občina Sežana v cvetju se običajno vsako leto zaokroži praznovanje sežanskega občinskega praznika. Podelitev priznanj je letos potekala v Lipici, 6. septembra 2019. Po uvodnih nagovorih novega direktorja Holdinga Kobilarne Lipica Mateja Oseta in dosedanje direktorice Lorele Dobrinja ter gostitelja sprejema, sežanskega župana Davida Škabarja, so bila najprej podeljena priznanja sodelujočim v akciji Občina Sežana v cvetju 2019. Predsednica komisije Majda Brdnik je povedala, da je tudi v letošnji, že petnajsti akciji zapored, ocenjevanje potekalo v treh kategorijah.

Poleg že tradicionalnega ocenjevanja vasi oziroma naselij v občini Sežana, je Komisija letos vključila tudi ponudnike dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, podelili pa so tudi dve posebni nagradi.

Med prijavljenimi v kategoriji ocenjevanja vasi oz. naselij je prvo mesto zasedla Krajevna skupnost Pliskovica za vas Veliki Dol, drugo mesto je šlo v Krajevno skupnost Vrabče za vas Vrabče, tretje mesto pa je pripadlo Krajevni skupnosti Štjak za vas Mahniči. V kategoriji ocenjevanja najlepše urejene okolice ponudnikov dopolnilnih dejavnosti na kmetiji so bili nagrajeni Davorin Jagodič iz Avberja, Primož Štoka iz Krajne vasi, Breda Durcik iz Pliskovice, Božo Škapin

iz Vrabč, Miro Stojan Benčič iz Križa ter Bogdan Klančar iz Majcnov. Poleg tega je strokovna komisija letos podelila zahvalo za sodelovanje Domu na Krasu, posebni nagradi pa sta šli v roke Tomažu in Dušanu Živcu iz Velikega Dola za pasirske hiške ter Božidarju Mršiču iz Lokve za oživitev konjereje. Občina Sežana je tudi v letošnjem letu k sodelovanju po-

vabila Višjo šolo za fotografijo. Študent Adnan Hadžan je v sklopu akcije fotografiral najlepše urejene okolice in jih razstavil v prostorih Občine Sežana.

V drugem delu prireditve so bila priznanja podeljena najuspešnejšim mladim glasbenikom, osnovnošolcem in srednješolcem, ki so v šolskem letu 2018/2019 zaključili šolanje na obmo-

čju občine Sežana in pri tem dosegli zavidljive uspehe. Čeprav je bila bera odličnikov tudi v letošnjem letu več kot odlična, gre med vsemi zagotovo izpostaviti Nika Nikoliča in Matijo Kovača, letošnja zlata maturanta. Vsem mladim želimo še mnogo znanja in številnih uspehov na njihovi nadaljnji poti.

Besedilo in sliki: Občinska uprava

Sprejem svetovnega balinarskega prvaka na Občini Sežana

V sredo, 16. oktobra 2019, je župan Občine Sežana, David Škabar v vili Mirasasso gostil junaka slovenske odprave na svetovnem prvenstvu za mlade balinarje v italijanskem Alassiu. Gašper Povh je na prvenstvu osvojil naslov svetovnega mladinskega prvaka v hitrostnem zbijanju. Povh je po suverenih predstavah v kvalifikacijah in četrtfinalu

zablestel v polfinalnem obračunu z ize-nanim svetovnim rekordom s 45 : 37, v finalu pa je z 42 : 41 premagal Franco-za Matheoja Roffinoja.

Župan je ob čestitkah prvaku izpostavil zadovoljstvo, da se z balinanjem, tradicionalnim kraškim športom, vse bolj ukvarjajo tudi mladi. Glede na to, da so pred Gašperjem Povhom že novi špor-

tni izzivi, mu je gospod Škabar zaželel mirno roko, veliko poguma in trdnosti. Slednje pa je podkrepil s simboličnim darilom – kamnito balinarsko kroglo.

Poleg svetovnega prvaka so se sprejema pri županu udeležili tudi predstavniki Zavoda za šport, turizem in prosti čas ter Športne zveze Sežana. Posebno mesto pa je seveda pripadlo tistim, ki mladega prvaka spremljajo na športni poti. Slovenski selektor Anton Kosar in Iztok Sosič, Gašperjev trener v Balinarskem klubu Skala, sta ob navdušenju nad Gašperjevimi številnimi uspehi poudarila, da gre največja zasluga za številne odlične dosežke ravno njegovi neomajni volji ter izjemnemu delu na treningih in nesebični podpori staršev.

Mladi Sežanec je ob naslovu svetovnega prvaka skupaj z Jako Štremflov osvojil tudi srebrno medaljo v štafetnem zbijanju. V tej kategoriji pa je v Sežano odličje prinesel tudi njegov brat, Matija Povh, ki je z Erikom Čehom osvojil tretje mesto.

Besedilo in slika: Občinska uprava

Prvič v šolo

Za 1.141 otrok, ki bodo v letošnjem šolskem letu 2019/2020 obiskovali osnovni šoli in njihovi podružnici na območju občine Sežana, se je 2. septembra 2019, z začetkom šolskega leta začela pisati nova zgodba. Še posebej pa je bil prvi šolski dan pomemben za 105 prvošolcev, ki z vstopom v šolo odpirajo novo knjigo na svoji življenjski poti. Za topel in spodbuden sprejem otrok in njihovih staršev so poskrbeli na obeh osnovnih šolah v Sežani in Dutovljah ter na njihovih podružnicah v Lokvi in v Tomaju.

Tudi letos so prvošolce v šolske klopi pospremili predstavniki Občine Sežana. Župan David Škabar in sodelavci so prvošolcem v Sežani, Lokvi, Tomaju in v Dutovljah čestitali in zaželeli, da bi se v šoli dobro počutili, sklepali številna

nova prijateljstva, med seboj sodelovali in si skozi vsa leta šolanja pridobili čim več znanja. Da bi bil spomin na prvi

vstop v šolo čim lepši, začetek leta pa čim lažji, je župan prvošolcem podaril simbolična darilca.

Besedilo in slike: Občinska uprava

Sprejem udeležencev projekta Erasmus + CLIL in VET

Od 7. do 11. novembra 2019 je bil Šolski center Srečka Kosovela Sežana ponovno mednarodno obarvan. Tokrat so na šoli gostili aktivnost Erasmus + strateškega partnerstva CLIL in VET, na kateri sodelujejo dijaki in profesorji iz Italije, Litve, Portugalske, Slovaške in Turčije. Poleg pestrega programa v okviru projekta so gostitelji udeležencem pripravili tudi številne druge zanimive aktivnosti in ogled lokalnih zanimivosti.

Kot vsakokrat smo udeležence z veseljem sprejeli tudi na Občini Sežana. Župan David Škabar je povedal, da je Obči-

na Sežana mladim zelo naklonjena. Prav tako je poudaril, da z veseljem podpira mednarodno dejavnost našega Šolskega centra Srečka Kosovela v prepričanju, da povezovanje z dijaki in študenti iz drugih kulturnih okolij mlade bogati, jim daje dodatne možnosti za osebni razvoj ter omogoča izmenjavo mnenj in krepitev številnih kompetenc.

Ob zaključku srečanja, ki je obenem pomenilo tudi sklepno dejanje tokratnega projektnega srečanja, je župan Škabar skupaj s koordinatorko projekta Majo Prešeren udeležencem podelil certifikate.

Besedilo in slike: Občinska uprava

Pomemben korak do čezmejnega geoparka na območju Matičnega Krasa

Občina Sežana je marca letos na razpis Programa sodelovanja Interreg V-A Italija-Slovenija, v sodelovanju s projektnimi partnerji Geološko službo Dežele Furlanije-Juljske krajine, Javnim zavodom Park Škocjanske jame in Uradom za geologijo Direkcije za varstvo tal Dežele Veneto, prijavila standardni projekt GeoKarst z namenom, da se s pomočjo evropskih sredstev, po vloženem večletnem trudu, vzpostavi čezmejni geopark na Matičnem Krasu.

Projekt so podprli tudi naslednji pridruženi partnerji: Center za idrijsko dediščino, ISPRA – Višji inštitut za varstvo okolja in raziskovanje okolja, Slovenska turistična organizacija, PromoTurismoFVG – Agencija Dežele Furlanije-Juljske krajine za turizem, Območna razvojna agencija Krasa in Brkinov, Občina Dolina – San Dorligo della Valle, Občina Komen, Občina Doberdob – Doberdò del Lago, Občina Miren-Kostanjevica, Občina Devin Nabrežina – Duino Aurisina, Občina Divača, Občina Sagrado in Občina Hrpelje - Kozina.

Naj spomnimo, da so v zadnjih letih (2015–2017) občine, tako na slovenski kot italijanski strani Kraške planote, podpisale dogovor za ustanovitev geoparka na območju Matičnega Krasa in da je bil leta 2018 podpisan tudi čezmejni dogovor med Občino Sežana (predstavnica slovenskih kraških občin) in Deželo Furlanijo – Juljsko krajino za vzpostavitev

geoparka na čezmejnem območju Kraške planote.

Že v strateškem projektu KRAS-CARSO (2014) je bilo ugotovljeno, da bo integracija homogenega območja Matičnega Krasa dosežena z vzpostavitvijo čezmejnega geoparka, kot razvojnega orodja za trajnostno rabo virov. Slednje je tudi glavni namen novega projekta GeoKarst, za katerega smo v sredo, 2. oktobra 2019, prejeli novico, da je med 19 prijavljenimi projekti na prednostni osi 4 11 ETS eden izmed štirih odobrenih projektov, med katerimi je dosegel najvišje število točk in bo sofinanciran iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Celotna vrednost projekta je 882.331,00 EUR, od katerih se 85 % sofinancira iz navedenega evropskega sklada. Projekt se bo začel izvajati februarja naslednje leto in bo trajal dve leti.

Osrednji splošni cilj projekta je »okrepiti zmogljivosti institucionalnega sodelovanja s spodbujanjem javnih organov in ključnih akterjev na območju Matičnega Krasa k oblikovanju skupnih rešitev za skupne izzive«. Slednjega bomo dosegli z realizacijo naslednjih specifičnih ciljev:

- priprava akta o ustanovitvi čezmejnega geoparka;
- priprava dosjeja za kandidaturo za vključitev čezmejnega geoparka v UNESCO globalno mrežo geoparkov;
- zagotovitev večje prepoznavnosti,

skladnosti in usklajenosti upravljajna območja z namenom povečanja intenzivnosti sodelovanja. S tem namenom bo pripravljen čezmejni upravljavski načrt geoparka ter izdelana pilotna rešitev vzpostavitve inovativne interpretacije dediščine za bolj učinkovito upravljanje teritorija. K temu bo prispevalo več komponent, kot so skupna teritorialna znamka, smernice za certifikat kakovosti, edukativni in geoturistični programi, integriran informacijski sistem, kodeks za obiskovalce, nove podjetniške ideje, usposobljeni geoturistični vodniki, geopoti itd.

Hkrati pa bo na temo geodiverzitet vzpostavljeno širše sodelovanje, in sicer z deželo Veneto, kar bo služilo za izmenjavo izkušenj in dobrih praks ter prenos modelov iz projektnih aktivnosti na Krasu na območje Veneta in obratno.

Odobritev projekta in zagotovitev sofinanciranja pomeni pomemben korak k vzpostavitvi geoparka na območju Matičnega Krasa, saj predstavlja dodatno podporo obeh držav in evropske skupnosti.

Občinska uprava

Podpis pogodbe za dokončno ureditev Centra za ravnanje z odpadki kraško-brkinskih občin

V sredo, 21. avgusta 2019, je na Centru za ravnanje z odpadki Sežana (CERO Sežana) potekal podpis pogodbe za končno ureditev CERO Sežana – II. faza. Pogodbo so kot investitorji podpisali županji in župana Občin Divača, Hrpelje - Kozina, Komen in Sežana ter Jožef Andrejašič, predstavnik izvajalca gradbenih del podjetja Adriaing, d. o. o., Koper.

Predmet pogodbe je ureditev manipulativnih površin, delno pokritih z jeklenimi nadstrešnicami. Faza I je bila izvedena v letu 2016 z izgradnjo nadstrešnice in asfaltiranjem manipulativnega platoja. V fazi II pa so predvidena investicijska dela na manipulativnem platoju CERO Sežana oz. končna uredi-

tev dvorišča CERO. Ta zajema izvedbo treh nadstrešnic za obdelavo odpadkov in ureditev talne podlage (845 m² nadstrešnic s fasado iz trapezne pločevine (zaščita pred burjo in padavinami), 746 m² betonskih površin in 114 m² asfaltnih površin).

Izvedba končne ureditve je nujna zaradi zakonske zahteve o urejenosti zbirnih centrov in okoljskih vplivov. Kot je

ob podpisu pogodbe povedal sežanski župan David Škabar, je naložba izredno pomembna iz okoljevarstvenega vidika, saj bo investicija prispevala k zaščiti odpadkov pred okoljskimi vplivi in ustrezno uredila odtekanje odpadnih voda, kar je za občutljivo kraško območje zelo pomembno.

Za izvedbo druge faze je bilo izpeljano javno naročilo, na katerem je bil kot

najugodnejši ponudnik izbrano podjetje ADRIANG, Podjetje za proizvodnjo, storitve, inženiring in prodajo, d. o. o., Koper, s katerim so občine sklenile gradbeno pogodbo v skupni vrednosti 315.835,21 EUR brez DDV. Od tega bo Občina Sežana investicijo krila v višini 55,65 %.

Besedilo in slika: Občinska uprava

Obrezovanje grmovnic in drevesnih vej ob občinskih cestah, kategoriziranih javnih cestah in poteh

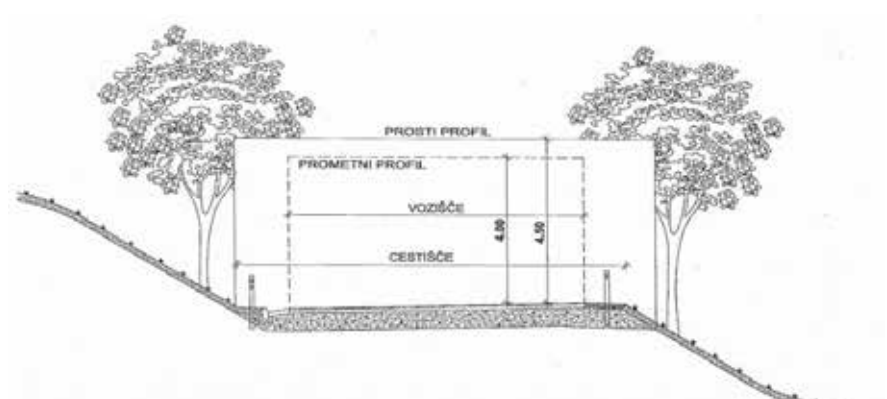
Da bi zagotovili čim večje varnost udeležencev v prometu, vas želimo opozoriti na ureditev obcestne vegetacije.

Lastniki oziroma uporabniki zemljišč so dolžni ob občinski cesti ali pločniku redno obrezovati veje dreves, žive meje, trte ali druge visoke nasade ali poljščine tako, da ne segajo na občinsko cesto ali pločnik in ne poslabšujejo ali onemogočajo preglednosti ali drugače ovirajo ali ogrožajo prometa. Zagotovljena morata biti prosti profil ceste in predpisana preglednost, da je omogočen pregled in dostop do cestnih objektov, da so vidne in dostopne prometna signalizacija, prometna oprema ter cestne naprave in ureditve.

Pravilnik o projektiranju cest (Uradni list RS, št. 91/05, 26/06, 109/10 – ZCes-1 in 36/18) določa, da »prosti profil ceste« tvorijo prometni profil, varnostna širina in varnostna višina ter vanj ne smejo posegati stalne fizične ovire.

Opozoriti vas želimo na obvezno upoštevanje določb 18. člena Pravilnika o rednem vzdrževanju javnih cest (Uradni list RS, št. 38/16):

1. Na površinah, ki so sestavni del ceste, se vegetacija kosi, obrezuje in seka najmanj v takem obsegu, da sta zagotovljena prosti profil ceste in predpisana preglednost, da so vidne

in dostopne prometna signalizacija in prometna oprema ter cestne naprave in druge ureditve.

2. Vzdrževati je treba tudi cesti bližnja drevesa in druge zasaditve, ki lahko ogrožajo cesto ali promet na njej.

Dodatno vas seznanjamo, da:

- je na cestnem svetu javne ceste prepovedano postavljati ograje, stebričke, zasaditi živo mejo, drevje, trto ali druge visoke nasade ali poljščine, nameščati ali odlagati les, opeko, zemljo, drug material ali predmete;
- na območju površin, potrebnih za preglednost ceste, zatravitev in zasaditev grmovnic ne sme presegati višine 75 cm od ravni vozišča;
- drevesa, ki rastejo ob omenjenih ce-

stah, morajo biti obrezana tako, da je prosta višina nad cesto najmanj 4,5 m. (glej sliko)

- mora biti grmičevje ali drevje po širini obrezano najmanj do zunanjšega roba bankine, kjer bankine ob cestišču ni, pa najmanj meter od roba asfalta ceste (glej sliko).

Občane zato pozivamo, da redno obrezujejo vegetacijo na svojih zemljiščih ob cesti in s tem zagotavljajo varnost udeležencev v prometu. V primeru, da občani ne bodo pristopili k aktivnosti, bomo obrez prisiljeni urejati preko koncesionarja občinskih cest v Občini Sežana stroške lastnikov zemljišč.

Občinska uprava

Redno vzdrževanje gozdnih cest v Občini Sežana

V novembru so se zaključila dela, ki so bila predvidena po Programu rednega vzdrževanja gozdnih cest v občini Sežana za leto 2019. Program je pripravil Zavod za gozdove, območna enota Sežana, in sicer za gozdne ceste v zasebnih gozdnih kot tudi za gozdne ceste v državnih gozdovih. Urejalo so naslednje gozdne ceste: Sopada I, Nad Rašo I, Žekanec I, Kriški bori, Prek hriba I, Podgovec, Prelovec, Nad Rašo II, Žekanc II, Prek hriba II, Podselinec, Stari Boršt,

Teranovce, Sopada II, Kozlek, Čebulovica. Skladno s potrjenim programom so obnovili vozišča z nasipnim materialom – jalovina in profiliranjem vozišča, strojno sanirali cestišča z grederjem, komprimirali vozišča, dvostransko čistili svetel profil ceste ter opravili intervencijska dela z rovokopačem, ročno vzdrževanje z motorno žago ter dobavili in namestili novo prometno signalizacijo. Dela je izvajal Ivan Kopal, s. p., Višnje 5A, 5273 Col, v skupni vrednosti 24.345,79 EUR z ddv.

Besedilo in slika: Občinska uprava

Ustrezno odlaganje odpadkov

Na Občini Sežana že dalj časa opažamo neustrezno odlaganje odpadkov ob občinskih in državnih cestah po celotni naši občini. Odpadki so pogostokrat odvrženi ob robu vozišča, na cestnih postajališčih neposredno ob koših, na območju ekoloških otokov ob cesti pa zraven zabojnikov na tleh. V vetrovnih razmerah se ti razpršijo po celotni trasi vozišča in bistveno kvarijo ugled naše pokrajine. Zagotovo se takšna slika narave ne zdi privlačna niti za turista. Predlagamo, da za odpadke ustrezneje poskrbimo, da se potrudimo in jih odlagamo v posode, ki so temu namenjene.

Smeti na Ulici Eme Starc v Sežani (Ema Starc).

Smeti ob cesti na Terminal Sežana.

Smeti ob cesti Povir-Brestovica.

Besedilo in slike: Občinska uprava

Zaobljubljen dan, obarvan z biserno barvo

Med 2. svetovno vojno, ko so možje odšli v vojno ali internacijo, so na Vrhe ostale le ženske in otroci. Takrat so ljudje

molili in prosili, da bi se ti možje vrnili in da vrhovskih vasi ne bi požgali. V ta namen so se zaobljubili, da bodo vsako

leto 22. avgusta praznovali zaobljubljen dan.

To tradicijo smo ohranili in vsako leto poskrbimo, da je v naši cerkvi na ta dan praznično. Letos pa je bilo še posebno lepo, saj smo obenem praznovali tudi biserno mašo našega rojaka Borisa Čibeja, ki je bil v tistih težkih vojnih časih ministrant v naši cerkvi.

Starejši Vrhovci zelo radi pripovedujejo o novi maši, ki jo je imel župnik Boris v Tabru nad Vrabčami, kjer je preživel svojo mladost. Čeprav je gospod Čibej takrat odšel s Tabra, se na Vrhe vedno rad vrača.

Gospodu Borisu želimo, da bi mu Bog naklonil obilo zdravja, miru in volje, da bi ta poklic lahko opravljal še dolgo.

Besedilo in slika: Vlasta Lozej

Kraški frajtonar s Kraškim šopkom

Tradicionalna prireditev Kraški frajtonar, ki jo je vrsto let sežansko KD Kraška harmonika organiziralo na Grižah, se je lani preselila v zadružni dom v Dolu pri Vogljah. Tu so kraške godce 1. septembra 2019 že drugo leto zapored to-

plo sprejeli domačini.

Tudi letos so s to prireditvijo počastili sežanski občinski praznik. Udeležil se je tudi sežanski župan David Škabar. Novoustanovljeno Društvo ljubiteljev vaške dediščine Vrhovlje 700 plus s pred-

sednikom Miho Vidmarjem Ravbarjem pa je še prej organiziralo dveurni pohod Po Cesarjevi poti in okoli Vrhovelj. Kraški harmonikaši so se predstavili posamezno, med njimi tudi Ruben Žvab, ki je na zadnjem državnem tekmovanju osvojil

srebrno priznanje, in s harmonikarskim orkestrom, ki ga vodi Matic Štavar. V triju so zaigrali Manuel Brundula, Luka Grahor in Jaka Žerjal, posamezno pa še Polona Ukmar, Morena Lanza in Iva Guštin. Letos so kraški godci medse povabili KD Kraški šopek Sežana. Pevke so zapele nekaj ljudskih pesmi in odplesale splet plesov v narodnih nošah. Orkester Kraške harmonike je več kot uro dolgo prireditev zaključil s skladbami Prijatelji, ostanimo prijatelji, Na Golici in V dolini tihi. Zadovoljno občinstvo je vsem nastopajočim podelilo velik aplavz, saj vsa tri društva ohranjajo kraško izročilo. Sledilo je prijetno druženje vseh nastopajočih.

Besedilo: Olga Knez
Slika: Jasna Parovel

Vrhovci na Opajskih večerih pod zvezdami

Prvo nedeljo v septembru so v Opajskem selu v sklopu Opajskih večerov pod zvezdami gostili Vrhovsko vaško godbo in člane študijskega krožka Ljudsko petje. Opajski večeri pod zvezdami so se letos že peto sezono odvijali od prvega junijskega večera pa do prve septembrske nedelje. Pevke in godec so bili oblečeni v tradicionalne kraške noše, na oder pa je stopila tudi Marta Košuta, ki je predstavila pomen ter izdelavo noš. Obiskovalci so si lahko ogledali tudi razstavo o nošah.

Besedilo: Polona Počkar
Slika: arhiv Razvojnega društva Vrhe

Po cesarjevi poti in okoli Vrhovelj

V naših krajih je veliko zgodb, dogodkov in zapuščin, ki tonejo v pozabo ali ostajajo neodkriti v arhivih in pozabljenih v starih kredencah. Prav te zgodbe si želimo v Društvu ljubiteljev vaške dediščine Vrhovlje 700 plus odretiti in ohraniti za nadaljnje rodove. Prav to je razlog, da je nastal naš prvi raziskovalni projekt s pohodom okoli vasi Vrhovlje in Po cesarjevi poti. Projekt je bil zasnovan ob letošnji obeležitvi praznika Občine Sežana s prvim pohodom po tej poti 1. septembra 2019, s katerim smo začeli z raziskovanjem slikovnih virov in pisnih pričevanj o malo poznanem dogodku, ko je Karel I., zadnji vladar avstro-ogrškega cesarstva, v največji tajnosti obiskal svoje vojake na travniku, imenovanem Velika rovna, pod Vrhovljami. Peščica odkritih fotografij in zapisana ter ustna

pričevanja otrok, ki so s cvetjem pozdravili cesarja na tem obisku, so iztočnica raziskovalnega pohoda okoli vasi Vrhovlje, ki poteka po starih poteh, klancih in cestah, po katerih odkrivamo krajevne znamenitosti in pomembne točke, ki

so zaznamovale in krojile razvoj vasi na tem prostoru. Dogodek, ki je za uradno zgodovino samo opomba v arhivih ob koncu prve svetovne vojne, je za naš kraj izrednega simbolnega pomena v kontekstu dramatičnih sprememb 20.

stoletja. Pohod je namenjen zainteresirani javnosti in smo ga doslej ponovili v sodelovanju z Turistično informacijskim centrom Sežana pod vodstvom Jordana Guština za turistične vodnike in turistične delavce.

Besedilo in slika: Miha Ravbar Vidmar

Spominska plošča Karlu in Leopoldu Jurci v Kosoveljah

Spomin na ljudi in dogodke prehitro zbledi. V Kosoveljah smo se zato že pred nekaj leti odločili, da 'okamenimo' spomin na pomembnejše osebnosti, ki izhajajo iz tega kraja. Do sedaj smo postavili že pet spominskih tabel, in sicer: Jordanu Zaharju, ladijskemu konstruktorju, ki je s svojim hidrokrilcem, zgrajenim na Norveškem, prišel v Guinnessovo knjigo rekordov, Stanu Lavrenčiču, ki je na noge postavil Krasopremo Dutovlje in se kasneje lotil projekta vodooskrbe Krasa iz podzemnega vodnega toka, ljudskemu godcu in obrtniku Jožetu Lavrenčiču, ki je v prvi vojni preživel vzhodno in soško fronto, in kmečki družini Štok, ki se je pred sto leti vrnila iz begunstva v dobesedno razbito hišo v izropani vasi. Kosovelje so bile v prvi vojni namreč izpraznjene. Prebivalci so bili razseljeni po različnih avstrijskih deželah. Vas je bila med prvo vojno spremenjena v vojaško sanitetno središče.

14. septembra 2019 pa smo v Kosoveljah postavili spominsko ploščo Karlu in Leopoldu Jurci. Karel Jurca je bil strokovnjak za načrtovanje in vzdrževanje parkov. Služboval je v različnih krajih tedanje monarhije, tudi v Boki Kotorski in v Postojni, kjer ga je doletela splošna mobilizacija. Kot sanitetni desetnik je doživel balkansko, vzhodno in tudi soško fronto. O tej kruti odisejadi je napisal knjigo *Vojni dnevnik desetnika*. V Doberdolu ga je leta 1916 zajela italijanska vojska. Malo pred koncem vojne je za malarijo umrl v ujetništvu v južni Italiji.

Karlov sin Leopold Jurca je človek, ki bi ga lahko opredelili kot kraškega Čedermaca v Istri in kot primorskega dr. Slaviča. Med obema vojnama je namreč kot župnik, prošt in dekan v Pazinu občutil vse oblike pritiska fašistične politike, kar je opisal tudi v knjigi *Moja leta v Istri pod fašizmom*. Kot vztrajni Kraševac se nikdar ni vdal. Mogoče je bil celo edini, ki mu je sodišče v Trstu, na katerega je moral zaradi prijave fašističnih oblasti, dovolilo, da je smel pridigati in poučevati v domačem jeziku. Po drugi vojni je še z dvema istrskima dekanoma z vero-

dostojnimi argumenti na župnišču v Pazinu prepričal mednarodno komisijo, da Istra in Primorska nista italijanski deželi in zato ne moreta pripadati Italiji, kot je bilo na pogajanjih v Parizu že skoraj odločeno. Po vojni ga je jugoslovanska oblast odlikovala z redom zaslug za narod s srebrnim vencem. V Pazinu je po drugi vojni ustanovil semenišče in gimnazijo, kjer je bil tudi prvi ravnatelj. Slovenske dijake, ki so v Pazinu obiskovali srednjo šolo, je učil slovenščino. Ko je na Reki po drugi vojni oblast prepovedala Teološko fakulteto, je v Pazinu postavil Visoko teološko šolo, v kateri je tudi poučeval. Sredi sedemdesetih let ga je monsinjor Albin Kjuder povabil v Koper, kjer je kot protoadministrator pripravil vse potrebno, da je lahko tam zaživela Koprška škofija. Prvemu koprskemu škofu dr. Jenku je pri vodenju škofije pomagal kot generalni vikar. Papež Janez 23. ga je s posebno bulo umestil za koprškega stolnega prošta. Veliko je pisal in objavjal. Znal je biti primerno kritičen do vseh stranpoti. Življenjske moči so ga dokončno zapustile leta 1988. Nedvomno je Leopold Jurca človek, ki je ne glede na zahteve različnih oblastnikov vedno napravil stvari, za katere je menil, da

so prave in v korist domačih ljudi. Hrvati ga kujejo v zvezde, pri nas smo ga prezri. Mi, v Kosoveljah, pa smo se mu na lokalni ravni s postavitvijo spominske plošče na njegovi rojstni hiši vsaj malo oddolžili.

Rodbino Jurca, ki je sedaj ni več v Kosoveljah, je predstavila sorodnica Silva Dekleva. O Karlu in njegovi knjigi je spregovoril prof. Robert Petaros iz Opčin. Življenje in delo Leopolda pa nam je približal dr. Bojan Ravbar iz Dutovelj, sedaj župnik v Strunjanu, ki je bil njegov učenec v Pazinu in njegov naslednik v Koprju. Domačini smo pripravili bogato tematsko razstavo. Dogodek je s primernim kulturnim programom popestrilo Kulturno društvo Kraški šopek, nato smo si lahko ogledali ravnokar odprto zasebno etnološko zbirko kmečkega orodja in druge podeželske tehnike, ki sta jo uredila Sašo in Silvo Križman. Sobotni popoldan se je iztekel v druženju vaščanov s sorodniki in prijatelji. Tudi prijetnega petja ljudskih pesmi je bilo v izobilju.

Besedilo: mag. Dušan Luin
Slika: arhiv vasi Kosovelje

Vse poti vodijo domov

Na zdaj že tradicionalnem srečanju Vse poti vodijo domov smo na prvo septembrsko soboto na druženje v Zadružnem domu povabili vse krajanje in vse, ki so včasih bili krajanje Štorij.

Letos smo srečanje organizirali v okviru praznika občine Sežana. Ob tej priložnosti smo v prostorih nekdanje trgovine v Zadružnem domu odprli Galerijo kamna. Domačin Gabrijel Jeram je v desetletjih zbiranja vzorcev iz vseh še delujočih in predvsem opuščenih kamnolomov na območju Krasa, zbral in popisal neprecenljivo zbirko kamnov. Prostori galerije seveda niso dovolj veliki za celotno zbirko več kot 160 vrst kamna. Kot velik ljubitelj kamnoseške

Galerija kamna. (Slika: Darko Jeram).

Udeleženci akcije gradnje suhega zidu. (Slika: arhiv KS Štorje).

dediščine je postavil na ogled tudi del kamnarskega in kamnoseškega orodja, geološko karto Krasa in nekaj izdelkov iz kamna. Zbral in razstavil zbirko kamnov, ki so vgrajeni v stavbo slovenskega parlamenta.

Kamnito ploščo ob vhodu v galerijo je odkrila predsednica KS Štorje Ivica Podgoršek, župan Občine Sežana David Škabar pa je s kamnoseškim kladivom naredil nekaj udarcev v kamen ter se zahvalil Jeram Gabrijelu za neprecenljivo pridobitev za vas Štorje, občino Sežana in promocijo kraškega kamna.

Srečanje vaščanov in otvoritev galerije smo popestrili s bogatim kulturnim programom, v katerem so sodelovali predvsem krajanje Štorij. Otroci z recitacijama in pevsko točko, ki so jo pripravili pod mentorstvom Tine Orel, članice otroške plesne skupine s plesom pod vodstvom Brigitte Kuštrin ter

Otroci iz Štorij s pevsko točko (Slika: Darko Jeram).

ženska plesna skupina Štorovke, ki jih vodi plesna učiteljica Alice Stojko Saliu. Bojan Podgoršek nas je prijetno presenetil z na novo napisano Štorsko kroniko, ki je bila po koncu kulturnega programa na voljo vsem krajanom in gostom, da so si jo kot zgibanko lahko

odnesli domov kot spomin in dokaz, iz kako zgodovinsko pomembnega kraja izhajajo. Kot gostje prireditve so nastopili člani pevske skupine Studenec iz Pivke. Po kulturnem programu in odprtju galerije je sledilo druženje ob hrani in glasbi.

Prijetno pa smo združili s koristnim v naslednjem mesecu, ko smo na pobudo Krajevne skupnosti Štorje ter Liste Andreja Sile in v sodelovanju s Partnerstvom kraške suhozidne gradnje organizirali dvodnevno akcijo, na kateri smo pokazali svoje gradbeno znanje. Po petkovem večernem predavanju Danila Antonija v Zadružnem domu, je v soboto, 5. oktobra 2019, sledila celodnevna akcija pod vodstvom Vinka

Mahniča. Dotrajan suhi zid na križišču proti Kazljam so udeleženci najprej porušili in odstranili velike korenine. Nato so rekonstruirali 12 metrov zidu. Ostali del pa še čaka na boljše vreme.

Besedilo: Meri Hreščak

Kamni govorijo

Ko prenehajo pisni viri, spregovorijo o zgodovini človeštva kamni – saxa loquuntur, kot pravi latinski pregovor. Božidar Premrl, raziskovalec kamnarstva in kulture kamna na Primorskem, je bil osrednji gost že 33. pogovornega

večera Mesto nad Reko, ki jih že 10 let organizira divjaški arhitekt Stojan Lipolt, tokrat v Srednji dvorani Kosovelovega doma 16. oktobra 2019. V uvodu je pesem Vrnitev na Kras tržaškega pesnika Enia Emilija interpretiral gledališki in

dramski igralec Aleksij Pregarc, sežanski fotograf Jadran Čeh pa je pripravil projekcijo svojih fotografij o kamnoseških vidikih sakralne arhitekture med Škocjanom in Štivanom, ki poteka vzdolž podzemnega toka Velike vode, kot domačini imenujejo reko Reko.

Kras nima kiparjev, kot jih premore Carrara, ima pa mnogo kamnoseških mojstrov, ki so težke masivne kamnite bloke preoblikovali v uporabne izdelke ter jih okrasili z umetelnimi reliefi. S tem so kraški kamnoseki Kras umestili na svetovni zemljevid kamnite dediščine, ki si jo je mogoče ogledati tako na Krasu kot tudi v drugih krajih.

Premrl se je osredotočil na deset tem, povezanih s kamnoseštvo na Krasu. Predstavil kamnoseške in zidarske mojstre od 15. do 20. stoletja, ki so delovali na Krasu, Vrheh, v Pivki, Brkinih in okolici Trsta.

Besedilo in slika: Olga Knez

Praznovanje vaškega praznika v Lokvi

Zadnji konec tedna v septembru je v KS Lokev potekal osrednji krajevni praznik, opasilo. Praznovanje v čast svetega Mihaela, zavetnika lokavske cerkve, se je začelo že v petek, 27. septembra, z nočnim pohodom na Vroč. Pohod je organiziral Moto klub Gad Lokev.

V soboto, 28. septembra, pa so si obiskovalci lahko ogledali prenovljene prostore KS Lokev, priložnostno razstavo o nogometnem klubu Galeb Lokev ter razstavo ročnih del skupine vaščank. Razstavo o nogometnem klubu sta pripravila Srečko Rože iz Vojaškega muzeja Tabor Lokev in Robert Müllner, ki je zgodbo o nogometnem klubu zapisal in jo tako po dolgih letih ponovno obudil. Obiskovalci so si lahko ogledali tudi podarjene drese lokavskih nogometnih dvojčkov Nejca in reprezentanta Mihe Mevlje.

Slovesnost se je nadaljevala na športnem igrišču za kulturnim domom v Lokvi, kjer so nastopali otroci iz Vrtca Sežana – enota Lokev in Podružnične šole Lokev ter gasilci iz PGD Lokev. Sledil je nastop mažoretk iz Povirja in Kraške pihalne godbe iz Sežane. S pozdravnim govorom pa je obiskovalce nagovoril predsednik Sveta KS Lokev Leo Ban. Ob tej priložnosti je KS Lokev podelila plakete zaslužnim krajanom, ki so v preteklosti s svojim delom prispevali k

prepoznavnosti in razvoju domačega kraja. Za dobro voljo je na improviziranem zunanjem odru poskrbela Igralska zasedba TKŠD Urbanščica iz Famelj. Po končanem uradnem delu prireditve smo bili priča nenavadni menjavi generacij občinstva, saj je pokriti šotor preplavila mladina od blizu in daleč. Domačini, skupina Jastrebi, so se na domačem terenu odlično izkazali, za pravo navdušenje na plesišču pa je poskrbela goriško-kraška glasbena skupina Zvita feltna.

V nedeljo, 29. septembra, je bila v cerkvi svetega Mihaela v Lokvi sveta

maša. Maša je bila še posebej svečana, saj so jo s skupnim nastopom popestrili člani domačega cerkvenega zbora in člani MPZ Tabor Lokev.

Letošnje opasilo je bilo na željo organizatorjev KS Lokev obarvano dobrodelno. Na srečelovu zbrana sredstva so namenili nakupu ali najemu defibrilatorja, ki je v KS nujno potreben. Vsem, ki ste donirali sredstva za srečelov in tudi vsem, ki ste kupili srečke, se ob tej priložnosti v imenu KS Lokev iskreno zahvaljujemo.

Besedilo in slika: Robert Müllner

Cirkus Kellners navdušil mlado in staro

S Češke je sredi oktobra prišel na Kras in v Brkine družinski cirkus Kellners s skoraj polstoletno zgodovino in navdušil številno občinstvo, še zlasti otroke in njihove starše. Gre za cirkus, v katerem

ne nastopajo živali, saj je njegov lastnik Filip Kellner z nastopajočimi proti mučenju živali. Filip pove, da se je s cirkusom ukvarjal že njegov stari oče Frante, njegov oče Zdenko, tradicijo pa nada-

ljuje tudi njegov sin Filip. Nastopajo že 45. sezono. Vsaka sezona traja od osem do devet mesecev, vsako leto nastopajo z različnim programom v različnih državah Evrope. Zelo pri srcu jim je Slovenija, v katero se radi vračajo in, kot zatrjuje Filip Kellner, direktor mladega cirkusa, v katerem nastopa 10 cirkusantov, tudi trije mladi, jim Slovenija pomeni drugi dom. Na Češkem, od koder izhajajo, so tako le dobre tri mesece na leto. Številni otroci in njihovi starši so v Komnu (8. 10.), Križu (10. 10.), Divači (12. in 13. 10.) in Hrpeljah (15. in 16. 10.) uživali v številnih točkah, kjer ni manjkal klovn, ki je zvalil veliko smeha. V Križu so nastopili pod pokritim šotorom na zemljišču, ki jim ga je odstopila Agrarna skupnost Križ-Filipčje Brdo.

Besedilo in slika: Olga Knez

Jesenske aktivnosti RD Škauna

Razvojno društvo Škauna je v oktobru pripravilo dva dogodka. Najprej smo v soboto, 12. oktobra, organizirali prireditev Pozdrav jeseni. Otroci so si ogledali gledališko predstavo Supernona, se zabavali na napihljivih igralih in se družili v raznih športnih aktivnostih.

Ljubitelji tomosov pa so obiskali vinske kleti v Dobravljah, Ponikvah in Avberju in preverili, če se mošt že spreminja v vino.

Zadnje sobotno oktobrsko dopoldne pa smo v Avberju izpeljali delavnico pletenja košar. Tradicionalna izročila in prenosi znanja rokodelskih spretnosti so zaradi spremenjenega načina življenja in vedno hitrejšega tempa žal vse redkejši in določene rokodelske obrti so ogrožene, da počasi izginejo v po-

zabo, zato smo bili še toliko bolj veseli izrednega odziva na delavnico, na kateri nas je Jure Jakofčič naučil, kako se izde-

la košaro. Med pletenjem košar so nas obiskali tudi kolesarji, ki so se podali na 'rdečo turo po Krasu'.

Besedilo in slika: Barbara Jerič

Od državnega prvenstva v dresurnem jahanju do počitniškega dne v Lipici

Na državnem prvenstvu v dresurnem jahanju v Lipici 22. septembra 2019 se je zlate medalje in lovorike državne prvakinje veselila Birgit Fabris Sauer s kobilo Rio. Srebro je osvojila Neža Šarc s konjem Aristotilas, bron pa Barbara Begojev s konjem Zenith. Tako se je na hipodromu v Lipici za tekmovalce v dresurnem jahanju – po julijem bal-

kanskem prvenstvu – zaključil osrednji dogodek letošnje sezone, ki sta ga priredili Kobilarna Lipica in Konjenskiška zveza Slovenije.

Slovenska voznika Miha Tavčar in Klemen Turk sodita med najuspešnejše tekmovalce, ki so z lipicanci od 11. do 15. septembra nastopili na Svetovnem prvenstvu v vožnji dvovpreg v nem-

škem Drebkau. Ekipno sta osvojila 14. mesto in tako dosegla najboljši svetovni rezultat z lipicanci. Miha Tavčar se je znova uvrstil med 20 najboljših na svetu v maratonu, ki predstavlja najzahtevnejšo preizkušnjo svetovnega prvenstva. V prihodnje obeta še veliko tekmovalnih uspehov, saj je 17. mesto v maratonu osvojil z enim izkušenim konjem in

enim konjem, ki izkušnje šele nabira.

Septembra leta 2021 se bodo najboljši vozniki dvovpreg sveta znova srečali na svetovnem prvenstvu v Kronenbergu na Nizozemskem.

Več kot 40 čudovitih belih lipicancev pa je na Dnevu Kobilarne Lipica, 6. oktobra, prvič 'zaplesalo' na največje uspešnice Vlada Kreslina z Malimi bogovi in Policijskim pihalnim orkestrom. V nepozabnem spektaklu Beli lipicanci in črna kitara se jim je pridružila šepetalka konjem Magnificent Maelle, številne obiskovalce pa je v Lipico pritegnilo tudi celodnevno dogajanje s pestrim programom in sproščenim festivalskim vzdušjem.

Celodnevno festivalsko dogajanje je pritegnilo lipicance iz vse Slovenije, saj so se mu pridružili tudi člani Združenja rejcev lipicanca Slovenije in konjeniki Postaje konjeniške policije Ljubljana. Z otroškimi doživetji z lipicanci in poniji, družinskimi vošnjami s kočijo, predstavami kovanja in sedlanja pa tudi s sladkimi kulinarčnimi doživetji je bil Dan Kobilarne Lipica znova ena najlepših priložnosti za stik z lipicanci in povabilo v Lipico v letu 2020.

Dogodek je bil izveden v okviru operacije Krasnost Krasa in Brkinov, ki spod-

Miha Tavčar na Svetovnem prvenstvu v vožnji dvovpreg v nemškem Drebkau (Slika: Krisztina Horvat).

buja razvoj dediščinskih programov in pomaga pri promociji celotne destinacije. Operacija je sofinancirana s strani Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja.

Zadnji dan v oktobru pa je Kobilarna Lipica pritegnila družine z otroki s pestrim počitniškim dogajanjem med več kot 300 belimi lipicanci. Najmlajši in naj-

bolj igrivi obiskovalci Kobilarne Lipica so znova preživeli nepozaben dan na družinskem jesenskem festivalu, ki je bil posvečen Začarani Lipici in zgodbi o strašnem Malkozbegu, turškem vojskovodji, ki je leta 1559 vstopil na lipiško posestvo. Tako so se za en dan vrnili v čas, preden je Lipica postala dom belih lipicancev.

Pridružili so se kreativnim delavnicam, izrezovali buče v družbi 3D mojstra, se zabavali med poslikavo obrazov in spoznavali ponije. Potem, ko so pregnali jesen, so se prepustili sproščenim počitniškim doživetjem. V mraku se je začel še lov na zaklad, nato pa so se obiskovalci zbrali ob ognju in se okrepčali z jesenskimi dobrotami začarane Lipice. Eno najlepših doživetij je bil nastop lipicancev v predstavi Zgodba o Lipici, medtem ko je najmlajše navdušil tudi stik z belimi lipicanci na pašnikih.

Sproščena jesenska doživetja vabijo v Lipico tudi v prihodnjih dneh. Poleg voženj s kočijo, stika s poniji in sprehodov po edinstvenem posestvu, ki se je že odelo v jesenske barve, si lahko obiskovalci vsako soboto ob 11. uri ogledajo uradni trening z lipicanci in doživijo lepoto belih lipicancev v dragocenih trenutkih šolanja, ko se spletajo vezi zapanja med njimi in njihovimi jahači.

Besedilo: Tina Čič

Državna prvakinja v dresurnem jahanju 2019 Birgit Fabris Sauer s kobilo Rio (Slika: Kobilarna Lipica).

Deset let Vrhovske vaške godbe

Tradicionalna prireditev Nedelja na Vrheh je tudi letos potekala v vasi Tabor na Vrheh. Dogodek so organizirali 18. avgusta 2019, teden dni pred sežanskim občinskim praznikom.

Potekala je v znamenju praznovanja

desete obletnice Vrhovske vaške godbe (VVG), ki je bila ustanovljena leta 2009. Največ zaslug za njen nastanek ima sedaj že pokojni prof. Leander Pegan, dobitnik zlatega prstana Zveze slovenskih godb. Svoj prvi samostojni koncert so

člani izpeljali 22. avgusta 2009 prav v okviru Nedelje na Vrheh. Godba, ki danes šteje 15 članov, je bila povod, da so naslednje leto ustanovili tudi RD Vrheh.

Vrh je prireditev dosegla z več kot uro in pol trajajočim koncertom pod taktir-

ko sedanjega kapelnika Jurija Prašlja iz Doline. Na prireditvi je predsednik sveta sežanskega Javnega sklada za kulturne dejavnosti Urban Grmek Masič podelil članom godbe srebrne in bronaste Gallusove značke za deset- in petleno aktivno udejstvovanje na področju ljubiteljske glasbene dejavnosti.

Zbrane je nagovoril tudi sežanski župan David Škabar, ki je poudaril pomen VVG pri povezovanju prebivalcev in obiskovalcev na območju Vrhov.

Kot gostje so v narodni noši nastopile tudi pevke Študijskega krožka Ljudsko petje pod mentorstvom Borke Slavice Kucler. Praznovanje so zaključili z družanjem ob zvokih ansambla Lisjaki.

Besedilo in slika: Olga Knez

Razstava kraških likovnic v galeriji Notranjskega muzeja v Postojni

V galerijskem prostoru Notranjskega muzeja v Postojni so 19. avgusta 2019 odprli razstavo članov Društva likovnih ustvarjalcev Postojna, ki deluje od leta 1988 kot edino tovrstno slikarsko društvo v občini Postojna in združuje slikarje od Ilirske Bistrice do Sežane. Že nekaj let so članice tudi tri likovnice sežanske občine, Sonja Peroci iz Koprive, Stanislava Vodopivec iz Dutovelj in Silva Pangos iz Sežane. Ustvarjalci so tokrat na svojih platnih upodobili kraško pokrajino.

Po pozdravnem nagovoru vodje muzeja Tine Poljšak je delovanje postojnskih likovnikov predstavil predsednik Stoyan Svet, odprtje razstave pa sta s kulturnim programom popestrili violinistki domače glasbene šole Elza Premrl in Kaja Mrhar, ki je zaigrala tudi na kitaro.

Razstava je bila na ogled do konca oktobra.

Besedilo: Olga Knez
Slika: arhiv DLU Postojna

Sežanski pevci na 15. Škerlovih dnevih zborovskega petja

Kulturno društvo Mešani pevski zbor Sežana je bilo ustanovljeno pred 17 leti. V teh letih se je zamenjalo kar nekaj pevcev in tudi zborovodij. Zbor že šesto leto deluje pod vodstvom mlade glasbenice, pedagoginje in dirigentke Andreje Tomažič Hrvatini, ki je zaključila študij zborovskega dirigiranja in vokalne kompozicije na Konservatoriju za glasbo v Trstu. Trenutno pa zaradi njene odsotnosti zbor vodi Jelka Bajec Mikuletič. Predsednica sežanskega zbora, ki šteje 26 pevcev iz Sežane in bližnje okolice ter

tudi iz zamejstva, je Sonja Perhavec. Z veseljem je sprejela povabilo KD Odmev iz Kranjske Gore, da se sežanski pevci predstavijo na letošnjih že 15. Škerlovih dnevih v Kranjski Gori.

Na prireditvi, ki je sicer dvodnevna, so se predstavili prvi večer, 16. avgusta 2019, ko so zapeli pet pesmi, med njimi pesem Burja v priredbi Danila Bučarja, s katero so na Gorenjsko prinesli kraški melos in temperament, Slakova Lunca, ki jo je priredila Andreja Tomažič Hrvatini ter projekt Janez bi rad osvojil dekle, kjer

glavni gledališki vlogi igrata Igor Rojc v vlogi zdravnika in Matej Gorup v vlogi Janeza. Zapeli so tudi z domačim pevskim zborom pod vodstvom dirigenta Petra Novaka. V veliko čast jim je bilo, da so peli z najstarejšim pevskim sestavom v Sloveniji, to je z Moškim pevskim zborom Lira iz Kamnika, ki deluje od leta 1882 in je prvo slovensko pevsko društvo. Ta zbor vodi priznani skladatelj, organist in izredni prof. Andrej Misson. Danes je Lira moški zbor več generacij, ki nadaljujejo bogato in dolgoletno tradicijo.

jo zborovskega petja. V začetku letošnjega leta smo jih lahko poslušali tudi v Tomaju. Drugi dan je nastopil Tamburaški ansambel Jepa iz Loč ob Baškem jezeru na avstrijskem Koroškem.

Sežanski pevci so koristno izkoristili še s prijetnim. Pred nastopom so obiskali in si ogledali domačijo Frana Saleškega Finžgarja v kraju Doslovče, čebelnjak Antona Janše na Breznici, v Žirovnici pa domačijo Matije Čopa ter se po obilnem in okusnem kosilu v stari gostilni Trebušnik v Žirovnici podali do skakalnice v Planici in naravnega rezervata Zelenci, ki ob izviru Save Dolinke spada v območje Natura 2000.

Besedilo in slika: Olga Knez

Papirne igrarije Jane Štok

Jana Štok, po poklicu modna oblikovalka in inženirka oblikovanja kamna, živi in ustvarja v Sežani. Skoraj desetletje se ljubiteljsko ukvarja s fotografijo in je tudi aktivna članica sežanskega Foto kluba Žarek. Že nekaj let pa tudi slika. Ob sežanskem občinskem prazniku so 21. avgusta 2019 v Mali galeriji Mira Kranjca v Kosovelovem domu v Sežani odprli njeno razstavo z naslovom Papirne igrarije. Ob prekrasnem prepevanju Noneta Kresnik je o avtorici in njenem delu spregovorila umetnostna zgodovinarica in likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn.

Razstava, na kateri se je slikarka predstavila z nizom del manjšega formata, ki kažejo afiniteto do njenega likovno čistega sloga z občutkom za detajle, je bila odprta do 13. oktobra.

Besedilo in slika: Olga Knez

Prvi kraški ekstempore v Botaničnem vrtu

V sklopu občinskega praznika občine Sežana, je 24. avgusta 2019 Kulturno društvo Kras v sodelovanju in pokroviteljstvu Botaničnega vrta Sežana organiziralo prvi ekstempore Kras. Umetniki so slikali na temo Motivi krasa v Sežani, njeni okolici in Botaničnem vrtu Sežana.

Strokovna žirija, ki so jo sestavljali umetnostna zgodovinarica in kritičarka Anamarija Stibilj Šajn, umetnostna zgodovinarica in kritičarka Saša Bušan in profesor likovne umetnosti Samo Onič, je opravila izbor del in prvo nagrado podelila Janji Praček, drugo nag-

rado Mariji Maruši Maraž, tretjo pa Dajani Čok.

Odkupno nagrado je po izboru strokovne žirije prejela Kristina Žnidaršič.

Zaključno prireditev so s svojim nastopom popestrili flautistka Nina Svetina s skladbo River flows in učenci Glasbene šole Sežana: Brina Štambergar, Danjel Irenej Bandel, Mihael Krištof Bandel in Elija Nikolaj Bandel pod vodstvom Aleksandra Jovetića.

Prav povezovanje in sodelovanje z Botaničnim vrtom pod vodstvom Marjete Kljun Terčon je ta zaključni del prireditve naredilo za nekaj posebnega,

pravljичnega, drugačnega.

Kulturno društvo Kras se zahvaljuje sponzorjem, ki so pomagali pri izvedbi prvega kraškega ektempora. To so Komunalno stanovanjsko podjetje Sežana, Botanični vrt Sežana, Okrepčevalnica Appetit – Matjaž Lindič, Kavarna Valter, Manufaktura Sežana, Agrooskrba Sežana in Fitnes Planet Sežana – Bojan Pirjevec, ki je podaril sredstva za odkupno nagrado.

Želimo si, da bi kraški ekstempore postal tradicionalen.

Erna Kopše

Fotografije lipicancev Ludvika Husuja in keramika Katje Prunk na šagri pod kostanji

Prav za sežanski občinski praznik 28. avgusta 2019 so v društvenih prostorih SKD Grad v Banih v okviru dvodnevne vaškega praznika Šagra pod kostanji odprli razstavo dveh kraških umetnikov. Iz Orleka, vasi, s katero so bili vaščani Banov tesno povezani, se je predstavil dolgoletni jamar, planinec, gasilec in dober

poznavalec kraškega podzemlja Ludvik Husu, sicer prejemnik zlatega znaka JZS in nagrade Občine Sežana. Svoje dolgo delo konjarja v lipiški kobilarni je kronal s številnimi fotografijami in le nekaj od njih jih predstavil na tokratni razstavi z naslovom Lipicanec – biser Krasa. Unikatne glinaste izdelke s kraškimi motivi

pa je razstavila keramičarka Katja Prunk iz Tomaja. Prunkova je sicer vodja računovodstva v družinskem podjetju. Pred več kot desetimi leti pa se je začela navduševati nad keramiko. Kupila je svojo peč za žganje keramike in začela odkrivati vedno nove postopke oblikovanja in krašenja. Kot članica Kluba keramikov iz Kanala ob Soči pridobiva novo znanje, ki ji pomaga pri ustvarjanju. Kraševka po duši in srcu v svoja dela rada vpleta kraške motive in materiale. Rada eksperimentira in preizkuša različne tehnike izdelave in poslikave. Pred dvema letoma si je kupila lončarsko vreteno, kar ji precej olajša oblikovanje, saj izdeluje predvsem uporabno keramiko. Na razstavo je tokrat postavila okrog 50 unikatnih izdelkov iz gline, kot so krožniki, pladnji, skodelice, svečniki, podstavki za milo idr.

O umetnikih in njunem delu je spregovoril arhitekt Stojan Lipolt iz Divače, vodja pogovornih večerov Divača – mesto nad Reko.

Ludvik Husu, eden od avtorjev, in Neva Husu, podpredsednica SKD Grad.

Besedilo in slika: Olga Knez

Sprejem za nosilce enot Klekljanje čipk v Sloveniji in Veščina suhozidne gradnje, znanja in tehnik, pri ministru za kulturo

Slovenija je leta 2008 ratificirala Unescovo Konvencijo o varovanju nesnovne kulturne dediščine, istega leta pa je pod vodstvom Ministrstva za kulturo začel nastajati tudi Register nesnovne kulturne dediščine. V registru sta med 72 enotami tudi veččini klekljanja čipk v Sloveniji in suhozidne gradnje. Obe sta od lani vpisani na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva, ki na mednarodni ravni odraža raznolikost nesnovne kulturne dediščine, osvešča o njenem pomenu in spodbuja dialog, ki spoštuje kulturno raznolikost.

V luči vpisa je 4. septembra 2019 potekal slavnostni sprejem ministra za kulturo za nosilce obeh lani vpisanih enot. Kraške klekljarice so predstavljale članice Kulturnega društva Kalunca iz Velikega Dola. Nosilce kraške suhozidne gradnje pa so zastopali predstavniki Partnerstva za ohranitev in populariza-

cijo kraške suhozidne gradnje.

»Nesnovna kulturna dediščina je tisto, kar nas osmišlja,« je med nagovorom dejal minister za kulturo mag. Zoran Pognič ter dodal, da »zidove gradimo zato,

da ohranjamo našo kulturno dediščino in ne zato, da se ločujemo, ter klekljamo in izdelujemo čipke zato, da nas povezujejo in ne zato, da nas osamijo.«

Predsednica društva Kalunca Neža

Bandel in predsednik Partnerstva kraške suhozidne gradnje Danilo Antoni sta prejela listini o vpisu na UNESCO Reprezentativni seznam, ob zahvali in spodbudi, da bodo iz tega priznanja črpali dodatno motivacijo in svojo ljubezen prenašali naprej.

Zahvalni nagovor v imenu klekljaric je imela Mira Časar iz Društva klekljaric Koroške, v imenu nosilcev suhozidne gradnje pa Boris Čok. Svečan pridih dogodku so ob direktorju JZ PŠJ Stojanu Ščuki in vodji enote ZVKDS OE NG Er-

nesti Drole prispevali prisotni kraški župani, tj. županja Občine Divača Alenka Štručl Dovgan, županja Občine Hrpelje-Kozina Saša Likavec Svetelšek in župan Občine Komen Erik Modic. Dogodek bi si težko predstavljali brez predstavnic kraških vzgojiteljic in učiteljic, ki s Karin Lavin skrbijo za popularizacijo večine suhozidne gradnje med najmlajšimi Kraševci.

Ministrstvo za kulturo se je zahvalilo tudi vsem strokovnjakom in institucijam s področja varovanja dediščine, ki

so z ministrstvom odlično sodelovale pri pripravi nominacije, ter predstavnikom lokalnih skupnosti za njihovo podporo pri delovanju društev in združenj na lokalni ravni.

Po podelitvi je sledila še otvoritev fotografske razstave obeh enot nesnovne kulturne dediščine, ki je nastala v sodelovanju državnih in občinskih muzejev oziroma zavodov, in prijetno druženje.

Besedilo:

Darja Kranjc, Ministrstvo za kulturo
Slika: arhiv Partnerstva kraške suhozidne gradnje

Mi gremo pa na vzhod v Koprivi na Krasu

Dneve evropske kulturne dediščine in Teden kulturne dediščine so v Koprivi 29. septembra 2019 počastili s priveditvijo Mi gremo pa na vzhod, ki jo je uspešno organiziralo domače ŠKUDD Kopriva, ki ga od vsega začetka, že pet let, vodi predsednik Alan Kosmač, in sežanska izpostava Javnega sklada za kulturne dejavnosti z vodjo Vladislavo Novotnik.

Tokrat so številni obiskovalci spoznali

del japonske kulture, ki jim jo je s fotografijami približal prav Alan Kosmač, mednarodno priznani fotograf, ki je domači kraj ponesel na zemljevid sveta. Na mednarodnem japonskem salonu fotografije je namreč Kosmač lani in predlanskim prejel pestižno nagrado, ki prinaša tudi dvoletno razstavo po vseh večjih japonskih mestih. Fotograf se je podelitve nagrade v skoraj 10 tisoč kilometrov oddaljeni Japonski ude-

ležil lani in letos. Občinstvu v Koprivi je spregovoril o svojih delih, ki jih je razporedil v štiri tematske sklope: zmagovalni fotografiji leta 2017 in 2018, gosto naseljeni (40-milijonski) Tokio in gora Fudži (3776 m n. v.), ki privlači zaradi svoje izjemne lepote veliko umetnikov in tujih turistov, svojo poroko, ki jo je sklenil konec marca lani prav na Japonskem z izvoljenko Matejo, in globalni problem pametnih telefonov.

V kulturnem programu, ki ga je povezovala Andreja Lenassi, sta z japonskim gledališčem kamišibaj nastopila Kosmačeva otoka, 10-letna Hana s slovensko pravljico Deklica v Vilenici in 12-letni sin Taj s korejsko ljudsko pravljico Velika ljubezen. Poudariti velja, da je zelo nadarjena Hana požela precej občudovanja tudi na avstrijskem Koroškem, kjer se je predstavila s pričujočo obliko gledališča. Tudi tokrat je bilo občinstvo navdušeno nad njenim izvajanjem. Domači osnovnošolci pa so pod mentorstvom Beti Njari predstavili nekaj verzov japonske pesniške oblike haiku.

Besedilo in slika: Olga Knez

Velika odkupna nagrada za Sejalca na poti v obljubljeni deželo

Simon Kastelic, akademski slikar mlajše generacije, sicer pa že uveljavljeni avtor, se je v septembru 2019 udeležil 54. mednarodnega ekstempora v Piranu, ki velja za najstarejšega v Evropi. Vsako leto se ga udeleži več kot 300 udeležencev s celega sveta. Kot motiv so predvidene razne tematike ter prosta tema, na katero je ustvarjal tudi naš domači avtor. Eksempore prične z žigosanjem praznih platen, nakar imajo udeleženci na volj

Slikar Simon Kastelic z Gašparjem Gašparjem Miščem ob sliki Sejalca na poti v obljubljeni deželo, akril/platno, 80 x 120 cm, 2019.

nekaj dni za ustvarjanje.

Kastelic, ki aktualno serijo slik trenutno razstavlja v ljubljanski galeriji Lek, se je odločil za nadaljevanje svojega ciklusa slovenskih motivov, v katerem meša likovne podobe iz preteklosti, predvsem slovenskega impresionizma, s sodobnimi motivi današnjega življenja. Tako se na njegovih slikah večkrat pojavljajo Jamove plesalke, ki zaplešejo pred Am-

basado Gavioli, lovec Jurija Šubica pa polni flinto pred parlamentom. Na sliki, ki jo je odkupilo nepremičninsko podjetje Gašparja Gašparja Mišiča, se pojavlja multipliciran Groharjev sejalec, ki na nek način sugerira begunsko krizo, beg slovenskega intelekta v tujino; sam avtor pa noče definirati eksplicitne razlage, saj pravi, da naj slike nagovorijo vsakega posameznega gledalca.

Očitno je slika na piranskem eksemporu nagovorila tudi mednarodno strokovno žirijo, ki je slikarju dodelila veliko odkupno nagrado, Simonovo že sedmo s tega tradicionalnega likovnega dogodka; prvo je prejel že pri svojih osmih letih.

Besedilo: Mirjam Podgornik Kastelic
Slika: arhiv Obalnih galerij

Zaplesali smo veselo

Člani KD Kraški šopek Sežana smo se odzvali povabilu SKD Sloga in se oktobra predstavili na odru Kulturnega doma Nova Gorica na prireditvi Razigrana srca. Sama prireditev je bila zasnovana tako, da so organizatorji povabili v goste člane različnih folklornih skupin iz bivše Jugoslavije. Poleg članov KD Kraški šopek Sežana so se predstavili še Mališani iz Leskovca, SKUD Pontes iz Šumadije, MKD iz Ohrida, SD dr. Mladen Stojanović iz Levča

in člani SKD Sloga iz Kumanovega. Z različnimi koreografijami smo navdušili polno dvorano. S plesom in petjem smo pričarali domačnost in spomine ter doživeli veliko lepih trenutkov in iskrenih prijateljev. Sproščeno vzdušje, uspešen nastop in gostoljubnost gostiteljev nam bodo ostali v lepem spominu.

Besedilo: Miranda Novak
Slika: Ilija Janković

Je Francka Mljač iz Prelož pri Lokvi najbolj fotografirana kmetica na svetu?

Že 18. kulinarčno-turistično prireditev Okusi Krasa, ki jo je od 19. oktobra do 10. novembra organiziralo Slovensko deželno gospodarsko združenje Trst in v katero je bilo vključenih devet gostiln in restavracij ter še več pekarn, barov, trgovin z jestvinami, sladoledarn in slaščičarn na Tržaškem Krasu in Goriškem, je obogatila tudi razstava fotografij di-

vaške fotografije Jožice Zafred z naslovom Življenje iz zemlje. Razstavo, ki je posvečena Francki Mljač iz Prelož pri Lokvi, ki bo prihodnje leto dopolnila 90 let, so odprli 21. oktobra 2019 v Gostilni in piceriji Veto na Opčinah. Ogleдали so si jo številni ljubitelji narave in zdravega kmečkega življenja vse do konca novembra.

Lastnici lokala Katja Fibrizi in njena mama Nada Debenjak sta predstavili menu, katerega rdeča nit letošnjih že polnoletnih Okusov Krasa je kava. Zafredova, ki je že četrto stoletja predana fotografiranju in se je s samostojnimi razstavami doma in v tujini predstavila že mnogokrat, je tokrat na ogled postavila 23 barvnih fotografij velikega formata. Za osrednji motiv je tokrat izbrala kmečko ženico Francko. Da ne bo pomote. Med fotografinjo, ki je veliko sodelovala s pokojnim režiserjem in scenografom ter novinarjem Jadranom Sterletom, in Francko so se stkale trdne prijateljske vezi že leta 2004, od kar jo redno in vneto fotografira. Avtorica je zaupala, da je v teh 15 letih posnela več kot dva tisoč fotografij v Preložah, kjer Francka živi in dela.

Francka pa je gostitelje presenetila, saj jim je v dar poklonila veliko košaro sveže zelenjave z domače njive. Otvoritev je z ljudskimi pesmimi slovenskih skladateljev popestrila Moška vokalna skupina Stane Malič z zborovodjo Jankom Banom.

Besedilo in slika: Olga Knez

Razstava ročnih del v Dolu pri Vogljah

Sežanska izpostava Javnega sklada za kulturne dejavnosti, ki jo že vrsto let vodi prizadevna Vladislava Navotnik, je ob letošnjih Dnevih evropske kulturne dediščine in Tednu kulturne dediščine pripravila tri dogodke, med njimi razstavo ročnih del, ki so jo v vaškem domu

Dol pri Vogljah od 11. do 13. oktobra 2019 postavile članice krožka, ki pod vodstvom Marice Rupnik iz Senožec deluje že tri leta pri Razvojnem združenju Repentabor. Na razstavi se je predstavilo deset članic, poleg Marice Rupnik, ki je za razstavo prispevala prekrasen

jesenski aranžma z motivom ježka, še: Bojana Vidmar, Cvetka Trobec, Ida Križmančič, Majda Može, Silva in Vilma Škabar, Silva Blažina, Vesna Pavlovčič in Zvonka Marušič. Razstavljavke z obeh strani meje, ki se v vaškem domu zbirajo redno enkrat tedensko, so se predstavile z bogatim umetniško izdelanim papirnatim in kvačkanim cvetjem, okrasjem za advent, božič, novo leto in veliko noč ter drugimi izdelki.

Po pozdravnem nagovoru dosedanje predsednice domačega društva Bojane Vidmar je zbrane pozdravil tudi sežanski župan David Škabar, medtem ko je Navotnikova predstavila pomen in težo letošnjih DEKD, ki potekajo pod naslovom Dediščina-umetnost-razvedrilo. V priložnostnem programu so otvoritev popestrili pevci Združenega mešanega pevskega zbora Repentabor, ki delujejo že od leta 2005, tokrat z novo zborovodkinjo Ireno Škamperle.

Besedilo in slika: Olga Knez

Predstavitve pesniške zbirke Rika Bizjaka BeseXdaXsebe

Pesniška zbirka BeseXdaXsebe – izpovedi najstarejšega študenta Filozofske fakultete Riharda – Rika Bizjaka, je posebna zbirka, kar nam pove že naslov, ki je večbesedni palindrom, pri katerem se besede berejo z obeh strani enako.

Zbirka, ki jo je poshumno uredila pesnikova sestra Alenka Helena Bizjak, je v Vaškem domu v Dolu pri Vogljah na literarnem večeru Mladost na borjaču 27. oktobra 2019 navdušila številne obiskovalce, vključno z županom Občine Sežana Davidom Škabarjem.

Na njegovi domačiji, Pri Lajnarjevih v Vogljah, sta Riko in Helena preživljala pri noni Evfemiji Bizjak – Matiki poletne počitnice kar deset let zapored. Oba sta se rodila sredi največje vojne 20. stoletja. Riko Bizjak (1943–2019) je imel zelo pestro življenje. V zadnjih letih svojega življenja se je izraževal na treh smereh (slavistika, zgodovina in filozofija) – da bi zaključil Filozofsko fakulteto v Ljubljani. Do prerane smrti 19. februarja letos sta mu manjkala le še dva izpita. Pisal je pesmi ter spomine, tudi v kraškem narečju.

Po pozdravnem nagovoru predsednika domačega razvojnega združenja Simona Fabjana je avtorja pesniške zbirke predstavila njegova sestra Helena Bizjak,

ki je tri desetletja poučevala slovenščino, največ na srednjih šolah v Ljubljani.

Mladostne spomine na Rika, ko so še kot otroci pasli živino na kraški gmajni, in Rikovem gledališču ter igranju na violino na Vrhovskem je z zbranimi delil domačin Milivoj Ravbar.

Avtorjeve pesmi v narečju sta prebiral domačina Zdenka Fabjan in Danilo Ravbar. Večer, na katerem je bilo mogoče kupiti tudi pesniško zbirko in njegovo

knjigo Kralj Matjaž – mit ali resničnost? : slovenski Sveti gral, so popestrili tudi z narečnimi pesmimi Ane Dežman in Iztoka Mlakarja.

Fotografije iz njegovega nadvse plodnega življenja, ki jih je mogoče videti tudi v pesniški zbirki, pa so si obiskovalci ogledali v projekciji.

Besedilo in slika: Olga Knez

Kraškokriške pravce na Komenskem

Letošnja občinska nagrajenka Občine Sežana in prejemnica 13. Štrekljeve nagrade (2013) za dosežke na področju zbiranja in ohranjanja slovenskega ljudskega izročila Jasna Majda Peršolja je

letos svoj bogat literarni opus okronala še z izdajo knjige Kraškokriške pravce. Knjigo, ki jo je ilustrirala Tanja Samec, zemljevida pa prispevala oblikovalka Katjuša Tavčar, obe iz Križa, je tiskala di-

vaška Tiskarna Mljač. Svojo najnovejšo knjigo je avtorica predstavila 25. oktobra 2019 v Kosovelovi knjižnici Sežana – enota Komen.

Z njo se je pogovarjala knjižničarka Marija Umek. Knjiga, za katero je uvodno besedo napisala doc. dr. Katja Hrobat Virloget, na 230 straneh prinaša obilico zanimivega branja. Sama je zbrala pravce iz Križa in okoliških vasi kot tudi tiste, ki so jih napisali Križani. Mnogi pripovedovalci so že umrli in zato so te pravce spomin nanje. Knjiga, ki jo je založilo Razvojno društvo Gmajnica Križ, vsebuje 14 ilustracij.

Avtorica teh ilustracij je Tanja Samec, ki je za pogovorni večer pripravila pravljično kamišibaj V Rašo po vodo. Hkrati so odprli tudi razstavo njenih izvornih ilustracij, ki krasijo knjigo. Predstavitve je v kulturnem programu pospremila klarinetistka Ida Žagar.

Besedilo in slika: Olga Knez

Regijski pihalni orkester Krasa in Brkinov

Regijski pihalni orkester Krasa in Brkinov je združil 80 najboljših mladih godbenikov iz Kraške pihalne godbe, Pihalnega orkestra Komen, Pihalnega orkestra Divača in Brkinske godbe 2000. Krstno se je predstavil 30. avgusta 2019 v amfiteatru Kosovelovega doma v Sežani, 26. oktobra 2019 pa naredil odličen vtis na mednarodnem tekmovanju pihalnih orkestrrov najvišje težavnostne stopnje v avstrijskem Grafeneggu.

Pred dvema letoma sta Matija Tavčar, dirigent Pihalnega orkestra Komen, in Tomaž Škamperle, dirigent Brkinske godbe 2000, začela razmišljati o možnosti, da bi združili najbolj zagnane in izkušene mlade glasbenike iz različnih domačih sestavov v kar se da kakovosten orkester, s katerim bi se lahko predstavili na zahtevnem tekmovanju. Z zanesenjaštvom, somišljeniki in pravo vizijo so dosegli finančno podporo Občin Sežana, Komen, Divača ter Hrpelje - Kozina in avgusta 2019 je zaživel projektni Regijski pihalni orkester Krasa in Brkinov.

»Krasno je, da se orkestri med seboj povezujemo; delimo znanje, izmenjujemo si izkušnje,« je navdušen Mitja Tavčar, dirigent divaške godbe. »Ta izkušnja je bila za vse neverjetno koristna, menim, da so glasbeniki nabrali več

izkušenj pri tem projektu, kot bi jih pri svojem orkestru v enem ali dveh letih skupaj,« je zadovoljen Ivo Bašič, dirigent Kraške pihalne godbe in ravnatelj Glasbene šole Sežana, nosilke projekta. Kot mentorji so se odlično izkazali nekdanji učenci sežanske glasbene šole in ob enem godbeniki, ki se trenutno šolajo na ljubljanski ali drugih evropskih glasbenih akademijah, dirigentsko vodstvo Regijskega pihalnega orkestra Krasa in Brkinov pa je prevzel Matija Tavčar.

Na prvo avstrijsko tekmovanje pi-

halnih orkestrrov v najvišji težavnostni stopnji se je prijavilo enajst orkestrrov, pet jih je nastop odpovedalo, združeni kraško-brkinski sestav se je tako pomeril v hudi konkurenci petih odličnih avstrijskih orkestrrov. Na odru Avditorija v Grafeneggu je pod suverenim dirigentskim vodstvom Matije Tavčarja, ki mu glasbeniki sledijo v spremembah skrbno izdelane interpretacije, navdušili z visoko kakovostno ravno najmlajšega tekmujočega orkestra. Glasbeniki so se z odra so se vrnili zadovoljni, orkestraši

so izžarevali veselje, dirigent Tavčar ponos: »Čestitke vsem! Mislim, da smo dosegli svoj maksimum in to je najvažnejše.« Ugledna mednarodna žirija, ki so jo sestavljali Thomas Doss, Walter Rescheneder, Isabelle Ruf-Weber in Johann Hindler, je nastop združenega orkestra Krasa in Brkinov ovrednotila s 83 točkami in tudi opisno ocenila nastop. »Samo s konstruktivno kritiko strokovnjakov lahko napredujemo,« razmišlja Tavčar. Pomanjkljivosti pri skupni igri orkestra lahko povežemo z manjšim naborom izkušenj in uigranosti mladega sestava s kratko dobo obstoja. Zmago v Grafeneggju je slavil Sinfonisches Blasorkester iz Rieda, orkester s 30-letno tradicijo.

V Spodnjo Avstrijo so odpotovali kar štirje avtobusi – dva s tekmovalci, dva

s podporniki. Tovrstna 'navijaška skupnost' staršev, (nekdanjih) godbenikov, sokrajanov, je za komenski in brkinski orkester že kar tradicija, nekateri pa so se spremstvu pridružili prvič in bili navdušeni.

»Formirali smo organizacijsko ekipo in si porazdelili naloge,« je povedal Evgen Kavčič, predsednik Pihalnega orkestra Komen, in dodal, da brez podpore občin projekta ne bi uspeli uresničiti. Glasbenike sta spremljali tudi komenska podžupanja Alenka Tavčar in vodja sežanske območne izpostave JSKD Vladislava Navotnik. Stik so navezali tudi s slovenskim veleposlaništvom in ob letu sosedskih dialogov med Slovenijo in Avstrijo 2019/2020 je nastopu edinega slovenskega orkestra v Grafeneggju z

navdušenjem prisluhnil tudi mag. Dušan Pšeničnik: »Iskrene čestitke vsem nastopajočim in podpornikom! Impresionirala me je nadarjenost in energija, ki jo oddajajo; čuti se, da so tu s srcem in dajejo vse od sebe – v tej luči se mi zdijo vsi zmagovalci.«

Projekt Regijskega pihalnega orkestra Krasa in Brkinov je vsekakor velika in pozitivna zgodba: zgled v načelu sodelovanja in medgeneracijskega povezovanja ter krepitev zdravega ekipnega duha, premišljeno zastavljena z vizijo motiviranja mladih glasbenikov za samoiniciativnost pri preverjanju svojih zmožnosti in razcvetu lastnih potencialov.

Besedilo: Helena Filipčič Gardina
Slika: arhiv GŠ Sežana

Trije literarni dogodki v Kosovelovi knjižnici Sežana

V Kosovelovi knjižnici Sežana je bila jesen pisano obarvana s pestrimi dogodki, med katerimi velja izpostaviti predvsem tri literarne dogodke.

Naši bralci radi posegajo po delih pisatelja, novinarja in alpinista Tadeja Goloba, zato smo se odločili, da ga povabimo v našo knjižnico. Po avtorjevem pisateljskem opusu se je v pogovoru z njim sprehodila Jedrt Jež Furlan. Spregovorila sta o njegovi knjigi Z Everesta, v kateri popisuje smučanje pravkar preminulega Dava Karničarja z najvišje gore sveta, na vrh katere se je povzpел tudi sam. Dodal ji je še biografije Petra Vilfana, Zorana Predina in Gorana Dragiča. V knjigi Kot bi lunja padla na Zemljo je predstavil življenje Milene Zupančič, v knjigi V svojih čevljih pa je, kot je napisano v podnaslovu, zgodba Alenke Bratušek, prve predsednice slovenske vlade. Mladim bralcem je namenil romana Zlati zob in Kam je izginila Brina?. Bralce je navdušil tudi z romanoma za odrasle Svinjske nogice (nagrada Kresnik 2010) in Ali boma ye!. Jezero je njegova prva kriminalka, druga pa nosi naslov Leninov park.

Večer je bil odličen uvod v začetek v začetek bralnega projekta (Iz)berimo mi po svoje, ki je novost v naši knjižnici in se bo zaključil 21. marca 2020.

Tadej Golob in Jedrt Jež Furlan.

26. september 2019 je bil pesniško obarvan. Gostili smo pesnika Milana Šelja, ki je v pogovoru z direktorico Magdaleno Svetino Terčon predstavil svojo zadnjo pesniško zbirko Slediti neizgovorjenemu. Dotaknili pa smo se tudi prejšnjih pesniških zbirk Darilo, Kristali soli, Gradim gradove. Milana Šelja poznamo tudi kot organizatorja pesniškega večera, ki ga vsako leto v avgustu organizira na svojem domu v Kosmaticah, kjer mu pomagajo tudi krajanji Ponikev.

Na literarnem večeru smo se dotaknili pesniške zbirke, v kateri opeva dva svetova – londonskega in kraškega. V obeh se ga dotikajo boleče teme sodobnega časa, kot so begunstvo, homofobija, nasilje, izkoriščanje pa tudi svetlejšje teme, kot sta svoboda, prijateljstvo. Pesniška zbirka je kmalu zatem doživela tudi angleško izdajo.

Milan Šelj in Magdalena Svetina Terčon.

»Rečejo ti Mita in jaz ti rečem mami. Tako zelo si lepa in tako zelo si moja.

Poznam tvoje lase, rjavi so in včasih se zableščijo rdeče. To je takrat, ko nanje posije sonce.«

Tako se začne roman Perilo se pere na devetdeset avtorice Bronje Žakelj. Roman je med petimi najbolj brani roman

v zadnjem času, na Biblosu je kot elektronska knjiga prvem mestu najbolj branih knjig. Avtorica je zanj prejela nagrado kresnik 2019, nominirana pa je tudi za Slovenko leta.

7. novembra 2019 pa je obiskala Kosovelovo knjižnico Sežana. V pogovoru z direktorico Kosovelove knjižnice Sežana Magdaleno Svetina Terčon se je sprehodila po svojem avtobiografskem romanu in obiskovalce povezala s svojo življenjsko izkušnjo. Pogovor je bil kljub tragičnim dogodkom, roman namreč govori o odraščanju, nenehnem spopadanju z izgubo in boleznijo, lahkoten in sproščen in, kot je zapisala ena od obiskovalk: »Vsak stavek je bil na nek način čaroben«.

Bronja Žakelj.

Besedilo: Magdalena Svetina Terčon
Slike: arhiv Kosovelove knjižnice Sežana

Andrej Pirjevec – z glasbo na Kitajskem

Andrej Pirjevec je glasbenik iz Sežane, ki je bolj poznan po svetu kot doma. Je profesionalni glasbenik in redni profesor na Glasbeni matici v Trstu. V preteklosti je izdal veliko zgoščenk avtorske glasbe, tudi kot sodelujoči glasbenik pri različnih mednarodni projektih.

Maja 2019 je izdal in produciral zgoščenko skupine Ponteio. V poletnih mesecih pa je posnel še zgoščenko s skupine Mr. Bulligun unit, ki jo je v preteklem mesecu predstavljal tudi po turneji na Kitajskem.

1. Kako je potekalo gostovanje na Kitajskem?

Vodja skupine Mr. Bulligu nuit, Mariano Bulligan je dobil povabilo s Kitajske. Tam je že pred leti gostoval z drugimi skupinami in navdušil občinstvo s svojo glasbo, zato so ga organizatorji povabili, ko so izvedeli za novo skupino. Andrej je član te skupine in tudi avtor nekaj skladb na zgoščenki, ki jo je skupina izdala.

Organizatorji so za nas odlično poskrbeli. Cela turneja je bila zasnovana tako, da so bili nastopi v večjih gledališčih, v dvoranah s 1500 in več sedeži, ki so bili skoraj v celoti zapolnjeni. V sklopu turneje je skupina izpeljala štiri nastope. Najbolj zanimiv nastop je bil v središču Šanghaja – v sklopu Shanghai International Arts festivala. Trajal je 14 dni.

2. Kakšna je razlika med kitajskimi in evropskimi prireditvenimi prostori?

Ti prostori so tehnično dobro opremljeni. Žal pa kader, s katerim smo sodelovali, ni bil dovolj strokovno podkovan na področju tehnike, ki jo je imel na voljo. To je razlog, da se čas je za izvedbo tonske vaje raztegnil v predolge

razsežnosti. Mi smo imeli srečo, da smo imeli s sabo svojega tonskega mojstra, ki je prevzel tehnično organizacijo.

3. Kakšno je občinstvo?

Občinstvo je odprto, že po prvi skladbi začnejo sodelovati – proti koncu koncerta so, denimo, ploskali po ritmu. Skupina pa se jim je približala tudi tako, da je kot zadnjo zaigrala eno od znanih kitajskih skladb, kjer je občinstvo dobesečno 'znorelo'. To, da so skladbe v angleščini, pravzaprav občinstvu ni predstavljalo nobene ovire, čeprav splošno poznavanje angleškega jezika med Kitajci ni ravno dobro, kar kaže na to, da je glasba univerzalen jezik, še posebej, če je odlična.

4. Kaj pa vsakdanje življenje na Kitajskem? Ali ste ga imeli priložnost okušati?

Imeli smo veliko časa. Podrobno smo si ogledali Šanghaj in staro prestolnico

Nandžing. Med obema mestoma so razlike, Šanghaj je moderno mesto, za Nandžing pa se zdi, kot da je obtičalo v socialističnih časih.

Med našim bivanjem na Kitajskem smo občutili svojevrsten paradoks: Kitajci ves čas gradijo in ekstremno razsvetljujejo stavbe. Promet pa poteka, ko je mrak, brez luči. Zdelo se nam je, da smo kot pešči prepuščeni sreči. Promet je kaotičen, izjema pa so železniške postaje, ki so zelo urejene in na ravni evropskih letališč.

Življenje in navade pa človek najbolje zazna s prehranjevanjem. V nasprotju s pričakovanjem Kitajci ne jedo samo zelenjave. Vegetarijanci so pravzaprav imeli težave. V vsaki hrani je namreč bilo malo mesa. Na tej turneji sem prvič jedel meduzo, ki je imela okus – ingverja.

5. Kitajska se razvija. Ali je kljub temu mogoče opaziti tudi kaj revščine?

Na prvi pogled je standard visok. Zdi se, kot da bogat tehnološki razvoj revščino preprečuje. V Nandžingu sem mogoče naletel na več revežev. Torej – revščina je, le da je manj vidna.

6. Pa zaključiva z načrti za naprej.

Zgoščenka je bila narejena za kitajsko tržišče, sedaj pa načrtujemo, da jo bomo dokončno dodelali (zvokovno) tudi za evropsko tržišče. Turneja po Evropi sledi.

V bližnji prihodnosti, in sicer 24. januarja 2020, bo predstavitev projekta Ponteio v Kosovelovem domu v Sežani.

Hvala za pogovor in še veliko uspehov na tvoji glasbeni poti.

Besedilo: Magdalena Svetina Terčon
Slika: osebni arhiv Andreja Pirjevca

Bodi kul, beri ful

Letošnje poletje je Mladinski oddelek Kosovelove knjižnice Sežana zaznamovala poletna bralna akcija Bodi kul, beri ful. Mladinski knjižničarki Marja F. Mulič in Petra Hlača sta želeli, da bi mlade bralce, ki v poletnem času (julij, avgust) preberejo pet knjig, nagradili. V ta namen sta s pomočjo sodelavk oblikovali zgibanko, ki so jo tisti, ki so se za to odločili, dobili pri izposojevalnem pultu Kosovelove knjižnice Sežana in v njenih enotah. Razdeljenih je bilo več kot 120 zgibank, nanjo pa se je odzvalo 41 otrok. Nekateri so izpolnili celo po tri ali štiri zgibanke. Sodelujoči so bili vabljeni na zaključno prireditev v Zadrudni dom v Štorje, 12. septembra 2019, kjer je prostor s plezalno steno. Krajevna skupnost Štorje nam je prijazno odstopila prostor, za kar se jim zahvaljujemo. Medse smo povabili plezalca in učitelja plezanja Mateja Coljo, ki nam je predstavil plezanje in pripomočke, ki se pri tem uporabljajo. Vsi sodelujoči so prejeli priznanje Bralec/-ka na ful, knji-

žno nagrado ter osvežilno pijačo, ki jo je sponzoriralo podjetje Fructal, sodelovali pa so tudi v nagradnem žrebanju: kar trije srečneži so prejeli kupon za pico v gostilni in piceriji Spark v Sežani. Ob koncu prireditve so se otroci posladkali s piškoti pekarne Kukaj. Vsekakor brez

sponzorjev prireditev ne bi uspela v takšnem obsegu, zato se Mladinski oddelek Kosovelove knjižnice Sežana zahvaljuje za darovana sponzorska sredstva. Zaradi takšnega odziva obljublamo, da se bo akcija ponovila naslednje poletje.

Besedilo: Petra Hlača
Slika: arhiv KKS

Knjige Malega princa v več kot 120 jezikih in narečjih

Letos mineva 75 let od smrti francoskega pisatelja in pilota Antoina de Saint-Exupéryja (1900 – 1944), ki je največji uspeh doživel s knjigo Mali princ. Na II. OŠ Rogaška Slatina so pod vodstvom mentorice, učiteljice slovenščine Mateje Tirgušek in ob veliki pomoči učiteljice angleščine in nemščine ter velike zbirateljice knjig Malega princa prof. Jožice Nuč, ki ima v svoji zbirki več kot 350 knjig Malega princa, od tega blizu 120

v različnih jezikih in narečjih, pripravili projekt Leto z Malim princem.

Na temo Malega princa so risali in pripravili lično razstavo nastalih likovnih del. Razstavo pa so obogatili z recitalom ob glasbeni spremljavi, kjer so predstavili življenje in delo avtorja in knjigo, ki spada med najbolj slavne in brane knjige na svetu. Knjiga, ki je nastala pred 76 leti (leto dni pred avtorjevo smrtjo), je bila prevedena v več kot 250 jezikov,

letno pa prodajo več kot dva milijona izvodov. Mali princ pa je navdušil številne umetnike (od oper, gledališč, baleta in celo muzeja Malega princa na Japonskem). Prof. Nuč pa je v dveh vitrinah prikazala prevode omenjene knjige, ki ji je zbirala zadnjih 10 letih. »Največ omenjenih knjig imam v srbsčini, mogoče zato, ker so tam knjige cenejše, pa tudi zato, ker tam izide veliko število izvodov. Z zbiranjem pa sem si pridobila veliko prijateljev, izkušenj. Knjige sem si sama kupila, tudi na potovanjih, nekaj so mi jih prinesli tudi moji bivši učenci. Seveda se nimam za največjo zbiralko knjig Malega princa. Več kot 1500 jih ima zbiratelj z Jesenic,« pove Nučeva. Med knjigami, ki jih je zbrala, je edina slovenska knjiga v prekmurskem narečju, Mali princ v turščini pa je tudi za slepe in slabovidne. V slovenščino je delo prevedel pesnik Ivan Minatti. Glavno sporočilo knjige je, da kdor hoče videti, mora gledati s srcem, saj je bistvo očem nevidno.

Projekt, ki so ga že predstavili v Rogaški Slatini in Celju, se je 23. oktobra 2019 preselil na Kras. Dopoldne so ga predstavili v Osnovni šoli Dutovlje, popoldne pa v Kosovelovi knjižnici v Se-

žani, kjer jim je v študijskih prostorih dobrodošlico izrekla direktorica mag. Magdalena Svetina Terčon. Odlomke iz knjige pa so poleg mentorice Mateje Tirgušek brali v tujih jezikih še bralci in zaposleni Kosovelove knjižnice: skrbnica Kosovelove sobe Mateja Kralj v

nemščini, knjižničarka Martha Sotelo Bunjevac v španščini ter študentki projekta Erasmus Marlen (v portugalščini) in Aleksandra v madžarščini. Razstava knjig Malega princa je bila v Sežani na ogled do 15. novembra, nakar se je selila v Šmarje pri Jelšah, obiskala pa bo še

Monošter in francoski inštitut v Ljubljano. Ena izmed risb učencev OŠ Rogaška Slatina o Malem princu pa je izbrana za motiv novoletne voščilnice francoske ambasade v Ljubljani.

Besedilo in slika: Olga Knez

Do neba

V tednu med 11. in 16. avgustom 2019 smo se štirje učenci Osnovne šole Srečka Kosovela Sežana, Bor Živec, Štefan Sedmak, Mark Kralj in Črt Pfeifer udeležili mednarodnega filmskega tabora v Novi Gorici. Tam smo v skupini z Galom Šoukalom Avsecem in Miho Barago ustvarili kratek film Do neba. S pomočjo režiserja Miroslava Mandića smo razvili idejo, s pomočjo mentorice Neli Maraž napisali scenarij in posneli film, igralcem pa je pomagala tudi igralka Luna Zimič Mijović. Film nam je odlično uspel in požel veliko navdušenja. Ogledati si ga je mogoče na kanalu youtube Ustanove Silvana Furlana, ki je tudi organizator tabora.

Besedilo: Bor Živec in Štefan Sedmak
Slika: arhiv ustanove Silvana Furlana

Poletni plesno-gledališki kamp

V letošnjem letu je društvo ljubiteljev baletne umetnosti v Divači v predzadnjem tednu avgusta organiziralo poletni plesno-gledališki kamp, ki se ga je udeležilo 16 mladih baletk, med njimi tudi iz sežanske občine.

Začeli so z nečim novim na našem območju, saj so otrokom poleg poletnega celodnevnega varstva želeli ponuditi nekaj več. Na kampu so se otroci lahko preizkusili v različnih vlogah. Plesali so baletne koreografije, modern koreografije, ravno tako so se postavili v vlogo igralca kot tudi ustvarjalca oz. scenografa. Vse delavnice v sklopu organiziranega kampa so vodili mentorji, ki že dlje časa delujejo v samem društvu. Tako so se baletne koreografije naučili pod vodstvom baletne pedagoginje Nataše Ipavec, sodobne koreografije je koordiniral plesni pedagog Siniša Bukinac, medtem ko jih je v vlogo igralcev postavil režiser in igralec Romeo Grebenšek.

Vodilna nit poletnega kampa je bila pravljica o Zvezdici Zaspanki. Otroci so pravljico odplesali, odigrali ter si sami ustvarili sceno in pripomočke za na oder, ki so bili del kostuma. Sceno in vse prečudovite izdelke, ustvarjene v času ustvarjalnih delavnic, so otroci izdelali

pod vodstvom Mojce Matjažič. Na kampu je bila prisotna tudi Astrid Bastianelli, predsednica društva, ki je pri delu pomagala.

Ponosni smo na prav vsakega otroka, ki se je kampa udeležil, saj nam je uspelo različne dejavnosti povezati v celoto in se pri tem maksimalno zabavati, pravijo organizatorji. Otroci – vseh je bilo 16 – so prišli na kamp ne le iz divaške občine, kjer je sedež Društva ljubiteljev baleta Divača, ampak tudi s širšega območja Krasa, (od Komna do Sežane),

postojnskega in celo iz Trsta in Obale.

Vendar bi bil ves trud zaman, če jim ne bi ob strani stali zvesti člani, še posebej Nika Lipolt, ki je profesionalna balerina in pleše v operi na Poljskem, kot tudi podpora in pomoč Osnovne šole dr. Bogomira Magajne. Resnično se vsem zahvaljujejo, saj so lahko srečni, da imajo znotraj skupnosti takšno podporo.

Mojca Matjažič s predsednico Astrid Bastianelli pa napoveduje nadaljevanje prihodnje leto.

Besedilo: Olga Knez
Slika: arhiv DLBU Divača

Kreativčki v Vrtcu Povir

V okviru prednostne naloge spodbudnega učnega okolja na področju umetnosti je v vrtcu vsak torek od februarja do junija, potekala likovna delavnica pod mentorstvom fotografinke Jožice Zafred, žene slikarja Stojana Zafreda. Slikarska delavnica z otroki je bila obogatena z razstavo slik in fotografij Stojana in Jožice z naslovom Sledi ter z ogledom dokumentarnega filma Slikar – Stojan Zafred in dokumentarnim filmom Jadrana Sterleta Pastirske hiške na Krasu. To je bilo osnovno vodilo naših delavnic. Dejavnosti so otrokom omogočale ustvarjalnost, kreativnost, aktivno vključenost v dogajanje, medvrstniško in medgeneracijsko učenje, ki bo zagotovo prispevalo k trajnemu znanju.

Na delavnicah so otroci poustvarjali ob pogledu na slike slikarja Stojana. Ustvarjali so z barvami tempera in barvnimi svinčniki. Ob opazovanju slikarjevih del so prenašali svoja videanja na belino papirja ob sproščenem vzdušju in igri barv. Za otroke to ni bila

samo igra barv in potez čopiča, saj so se pri ustvarjanju zavedali, da mora biti njihova stvaritev presenečenje za vse obiskovalce razstave. Ves ta čas je bilo zanimivo opazovati otroke ob njihovem poustvarjanju pod budnim očesom in strokovnim vodenjem Jožice Zafred, ki je otroke na zanimiv in prisrčen način

vodila skozi delavnice.

Vsi smo zelo ponosni na razstavo z naslovom Kreativčki, ki smo jo junija postavili na ogled v prostorih Kulturnega doma Povir, v oktobru pa v Vrtcu Povir.

Besedilo in slika: Jerica Hlad

Čebelice v projektu Pasavček za nagrado z avtobusom v Ljubljano

V skupini Čebelice smo se projektu Pasavček v lanskem šolskem letu posvetili kar dva meseca. Preko igre so otroci pridobili znanje o nevarnosti na cesti, prometni signalizaciji, nujni uporabi čelade pri kolesarjenju, pravilni hoji čez cesto,

uporabi odsevnikov in kresničk ...

Dnevno smo spremljali, ali so otroci med vožnjo pripeti. Otroci so svoje starše opozarjali na to, da se je potrebno pripeti z varnostnim pasom, čeprav na kratke razdalje. Prav tako so jih opozar-

jali, da je med vožnjo nevarno uporabljati mobilne telefone.

Seveda pri projektu ni šlo brez pesmic, deklamacij in pravljic na temo prometa, grafomotoričnih vaj, delovnih listov, gibanja, risanja, striženja ...

V okviru prometne varnosti nas je obiskala tudi medicinska sestra, ki je otrokom povedala veliko o poškodbah, ki se zgodijo prav zaradi neupoštevanja varnostnih pravil.

Ker smo se v projektu odlično odrezali, smo bili nagrajeni z udeležbo na dogodku v Ljubljani v Minicityu. Tja smo se odpravili v oktobru 2019. Vožnja z avtobusom je bila otroke pravo doživetje. V Ljubljani smo sodelovali v različnih dejavnostih. Otroci so uživali, se sprostiti, družili, pokazali znanje o prometu, usvojili tudi novo ...

Na dogodku je otroke posnela tudi kamera. Posnetke smo si lahko ogledali v večerni oddaji 24 ur.

Ob zaključku smo vsi znali rek: »Red je vedno pas pripet.«

Besedilo in slika: Nives Demark

Jesen v Podružnični šoli Lokev

Brezskrbne in dolge počitnice so hitro minile in učenci na OŠ Srečka Kosove-la Sežana, Podružnična šola Lokev so ponovno sedli v šolske klopi. Prvi šolski dan so se jim pridružili še trije prvošolci. Starejši učenci so jim pripravili tople sprejem s kulturnim programom. S petjem in plesom so pogumno vstopili v novo šolsko leto in se posladkali s slastno torto. Prvošolce in njihove starše so pozdravili učiteljice, predstavniki matične šole, KS Lokev, Občine Sežana in policist.

Toplo jesen so na podružnični šoli Lokev izkoristili za več aktivnosti. Že takoj na začetku septembra so se podali na jesenski pohod v Lipico. Med potjo so opazovali jesenske spremembe v naravi, si ogledali vhod v zapuščen kraški rudnik, se ustavili pri ledenici in občudovali lipčance, ki so se pasli na travniku.

Skupaj z otroki iz Vrtca Lokev so se podali na bližnji hrib Klemenko. Na gozdnjasi so tekli kros, se igrali, opazovali pastirsko hiško in lovsko opazovalnico.

Septembra so se na podružnici priključili vseslovenski akciji Pešbus, s katero želijo vzpodbuditi učence in starše, da bi otroci hodili v šolo peš in tako prispevali k zdravemu načinu življenja in skrbeli za čistejšo okolje. Na akcijo so se starši dobro odzvali. Večkrat so zjutraj pospremili otroke v šolo, in sicer iz treh smeri: Spodnja vas, Zgornja vas in Prelože. Po poti je bilo dobro poskrbljeno za varnost otrok. Učenci so prišli v šolo nasmejani in rdečih ličk. Akcijo bodo večkrat ponovili čez celo šolsko leto. Ne

le hoja, tudi druge oblike gibanja prispevajo k dobremu počutju. V OPB so se učenci vozili s skiroji in kolesi (Čelado na glavo in hop na kolo in skiro). Za varnost v prometu na šoli skrbijo celo leto. Septembra jih je obiskala policistka, se z učenci sprehodila po ulicah in glavni cesti ter jih opozorila na nevarnosti v prometu. V Lokvi je zelo nevarno biti pešec, saj v vasi ni pločnikov, premalo pa je tudi prehodov za pešce, zato učiteljice celo šolsko leto navajajo učence, kako naj se varno vključujejo v promet kot pešci.

Učenci so sodelovali v kulturnem programu na vaškem prazniku – opasilu. Obiskovalcem so zaigrali igrice o prijateljstvu in skupaj z otroki iz vrtca zapeli dve pesmici. Prispevali so tudi dobitke za dobrodelni srečelov (domače piškote in slike v okvirju). Z zbranim denarjem bo KS Lokev kupila defibrilator.

Prijateljstvo je nekaj močnega, lepega in trajnega, zato v Podružnični šoli Lokev že 20 let sodelujejo z OŠ Karel Destovnik Kajuh in Primož Trubar iz Bazovice. Letos so se učenci in učiteljice iz Bazovice pridružili lokavskim učencem na pohodu. Med potjo, ki jih je peljala na Stari tabor, so se ustavili pri pastirskih hiškah in občudovali gradnjo svojih prednikov. Take hiške imajo tudi v okolici Bazovice in to je tudi ena izmed vezi, ki družijo obe vasi. Srečanje so zaključili na šolskem igrišču z igro Med dvema ognjema in si obljubili, da se ponovno dobijo naslednje šolsko leto.

Med šolskim letom učence čaka še mnogo aktivnosti. Poudarek bo na zdravju, ekologiji, dobroti, varnosti v prometu in prijateljstvu. Pomembno je, da so otroci dobre volje in da je njihovo otroštvo bogato in srečno.

Besedilo: aktiv učiteljic PŠ Lokev
Slika: arhiv PŠ Lokev

Šolski kros in Dan zdrave šole 2019

Na OŠ Dutovlje smo v četrtek, 26. septembra 2019, organizirali športni dan za učence od 2. do 9. razreda. Glavna dejavnost je bil šolski kros. Učenci so se

po razredih pomerili v teku na različne razdalje.

V okviru Dneva zdrave šole pa smo športni dan popestrili še s petimi spre-

mljevalnimi dejavnostmi. V OŠ Dutovlje si kot zdrava šola prizadevamo, da bi se učenci tudi v prostem času ukvarjali s športom, zato smo jim omogočili, da se ta dan preizkusijo v nekaterih izmed ponujenih priložnosti dejavnosti. Učenci so se po skupinah udeležili atletske (ŠD Hopla Sežana), nogometne (NK Tabor Sežana), rokometne (RK Mitol Sežana) delavnice ter delavnice karateja (Karate društvo Hatsu Do iz Ljubljane). Učenci od 1. do 5. razreda so zaplesali tudi s Plesnim društvom Mavrica. Vsem sodelujočim klubom oziroma društvom se zahvaljujemo za sodelovanje.

Besedilo: Lejla Ramirez
Slika: arhiv OŠ Dutovlje

Mednarodni dan jezikov – OŠ Dutovlje na Ljudski šoli Lipa ob Vrbi (Avstrija)

Učenci iz OŠ Dutovlje smo se z veseljem odzvali povabilu Ljudske šole iz Lipe pri Vrbi v Avstriji, da se jim pridružimo na mednarodni dan jezikov, 26. septembra, in na svojevrsten način zastopamo svoj materni jezik – slovenščino.

Učenci likovnega krožka – kamišibaj so z mentorico Vlasto Markočič pripravili osem različnih zgodb t. i. gledališča iz škatle. Na svoji stojnici so učenci vsem obiskovalcem pripovedovali zgodbe v slovenščini. Kljub temu, da vsi obiskovalci/gledalci niso razumeli jezika, so zavzeto poslušali in na koncu naše pripovedovalce razveselili z aplavzom. Zgodbe so imele podlago v pesmih in pripovedkah o Krasu, prikazali smo Deklico v Vilenici, navdušili pa sta tudi Primabalerina, Tri sladke besede ter ostale.

Obiskovalci smo imeli možnost udeležiti se tudi predstavitve drugih stojnic (avstrijsko in italijansko govorečih). Navdušila nas je postojanka pri gozdarki, kjer smo si v gozdu ogledali razne drevesne vrste in spoznali njihove plodove. Nekoliko bolj navihano je bilo druženje

v vrtcu, kjer smo se zabavali s pantomimo z navodili v italijanskem, slovenskem in nemškem jeziku. Nedvomno posebna je bila stojnica v domu za starostnike, kjer smo lahko peli in ustvarjali skupaj s starejšimi.

Mednarodno druženje smo zaključili

na kosilu, ki je bilo na veselje otrok tudi večjezično obarvano – kuharji so na krožnike postavili jedi značilne za države udeleženke projekta.

Organizatorju vse pohvale, našim učencem pa čestitke za korajžne nastope.

Besedilo in slika: Loredana Štemberger

Različnost z Ano Rogel

V mesecu oktobru smo v 3. razred na OŠ Dutovlje povabili zanimivo gostjo, in sicer Ano Rogel, ki je za učence pripravila delavnico na temo Različnost.

Ana Rogel je delavnico pričela s tem, da so otroci risali sebe. Ugotovili so,

da so si med seboj različni in da ta različnost med njimi pomeni bogastvo. Predstavila je svojo bolezen – bulozno epidermolizo, ki je del njenega življenja od rojstva in jo sprejema kot del sebe. Povedala jim je o svojem počutju v šoli,

ko so jo sošolci zasmehovali zaradi njene gibalne oviranosti. Predstavila jim je vse svoje aktivnosti, s katerimi se ukvarja: risanje, slikanje, poezija, modne revije ... Otrokom je pokazala tudi videoposnetek pevke Rebeke Dremelj (Še verjamem vase), v katerem tudi nastopa. V drugem delu so otroci risali sebe pri igri z otrokom, ki je drugačen od njih.

Otroke je zelo zanimal Anin invalidski voziček in njegovo delovanje ter Anin videz. Otrokom je pojasnila, da so njene roke zanjo normalne in z njimi z lahkoto riše, kot oni rišejo s svojimi prsti. Pokazala jim je svoje risbe, za katere so otroci menili, da so fotografije, ker so bile narisane s tako natančnostjo.

Delavnica je bila dobro sprejeta, potekala je v sproščenem vzdušju, saj je predavateljica vzpostavila ustrezen stik z učenci in se izkazala kot prijetna so-govornica.

Besedilo: Katja Zupančič
Slika: Nataša Vrabec Fon

Oktober malo drugače

V oktobru obeležujemo dan otroka, teden otroka, na OŠ Dutovlje pa smo imeli kar mesec otroka, saj se je v tem času odvilo zelo veliko aktivnosti.

Učenci 4. in 5. razreda obeh šol so preživeli dan dejavnosti malo drugače. Na delavnicah Bodi previden so spoznali samozaščitna vedenja, ki so jih predstavili gasilci, policisti, predstavniki Klicnega centra 112 ter reševalci.

Gasilci so otrokom predstavili opremo, ki jo potrebujejo pri svojem delu, ter gasilsko vozilo in jim povedali, kako ravnati v primeru nesreče. Policista sta poudarjala vsebine na temo varnosti v prometu ter nenasilnega ravnanja.

Predstavnici Klicnega centra 112 sta otroke poučili, kdaj poklicati na številko 112, katere podatke povedati ob klicu ter opozorili, da se številke ne sme zlorabljati. Reševalca sta na lutki prikazala načine oživljanja ter predstavila opremo v reševalnem vozilu.

V drugem delu dopoldneva pa so se učenci razdelili v skupine in sodelovali na delavnicah Učenje za življenje, ki so jih izvedli predstavniki LU Koper. Na delavnici Zeliščarstvo za vsakogar so izdelali zeliščno kopalno sol ter žajbljeve lizike. Poučna je bila tudi delavnica Prvi koraki v svetu ilustratorstva, kjer so se učenci preizkusili v osnovnih veččinah

risanja. Na delavnici Spoznavanje znakovnega jezika so se naučili nebese-dnega komuniciranja s pomočjo ročne abecede, ki jo uporabljajo gluhe osebe. Ročne spretnosti pa so urili na delavnici Papirnate škatlice za vsako priložnost, kjer so izdelali darilno škatlico iz papirja.

Učenci so se v oktobru udeležili tudi Bogatajevih dnevov zaščite in reševanja v Postojni ter se odpravili na Vremščico. Aktivno so sodelovali in uživali na vseh ponujenih dejavnostih. V tem šolskem letu pa imamo na zalogi še veliko zanimivih dogodkov, ki jih skupaj z učenci komaj čakamo.

Katja Zupančič

Iniciativa Heroji Furajo v Pižamah združila mlade, predstavnike lokalne skupnosti ter strokovnjake v Sežani

Torkov posvet, ki se je 5. novembra 2019, v okviru projekta Heroji furajo v pižamah, zgodil v Sežani, je z namenom, da bi se zmanjšala vožnja pod vplivom alkohola ter škodljiva raba alkohola med mladimi, združil predstavnike lokalne skupnosti mlade in strokovnjake.

Zavod VOZIM je posvet organiziral v sodelovanju z Mladinskim centrom Podlaga, ki se je aktivno pridružil projektu ter k sodelovanju pritegnil Občino Sežana in Šolski center Srečka Kosovela Sežana.

Problem dostopnosti alkohola in drugih psihoaktivnih snovi, izziv zmanjšanja pitja alkoholnih pijač med mladimi, vožnje pod vplivom alkohola, nedostopnosti lokalnih prevozov predvsem med konci tedna ter oddaljenost mladim od središča dogajanja, so spodbudili iniciativo za manj voženj pod vplivom alkohola Heroji furajo v pižamah. Ta je udeležence na posvetu in delavnicah spodbudila k iskanju kreativnih rešitev, kako uspešno reševati omenjeno problematiko.

David Škabar, župan Občine Sežana, ki je uvodoma pozdravil zbrane, je poudaril pomembnost tovrstne iniciative in se zahvalil za priložnost aktivnega sodelovanja v projektu. Preventivne akcije na področju prometne varnosti dojema kot zelo pomembne, poudaril pa je predvsem to, da alkohol na cesto absolutno ne sodi. »Danes sem prisoten na omenjenem posvetu v dveh vlogah, in sicer kot starš in kot nekdo, ki je so-

odgovoren za varnost na cestah v lokalnem okolju,« je zaključil.

Zbrane, predvsem mlade iz ŠC Srečka Kosovela Sežana, so nagovorili strokovnjaki, ki se ukvarjajo s problematiko alkohola in prometa. Predstavnica Nacionalnega inštituta za javno zdravje dr. Maja Roškar je mladim predstavila dejstvo, da varnega pitja alkohola ni, je zgolj bolj ali manj tvegano. Poudarila je, da alkohol škoduje razvoju možganov, ki se razvijajo do 25. leta, zaradi česar je pitje alkohola med mladimi iz čisto biološkega vidika še posebej problematično. Vesna Marinko, v. d. direktorice Javne agencije RS za varnost prometa, je opozorila na to, da imajo mladi vozniki manj izkušenj, več so na cestah ob koncu tedna, večja

je potreba po dokazovanju in upiranju družbenim normam, zato so tudi najbolj ranljivi udeleženci v cestnem prometu. Robert Kralj s Policijske postaje Sežana se je s statistiko osredotočil na omenjeno in okoliške občine. Izpostavil je, da se je število prometnih nesreč, v katerih so udeleženi mladi, v zadnjih letih precej zmanjšalo. Ob tem je opozoril, da ne glede na vse, »pri res majhnem številu udeleženi otrok v prometnih nesrečah, to število zelo poskoči prav v starosti od 18 do 24 let, ko postanejo mladi samostojni udeleženci prometa«. Nadalje je zbrane nagovoril poveljnik Zavoda za gasilsko in reševalno službo Sežana Blaž Turk. S prikazom videa hude prometne nesreče leta 2016 na avtoce-

sti pri Razdrtem je opozoril na pomen pravilne varnostne razdalje ter prilagajanja hitrosti voznim razmeram. Vodja MC Podlaga Urška Milač pa je zaključila z izsledki fokusnih skupin z mladimi, ki so jih opravili nekaj tednov pred posvetom, kar je predstavljalo dobro iztočnico za delavnice, ki so sledile.

Udeležencem posveta so najbolj dale misliti besede ambasadorjev Zavoda VOZIM, ki sta zaradi prometne nesreče in trenutkov nepazljivosti utrpela poškodbo hrbtenjače. Žiga Breznik in Nino Batagelj sta predstavila svoji osebni

zgodbi ter poudarila, kako pomembno je, kdaj, s kom in v kakšnem stanju mladi sedejo za volan. »Heroji niso tisti, ki se dokazujejo na cestah in gredo za volan pod vplivom alkohola,« sta predala sporočilo.

Vse to so bile odlične iztočnice za delavnice, na katerih so mladi v sodelovanju z lokalnimi odločevalci ter strokovnjaki izpostavili probleme, s katerimi se soočajo pri iskanju varnih možnosti prevoza v njihovem lokalnem okolju. Osredotočili se niso samo na probleme, temveč so te izkoristili kot izhodiščno

točko za iskanje rešitev ter akterjev, ki lahko vsak na svojem področju prispevajo k reševanju problematike vožnje pod vplivom alkohola med mladimi in škodljivega pitja med mladimi.

Kot ključne lahko izpostavimo:

- možnost organizacije javnih prevozov, predvsem z večjih dogodkov;
- starši naj bodo vzor, predvsem pa pripravljeni na pogovor z mladimi o problematiki, kje so meje, kakšne so posledice in kako se z njimi soočiti ter biti razumevači v primeru, da se opijanje pri mladih zgodi. Zato predlagajo delavnice za starše, da se spoznajo s problematiko in znajo pravilno reagirati v takih situacijah;
- poostrenje zakonodaje in nadzora dostopnosti alkohola za mlade.

Aktivnosti v Obalno-kraški regiji smo sklenili z brezplačnimi vožnjami, ki so jih izvajali invalidi s posebej prilagojenimi vozili v soboto, 9. novembra 2019, na Martinovem koncertu v Sežani.

Besedilo: sodelavci projekta Heroji furajo v pižamah
Slika: Marko Pleterski

Na obisku v ekološki oazi

Tako smo udeležence, članice UTŽO Kras, poimenovali obisk na vrtovih in njivah, ki jih z neverjetno predanostjo in zagnanostjo v Danah obdeluje Tina Rednak. Gojenje rastlin ljubi že od malega. Posebej močno pa se je temu svojskemu 'ustvarjanju' predala po tem, ko je pred leti doživela hudo prometno nesrečo. Njeni skrbi za zdravje so namenjeni ne le vsi pridelki, ampak tudi izvajanje kmetovanja. Lahko smo preizkusile novejša orodja: npr. nihajno motiko, posebna rezila in vile za odstranjevanje plevela brez prepogibanja. Dale smo se podučiti o rahljanju zemlje brez obračanja in o uporabi zastirk. Tina se je odločila za uporabo svojih semen in za uporabo naravne pridelave hrane z globokim prepričanjem v znan izrek: »Hrana naj bo zdravilo in zdravilo naj bo hrana.« Ob hiši nam je pokazala poseben lesen zaboj: lično izdelan kompostnik, v katerem ji posebni deževniki ustvarjajo t. i. vermikompost. Občudovala pa nismo le komposta, ki nam ga je pokazala. Ko je odprla pokrov in v roki zdobila nekaj sveže ustvarjene prsti, smo poleg deževnikov lahko občudovala tudi spretnost in prefinjenost

rok njenega partnerja, saj je to vrhunsko delo njegova umetnina. Prav tako natančno bi verjetno izdelal tudi svojo kitaro ali svoje bobne. Ljubezen, naj bo kjerkoli in kadarkoli, ne pozna meja.

Umetnica naravnega pridelovanja hrane nas je seznanila tudi s fermentacijo hrane in rastlin za uporabo kot gnojilo in škropivo. Vznemirja jo izziv, da bi žetvi takoj sledila setev. A pri tem ima svoje zahteve tudi tukajšnja klima. Posebno navdušenje pa smo po ogledu njiv, ki jih Tina obdeluje v bližini, doživele še ob

ogledu bogastva ustvarjanja tudi v okolici njenega doma. Uporabljen je vsak košček zemlje in vsak lonček ali lonec za rože. Še veje dreves je pocepila z različnimi cepiči. Seveda koščičarje na koščičarje in pečkarje na pečkarje. Prijetno zgovorno pa se je naše izobraževanje tudi končalo. Ne le z obilico informacij, ki smo si jih pridno zapisovale, pač pa tudi z gurmanskimi užutki njenih domačih jedi in pijač.

Besedilo in slika: Jasna Čuk Rupnik

V Sežani so reševali izzive vesoljske agencije NASA

Od 18. do 20. oktobra 2019 se je več kot 29.000 udeležencev v več kot 230 mestih v 80 državah udeležilo največjega tehnološkega hekatona na svetu – NASA Space Apps Challenge. Eno od tekmovanj so kot edini v Sloveniji organizirali tudi v Inkubatorju Sežana v sodelovanju z Javno agencijo SPIRIT v okviru Programa podpornih storitev subjektov inovativnega okolja v Republiki Sloveniji v letih od 2018 do 2019 »SIO 2018-2019« ter pokrovitelji.

»To je bila osma edicija na globalni ravni, peta v Sloveniji in prva v Sežani. Nad odzivom smo zelo zadovoljni. Na hekaton se je namreč prijavilo 32 udeležencev iz Slovenije, Italije, Makedonije, Mehike, Poljske in Šrilanke,« je povedal direktor Inkubatorja Sežana Dorijan Maršič.

Na tehnološkem hekatonu NASA Space Apps Challenge omejitvev ni. »Kot radi poudarimo Only the sky is the limit – le nebo je meja. Med prijavljenimi so bili tako dijaki, študenti, razvijalci, programerji, pesniki, slikarji... Vsi z željo po pozitivnem učinku na svet,« je še dodal Maršič.

Zmago v kategoriji People's choice award (izbor udeležencev) in drugo mesto je osvojil dvojec Sylar – Roberta Roberto in Federico Godini iz Trsta, ki je želel rešiti problem zavrženih plastenk, plastičnih vrečk in ostale plastike na oceanskih območjih, kjer se kopičijo ti odpadki. »V oceanih je na žalost veliko plastike. Midva sva skušala predstaviti ladjo, s katero bi lahko že na kraju samem ločevali in stisnili odpadke,« je

Z leve: Tina Čeh (Inkubator Sežana), Federico Godini in Roberta Roberto (Sylar), Dorijan Maršič (direktor Inkubatorja Sežana), Lukasz Popowicz, Cuauhtli Campos, Nina Klobas in Maheshya Weerasinghe (Wind of Change), zmagovalca NASA Space Apps Kids Črt Pfeifer in Ruj Kocjan (JAZ 1) ter Lara Pirc.

povedala Roberta Roberto, ki je bila nad organizacijo dogodka navdušena.

Prvo mesto si je po mnenju strokovne komisije, ki so jo sestavljali: ravnatelj Višje strokovne šole Srečka Kosovela Sežana Anton Marn, direktorica podjetja Ideje, koncepti in zgodbe IKZ.si Vojka Žgavec Clemenz, direktor Centra Noordung Vitanje dr. Dominik Konold, predstavnik podjetja Gambee, d. o. o., Matej Mihalj, Matevž Malej iz Fakultete za Management Univerze na Primorskem, prislužila mednarodno obarvana ekipa Wind of change – Lukasz Popowicz, Nikola Nakov, Nina Klobas, Cuauhtli Campos in Maheshya Weerasinghe, ki

je predstavila videoigro na temo globalnih sprememb in pomoči ljudem.

Ekipi sta morali v petih dneh posneti predstavitveni video, ki ga bo ocenila strokovna komisija iz agencije NASA. V lanskem letu so se Slovenci uvrstili med najboljših pet na svetu, kako bo letos, pa bomo izvedeli predvidoma v decembru. Nagrada za zmagovalce je ogled izstrelitve rakete in možnost sodelovanja pri razvijanju ideje na eni od ameriških univerz.

Izdelane rešitve si lahko ogledate na spletni strani Space Apps Lokacije Sežana.

NASA Space Apps KIDS

V okviru hekatona so organizirali tudi NASA Space Apps Kids za otroke, stare do 14 let. Prvi dan so s pomočjo men-

torjev Alenke in Matevža Maleja (Zavod M-Aleja) spoznavali osnove robotike in programiranja, naslednji dan pa so se

pomerili med sabo.

Vsi udeleženci so za nagrado prejeli vstopnico za ogled filma po svoji izbiri v kinematografih Cineplexx Slovenija, obisk Kobilarne Lipica, čaka pa jih še obisk Centra vesoljskih tehnologij Hermana Potočnika Noordunga. Zmagovalci pa bodo poleg naštetega še odšli na letenje v Aerodium Logatec.

Dogodek so podprli: Občina Sežana, Gambee, d. o. o., Elektro Primorska, Center vesoljskih tehnologij Hermana Potočnika Noordunga, Aerodium Logatec, Kobilarna Lipica, Cineplexx Slovenija in Automatic servis.

Besedilo in sliki: Maja Cergol Lipnik

Spoznavanje osnov programiranja in robotike z Alenko Malej (M-Aleja).

Ocenjevanje žganja 2019 v Ilirski Bistrici

V okviru prireditve Kmetijska tržnica v Ilirski Bistrici pri Kmetijsko gozdarskem zavodu Nova Gorica, Kmetijski svetovalni službi Ilirska Bistrica, v sodelovanju z Društvom brkinskih sadjarjev že vrsto let organiziramo ocenjevanje žganja.

Strokovna komisija iz Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica je pod vodstvom predsednice Milene Štolfa in članov Danijele Volk, Aleksa Dariža in Srečka Horvata letos ocenila 51 žganj v štirih kategorijah – jabolčna žganja, slivova, posebna in brinjevci. Pri izvedbi ocenjevanja je pomagala Mirjam Furlan.

Pridelovalci oz. ljubitelji žganja, ki so dali vzorce na oceno, so bili iz občin Ilirska Bistrica, Hrpelje - Kozina, Pivka, Sežana, Divača, Ajdovščina in Piran.

Komisija je ocenjevala po pravilniku, ki določa ocenjevanje po 20-točkovnem sistemu, in sicer čistost, aromo, okus in harmoničnost.

Za zlato priznanje je bilo potrebno doseči od 18,00 do 20,00 točk, srebrno 16,5 do 17,99 točke in za bronasto 15,00 do 16,49 točk.

Kot prejšnje leto so bila tudi letos ocenjena žganja visoke kakovosti, napak skoraj ni bilo, tako da je komisija imela

kar težko delo. Od prvih ocenjevanj pa do danes je viden napredek in dvig kakovosti žganja, kar je tudi namen takih ocenjevanj.

Na prireditvi v Ilirski Bistrici je župan Emil Rojc v nedeljo, 22. septembra 2019, podelil 50 priznanj, od tega 34 zlatih, 13 srebrnih in 3 bronasta.

Med posameznimi kategorijami je komisija izbrala žganja z najvišjo oceno in pridelovalcem le-teh podelila poleg zlatih priznanj še posebne plakete.

Med jabolčnimi žganji je najvišjo oceno doseglo jabolčno žganje družinske kmetije Biščak iz Buj, med slivovimi žganji je bilo najboljšo žganje Stojana Prelca iz Kala, najboljši brinjevec je pridelal Denis Iskra iz Zabič, med posebnimi žganji pa je bil najvišje ocenjen gin Marjana Fabjančiča iz Soz.

Po podelitvi priznanj so obiskovalci lahko najboljša žganja tudi poskusili.

Vsem iskreno čestitamo!

Besedilo: Milena Štolfa

Slika: KGZ Nova Gorica

AGRA 2019 – kmetijsko živilski sejem Gornja Radgona

Na osnovi Registra pridelovalcev grozdja in vina ugotavljamo, da v Sloveniji obdelujemo skoraj 16.000 ha vinogradov na 3,1 % kmetijskih površin, vinogradništvo pa predstavlja 10 % vrednosti vse slovenske kmetijske pridelave. V vinorodnem okolju Kras je posajenih 583 ha vinogradov, kar pomeni, da je vinogradništvo glavna kmetijska panoga tega območja. Sloves

terana PTP in ostalih vin vinorodnega okoliša Kras je potrebno vedno utrjevati. Prav različni sejmi in ocenjevanja so oblike promocije in prepoznavnosti Krasa doma in v tujini.

Na sejmi se predstavljajo pridelovalci in izdelovalci v kmetijski stroki, šole, društva itd., organizirane pa so tudi razstave živali. Sejem zajema tudi nagrajevanje odličnih pridelkov in izdelkov,

zato vključuje ocenjevanje: mleka in mlečnih izdelkov, mesa in mesnih izdelkov pa sadnih sokov in brezalkoholnih pijač, medu in vina.

Na že 45. Državnem ocenjevanju vin je letos konec avgusta sodelovalo še pet drugih držav s skupno 599 vzorci. Kraški vinarji se na to ocenjevanje skrbno pripravijo v velikem številu. Pogoj za izbiro šampiona po kategorijah vin pa je vsaj 25 vzorcev. Za odličja je seveda potrebno imeti odlično vino in še dobršen koš sreče, saj se odloča na stotinke. Letos je bilo skupno po kategorijah podeljenih devet šampionov, eden je zaslužen prišel na Kras.

Vinska klet Borisa in Alena Lisjaka iz Dutovelj si je prislužila šampion za teran PTP z letnikom 2017. Podeljenih pa je bilo še enajst zlatih medalj za teran PTP, ki so si jih prislužili: Vinakras, z. o. o., Sežana, CV – Colja vino – Matej Colja iz Coljave, Vina Švagelj iz Štanjela, Zdravko Pipan – Sveto, Vinska klet pri Starčih – Tavčar iz Križa in Vinska klet Orel – Avber. Podeljenih je bilo tudi precej srebr-

nih medalj.

Prvak vinske turistične ceste postane pridelovalec, ki doseže s svojim vinom največje število točk v svojem vinorodnem okolišu (ocenjuje se po 100-točkovnem sistemu v štirih skupinah – skupno 20 ocenjevalcev in predsedniki komisij). Letos si je ta naziv prislužila Vinska klet pri Starčih – Tavčar iz Križa z merlotom letnik 2012.

Največji pridelovalec terana na svetu Vinakras Sežana pa si je prislužil štiri zlate in deset srebrnih medalj. Direktor sej-

ma Agra je za dolgoletno sodelovanje pri ocenjevanju vin podelil odlikovanje dr. Miranu Vodopivcu.

Na razstavi živali je s kraško sivko sodeloval Ivan Žiberna iz Merč, ki se redno predstavlja na prireditvah in prikazih starih običajev. Družina Žiberna in njihove živali izkazujejo vztrajnost kraškega sveta.

Kraške suhe mesnine je na sejmu predstavljalo podjetje KRAS iz Šepulj, saj je nosilec EU zaščitene geografske oznake – kraški pršut, kraška panceta in

kraški zašink. Redno se na sejmu predstavlja Društvo pridelovalcev kraškega brinjevca in Društvo proizvajalcev brkinskega slivovca. Turistična kmetija pri Filetu – družina Jelušič iz Slop – je bila na sejmu nagrajena s priznanjem zlata sončnica v akciji S kmetije za vas za svoje vztrajno in odlično delo.

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica – KSS Sežana in društva organiziramo ogled sejma, ki se ga udeležijo tudi kmetovalci iz Kmečke zveze iz Trsta.

Besedilo in slika: Majda Brdnik

Društvo kmetic Sežanske regije že osmič na Lovrenčevem sejmu v Podčetrtku

V soboto, 10. avgusta 2019, se je občina Divača tudi letos predstavila na Lovrenčevem sejmu v Podčetrtku in k sodelovanju povabila Društvo kmetic sežanske regije, Društvi proizvajalcev Kraškega brinjevca in Brkinskega slivovca in Aktiv kmečkih žena iz Senožeč.

Med stojnicami, na katerih je bilo okrog 60 ponudnikov z najrazličnejšimi izdelki, smo bile tudi tri članice Društva kmetic sežanske regije. Poskrbele smo za popestritev, saj smo bile opravljene v stara oblačila, kot so jih včasih nosile naše mame in none.

Za obiskovalce smo delale 'pontapeje' za spomin na ta dan.

V ponvi smo prikazale, kako so nekoč delali 'kokice' iz domače koruze. Poleg tega pa smo ponudile še različno slano in sladko pecivo iz buč ter pijačo, sok iz bezgovega sirupa, likerje, teran PTP in vitovsko grganjo ter koščke lubenice in melone.

Predsednik Društva proizvajalcev Kraškega brinjevca in Brkinskega slivovca je poskrbel za pokušino geografsko zaščitene žganj, brinjevca in slivovca.

Popoldan smo se udeležile devetega državnega tekmovanja društev kmetic v kuhanju bučne juhe. Pod vodstvom

Društva kmetic Ajda in Zveze kmetic Slovenije se je pomerilo deset društev.

Društvo kmetic Sežanske regije je na tem tekmovanju sodelovalo že osmič in sedemkrat so kuhale 'mineštro iz cuket', tokrat pa smo se odločile da tudi me kuhamo bučno juho, seveda pa brez naših kuharskih skrivnosti ni šlo. Na koncu smo si zaslužile bronasto priznanje.

Strokovno komisijo, v sestavi: župan Občine Podčetrtek Peter Misja, županja Občine Kozje Milenca Kranjc, predsednica Zveze kmetic Slovenije Irena Ule in domači župnik Jožef Rogač, sta naj-

bolj prepričali bučni juhi Društva žena Donačka Gora in Društvo žena Izlake-Mlinše – Kolovrat, ki sta si prislužili zlato priznanje.

Namen tekmovanja pa ni le boj za prvo mesto, ampak predvsem druženje in zabava tako za tekmovalke kot obiskovalce.

Ob tej priložnosti pa se zahvaljujemo tudi Občini Divača, še posebej Tatjani Cerkvenik, da nas je povabila k sodelovanju.

Besedilo: Milena Štolfa

Slika: arhiv Društva kmetic sežanske regije

Okrogla miza Cesarska mitnica v Dutovljah

Turistično društvo Kras je 4. avgusta 2019 v Bunčetovi domačiji pripravilo okroglo mizo o ogroženosti kulturne dediščine v Sloveniji, še posebej na Krasu. Povabili so arheologinjo in muzealko ddr. Vereno Vidrih Perko, zgodovinarja dr. Ota Lutharja, profesorja arhitekture dr. Ljuba Laha ter izkušenega kraškega arhitekta Stojana Lipolta.

S strokovnjaki, dobrimi poznavalci vprašanj kulturne dediščine, je pogovor tekkel o tem, kako je dopuščeno vladavini kapitala in kultu ignorance, da zanemarjata in rušita korenine naše skupne zavesti. Neposredno spodbudo za organizacijo dogodka je predstavljala porušitev 'cesarske mitnice', ki je bila del naselbinske dediščine vaškega jedra

Dutovelj. To dejanje je po mnenju organizatorjev opozorilo na pojav konca vladavine prava. V verigi odgovornosti nihče ne odgovarja za opustitev svojih dolžnih ravnanj, inštitucionalni sistem ne vpraša za mnenje prizadete lokalne skupnosti, lokalna skupnost pa je zaradi takih dejstev utrujena in resignirana ter vse bolj prepričana, da se 'nič ne da

narediti'. V realnosti je zagotovljeno ne-kaznovanje. Predavatelji so ocenili dogajanja na Placu v Dutovljah kot grobo lomastenje po vaški identiteti, ob katerih so bila vsa lokalna opozorila do zdaj preslišana ali zavrnjena.

Med vaščani pa danes vznika kritični duh, ki zahteva upoštevanje širšega

javnega interesa. V 'prostorskem zakonu' izrecno piše, da je v konfliktu med zasebnim in javnim potrebno dati prednost javnemu interesu. Na podlagi tega se je v lokalni skupnosti rodil pogum za razkrivanje napak, postavljajo se zahteve po spoštovanju svobode drugih, zahteva po kaznovanju napak in tudi

korektna samokritika.

Zaradi ignoriranja dolgoročne škode na račun kratkoročnih zasebnih dobičkov Dutovci že deset let živijo v degradiranem okolju. V vaškem jedru so v letu 2018 (brez gradbenega dovoljenja) porušili objekte, ki so bili v gradbenem dovoljenju leta 2010 določeni za rekonstrukcijo z zagotovitvijo za ohranitev mitnice.

Aktivni državljani se na različne načine trudimo jasno in pogumno povedati, da morajo biti zdravje in življenje ljudi, varnost ter človekove pravice nad zasebnim interesom tudi v sedanjem družbeno-političnem sistemu. In veseli smo, da je zaključek okrogle mize, ki jo je koordiniral turistični vodnik in član TD Kras mag. Jožko Čuk, izzvenel v zahtevi po postavitvi stavb v vaškem jedru Dutovelj v prvotno stanje s sodobno vključenostjo v arhitekturno-urbanistični koncept javnega prostora.

Posnetek okrogle mize je dosegljiv na internetni strani TD Kras. Ureja jo član društva Branko Kjuder.

Besedilo: Jasna Čuk Rupnik

Slika: Olga Knez

Predavatelji in moderator ob pozdravnem nagovoru predsednice TD Kras Neve Filipčič.

Sodobna interpretacija kamnoseške malice na večerji v kamnolomu Lipica I

Večerja v kamnolomu Kamen odpira vrata je skozi sodobno kulinarično interpretacijo kamnoseške malice 3. septembra 2019 obiskovalcem pričarala pristno doživetje kulturne in naravne dediščine Krasa. V kamnolomu Lipica I so se zbrani družbi predstavili izvrstni chefi s Krasa in Brkinov, izbrani vinarji in udeleženci natečaja Kamen kulinarika s turističnimi spominki in izdelki za uporabo v kulinariki/gostinstvu.

Kot je po zaključku dogodka povedal Simo Komel, chef in predsednik sekcije gostincev pri Območni obrtno-podjetniški zbornici Sežana (OOZ Sežana), je večerja v kamnolomu plod sodelovanja in iskanja priložnosti za celovito promocijo destinacije kot celote: Da sta kamnoseštvo in kulinarika že od nekdaj neločljivo povezana, pritrjuje tudi Andrej Kos, direktor podjetja Marmor Sežana.

Ksenija in Martin Mahorčič (Gostilna Mahorčič), Matjaž Lindič (Okrepčevalnica Apetit), Peter Patajac (Okrepčevalnica Ruj), Simo Komel (Gostilna Kobjeglava in Bistvo Grad Štanjel) in Irena Ozbič Škerlj (Kmečki turizem Škerlj) so poskr-

beli, da je nekdaj preprosta kamnoseška malica postala kulinarično doživetje. Posebno noto so prireditvi dodali izbrani kraških vinarjev (Vinakras, Vina Štoka, Vina Colja, Vina Kobal, Čotova klet in Kmetija Tavčar – Pri Starčih) ob glasbeni spremljavi Tomaža Nedoha. Posebno pozornost smo namenili tudi predstavitvi zmagovalcev in udeležencev na-

tečaja Kamen kulinarika za izdelavo prototipa in projektne dokumentacije kamnitih izdelkov za potrebe gostinstva in turizma. Zmagovalca natečaja Petra Pika Moze s pladnjem, namenjenim uporabi v gostinstvu, z imenom Kombinacija dneva in Marcel Kump s spominkom Jamska kocka sta z ostalimi sodelujočimi predstavila izdelke in

prevzela priznanja. Gostinci so nekatere od izdelkov tudi preizkusili na sami pridelitvi in na nekaterih od njih predstavili kulinarčno ponudbo. Dogajanje je popestrila tudi Kobilarna Lipica s krajšo predstavo z lipicanci.

Projekt Kamen kulinarika, ki ga koordinira OOO Sežana, je nastal na pobudo kraških gostincev, ki si želijo večje in bolj enotne prepoznavnosti svoje

dejavnosti na Krasu. Pri tem želijo upoštevati tradicijo obdelave kamna ter tako dvigniti dodano vrednost lokalnih proizvodov in se usmeriti v trajnostni turizem, ki bo omogočal odpiranje novih delovnih mest v gostinstvu, kamnosestvu in turizmu. Gostinci želijo k večji prepoznavnosti destinacije prispevati tudi s kakovostjo hrane, spodbujanjem uporabe lokalno pridelane hrane in

preko povezovanja različnih akterjev na območju Lokalne akcijske skupine Krasa in Brkinov (LAS).

Partnerji projekta Kamen kulinarika so: Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana, Višja strokovna šola ŠC Srečka Kosovela Sežana, Zavod za šport, turizem in prosti čas Sežana in Javni zavod Komenski Kras, Društvo VEZI in Marmor Sežana, d. d.

Besedilo: OOO Sežana

Slika: Ana Rojc

Turizem z učinkom – Impact Tourism

V zadnjem obdobju med trendi na področju turizma kot vrednota posebej izstopa avtentičnost, povečuje se trend preživljanja počitnic s socialnim doživetjem, kjer lahko ljudje svoje izkušnje delijo z drugimi, manj privilegiranimi oz. se počutijo koristne.

Cilj turizma z učinkom (Impact Tourism) je vključevanje turistov in ponudnikov turističnih produktov v razvoj ter doživljanje inovativnih turističnih doživetij in njihovih izkušenj, z družbeno koristnim odtisom na lokalne družbene izzive. Impact Tourism je za ponudnike

turističnih produktov orodje, s katerim lahko obogatijo svojo ponudbo. Prav to je razlog, da smo v septembru organizirali, skupaj s RRA severne Primorske iz Nove Gorice, delavnico na to temo za svoje ponudnike. Na delavnici je bil predstavljen koncept Impact Tourisma ter indikatorji, na katere morajo biti ponudniki pozorni pri oblikovanju turističnih produktov za večanje njihovega družbenega učinka.

Tudi v naši občini se zavedamo, da turizem ne bo nikoli popolnoma zelen ali v celoti družbeno odgovoren, saj vsak turist pusti določen negativen vpliv na okolje. Prav zato so trajnostni in odgovorni programi nujni, če želimo ohraniti naravno, kulturno in družbeno okolje ljudi in krajev.

Besedilo: Anita Slavec

Slika: arhiv TIC

Vključitev ponudnikov nastanitev v zeleno shemo 2019

V Slovenski turistični organizaciji prepoznavajo trajnostni razvoj kot ključno razvojno usmeritev celotnega slovenskega turizma. V ta namen so vzpostavili nacionalni program za pospeševanje uvajanja trajnostnih poslovnih modelov v turizmu, imenovan Zelena shema slovenskega turizma (ZSST). Na treh stebrih trajnostnega razvoja, okoljskem, družbenem in ekonomskem, je celovito zasnovan sistem pospeševanja razvoja trajnostnega turizma namenjen tako destinacijam kot tudi turističnim ponudnikom.

Občina Sežana je v lanskem letu postala del Zelene sheme slovenskega turizma. Prizadeva si slediti načelom zele-

nega turizma ter trajnostnemu razvoju. Prav zato vabimo tiste, ki ste imetniki enega izmed okoljskih znakov za turistične nastanitve, ki jih priznava ZZST, da se vključite v ZSST ter pridobite znak Slovenia Green Accommodation. S tem boste deležni dodatne trženjske podpore s krovne, nacionalne ravni slovenskega turizma, kar vam bo zagotavljalo večjo prepoznavnost na domačem in tujih trgih. V sodelovanju z občino pa bodo doseženi sinergijski učinki na področju trajnostnih prizadevanj.

Slovenska turistična organizacija ima v sodelovanju z mednarodno organizacijo Green Destinations in njenim akreditiranim partnerjem v Sloveniji objavljen

poziv za ponudnike za pridobitev znaka Slovenia Green, ki je odprt do 31. decembra 2019. Podrobnejše informacije najdete na spletni strani visitkras.info ali slovenia.info.

Naj vas vodi zelena misel – postanite nosilec znaka Slovenia Green!

Anita Slavec

Z velikim srcem, pripoved s kraških borjačev in gmajn

Festival kraška gmajna je tudi letošnja jesen, od 27. septembra pa do 27. oktobra 2019, obiskovalce popeljal skozi vrsto aktivnosti in jim ponudil doživetje naravne in kulturne dediščine. V okviru festivala je izšla tudi knjižica Z velikim srcem pripovedi s kraških borjačev in gmajn. V njej je zapisanih enajst pripovedi iz otroštva generacije v razponu sedemintrideset let. Pri tem ima najstarejši avtor sedemindeset let, najmlajša avtorica pa enainšestdeset. Omenjena knjižica je nastala v sodelovanju TIC Sežana – Zavoda za šport, turizem in prosti čas Sežana, Občine Sežana in članov Društva Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras.

Knjižico so v soboto, 26. oktobra 2019, predstavili na Jesenski čajanki na Pepinem vrtu v Dutovljah, kjer so obiskovalci uživali ob pokušnji čajev iz zelišč Jadranke Jerine, medtem ko so člani Društva Univerza za tretje življenjsko obdobje Kras druženje pospremili z zgodbami iz njihovega otroštva. Za kitarско spremljavo je poskrbel Simon, stanovalec Sončne hiše Doma na Krasu, ki budno bdi tudi nad urejenostjo Pepinega vrta.

Tokratna tema festivala je bila kraška hiša in vrt. Festival smo otvorili z ex-ka-

tedro arhitektov Matavun 2019, med vodenim pohodom po parku Škocjanske jame spoznavali gobe, se posvetili divjim živalim prijaznega vrta, spoznali novo knjigo pisateljice Alje Furlan – Pletilke, proslavili pol stoletja Kraške hiše v Štanjelu, odkrivali potencial Ferrarijevega vrta, se v Lipici podali na vodeni sprehod Doživetje kamnite dediščine Lipice ter s Sprehodom skozi čas v Botaničnem vrtu Sežana ob vili Mirasasso zaključili s festivalom.

Organizatorji Festivala – TIC Sežana (Zavod ŠTIP), Holding Kobilarna Lipica. d. o. o., Park Škocjanske jame, Slovenija, Razvojni center Divača in Javni zavod Komenski Kras, vas po zimskem počitku, znova vabimo na Festival kraška gmajna spomladi prihodnje leto.

Besedilo: Ana Hrast in Andreja Černe
Slika: Olga Knez

Sežanski študenti izdelujejo kipe za Mitski park v Rodiku

V sredo, 9. oktobra 2019, smo študenti fotografije Višje strokovne šole (VŠŠ) Sežana obiskali delovišče kamnitih skulptur v Rodiku. Tam namreč nekateri bivši in sedanji študenti programa oblikovanja kamna VŠŠ sodelujejo pri projektu Mitski park. Ta bo označen s kamnitimi tablami, ki bodo pohodnika peljale od točk z inovativnimi vsebinami do mitoloških poti in kamnitih del, ki prikazujejo

izseke mitoloških prizorov.

Snovanje parka se je začelo že 1. septembra 2018 s študijo slovanske in preroške dediščine, zaključek pa je predviden konec februarja 2021. Gre za obsežen in bogat kulturni projekt, vreden 745.050 evrov, ki je skoraj v celoti financiran iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Cilj parka je vzpostaviti povezavo med

Rodikom in Moščeničko Drago ter ustvariti turistično znamenitost, ki bi vrednost mitološke krajine dvignila na višjo raven prepoznavnosti. Park bi privabljal posameznike in s tem vplival na razvoj turizma v občini in njeni okolici.

Jedro investicije so kamniti mitski elementi, ki jih oblikujejo študenti in mentorji oblikovanja kamna VŠŠ Sežana. Njihovo delo je vse prej kot lahko. Najprej so morali opraviti desettedensko prakso, ki jo je vodila Špela Šendvy, diplomirana unikatna oblikovalka. Sledil je izbor primerne kamna, študij lokacije in mitskih sporočil, ki jih z delom želijo posredovati, način montaže, čas izdelave ... V takih primerih priskočijo na pomoč mentorji. Med njimi je tudi Matej Perčič, predavatelj na VŠŠ, ki je kot arhitekt izdelal tudi načrte za skulpture.

Verjamemo, da se bodo dolge ure raziskovanja, zapisovanja, oblikovanja in klešanja kamna obrestovale in da bo Mitski park zares dosegel mitske razsežnosti.

Besedilo: Andreja Grbec in Hana Šuligoj
Slika: Hana Šuligoj

Že skoraj dokončan označevalec.

Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana praznuje 40 let delovanja!

40-letnica neke organizacije ali ustanove je zavidanja vreden jubilej, ki si ga po tihem ali na glas želi vsak podjetnik. Če pa je to jubilej obrtne zbornice, ki kot takšna predstavlja organizacijo obrtnikov in podjetnikov, ki so s svojim lastnim znanjem, delovno zagnanostjo in inovativnostjo pomembno gibalno razvoja, pridobivanja novih vrednosti in delovnih mest, je to še posebej imenitno.

Sicer pa 40 let ni dolga doba glede na evropski prostor, kjer je zgodovina obrtništva in podjetništva že bila cenjena in nikoli vržena v politično administrativno konkurenco, kjer država s svojo zakonodajo odmerja mesto obrtniku in podjetniku. Je pa dovolj dolga, da lahko rečemo, da so vsi tisti, ki so dav-

dniki znanja, izkušnje in spoznanja predajali ter s tem skrbeli, da je bil vedno v prvi vrsti interes članstva.

Zbornica je pričela delovati v najetih prostorih. Obrtniki so imeli najprej pisarno pri Šmucu, nato dva prostora na Ulici Mirka Pirca, v prostorih sedanje knjižnice.

Večno pa je obstajala želja, da bi imeli lastne prostore. Tako so kupili stavbo policije, ki se je takrat nahajala na Trgu osvoboditve 2. Toda žal je tam delovala le štirinajst dni. Stavbo so namreč morali zaradi ogrožanja varnosti cestnega prometa in ljudi porušiti oziroma takoj odstraniti. To je bil strošek takratnih obrtnikov. Zemljišče so prodali takratnemu župnišču, s sredstvi od prodaje pa so obrtniki kupili poslovne prostore

nega 11. januarja 1979 dvignili roke in s tem sprejeli sklep o ustanovitvi takrat imenovanega Obrtnega združenja, postavili temelj organiziranega obrtništva na Krasu in Brkinih. Dejavnost združenja je bila usmerjena na področje enačenja obrtnikov z drugimi gospodarskimi subjekti, vsestranskemu izobraževanju obrtnikov, družbeno političnemu in družabnemu življenju. Sčasoma je takratno Obrtno združenje postalo središče obrtniškega dogajanja v občini.

V poznejših obdobjih se je Obrtno združenje še nekajkrat reorganiziralo, doživljalo in preživelo tudi nekatere zakonske spremembe, vendar je, ne glede na imena, v delu in delovanju institucije prisotna kontinuiteta, saj so si predse-

na Ulici Ivana Turšiča 2.

Leta 2000 je takratna skupščina sprejela sklep, da so prostori premajhni in da je potrebno izgraditi nov dom. V ta namen je bil uveden tudi poseben prispevek v višini takratnih 2.000 SIT na mesec za izgradnjo doma. Istega leta je Območna obrtna zbornica Sežana z Občino Sežana podpisala pogodbo za nakup komunalno opremljenega urejenega zemljišča v izmeri 250 m². Leta 2002 je bil postavljen temeljni kamen za izgradnjo doma in tako se je pričela gradnja.

Leta 2004 je bil izgrajen nov dom na Kraški ulici 6 v skupni izmeri 700 m² uporabne površine v štirih etažah. V prvem nadstropju so prostori za potrebe zbornice, pisarne, mala in velika sejna soba ter multimedijška dvorana za 70 ljudi. Pritličje v izmeri 190 m² je trenutno oddano v najem.

Ko že brskamo po spominih, ne bo odveč podatek, da je naša zbornica ena najmlajših v Sloveniji. Po številu članstva spada med srednje velike zbornice, po

aktivnostih pa med aktivnejše zbornice. Po zadnji ureditvi lokalne samouprave, imamo danes Območno obrtno-podjetniško zbornico, ki pokriva področje štirih občin, in sicer: Divače, Hrpelj - Kozine, Sežane in Komna. Navkljub ukinitvi

obveznega članstva, ki se je zgodilo leta 2013, ostaja zbornica trden in ponosen steber, ki združuje okrog 450 obrtnikov in podjetnikov. Člani zbornice so deležni brezplačnih splošnih svetovanj na področju gospodarskega, delovnega in davčnega prava, pomagamo jim ustanoviti, razširiti ali spremeniti podjetje, omogočamo subvencionirane kredite ter nudimo strokovna izobraževanja kakor tudi tečaje tujih jezikov. Zbornica je tista, ki zagovarja interese obrtnikov in podjetnikov. Skupaj s stanovskimi organizacijami se zavzema za ustvarjanje pogojev, ki omogočijo čim boljše pogoje poslovanja. Je eden od glavnih pogajalcev z državo.

Zbornica se zaveda, da je njeno delovanje zelo pomembno za uresničevanje gospodarskih interesov obrtnikov in podjetnikov, saj s tem prispeva k pospeševanju razvoja in rasti drobnega gospodarstva v svojem okolju, v okolju, ki pa ni samo njeno, marveč si ga delimo vsi, ki tukaj delamo in živimo. V sku-

pnem kraško-brkinskem prostoru predstavlja zbornični sistem eno največjih podjetij.

Da je Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana zbornica z zgodovino, so zaslužni vsi njeni člani, ki vsa ta leta v okviru ugodnih, pogosteje pa neugodnih pogojev, vlagajo v obrt in podjetništvo in s tem višajo gospodarski razvoj celotne regije.

Vedo, da smo močnejši le, če smo združeni, torej da lahko le skupaj dosežemo več. Nenazadnje se zbornica zavzema za pravice obrtnikov in podjetnikov, ki niso omejene le na člane, temveč veljajo za vse poslovne subjekte, česar bi se morali vsi dobro zavedati!

Besedilo: OOO Sežana

Slike: Ana Rojc

Šesto Martinovanje na Krasu

Šesto Martinovanje na Krasu je kljub slabi vremenski napovedi privabilo več kot pet tisoč ljudi. Družinsko doživetje okusov in tradicije Krasa je dogajanje ob Kraški vinski cesti tudi povežalo s 'hop gor-hop dol' avtobusi, dopoldne v Sežani so ogreli tekači na Tekoškem pozdravu jeseni na Krasu, v Štanjelu pa so obiskovalci poleg enogastronomskega dogajanja Praznika vina v Štanjelu doživeli različne delavnice, interpretativna vodenja in butična KRASna martinova doživetja.

Martinovanje na Krasu smo odprli v petek, 8. novembra 2019, s simpozijem o teranu, odprtji razstav in ocenjevanjem mladih vin ter martinovim dogajanjem v Pliskovici na pokušinah s skupnim naslovom Kozarček z Martinom in mladim vinom. Petnajsti Tekoški pozdrav jeseni na Krasu je za zaključek tekaške sezone na Krasu povežal 650

ljubiteljev rekreacije, ki so se ob 11. uri podali na KRASovo 10ko in Teranovo 6ko. Valerija Pučko z Zavoda za šport, turizem in prosti čas Sežana je ob tem povedala: »V soboto, 9. novembra, smo dopoldne, skupaj s tekači priklicali sonce. Po Krasu je na ta dan krožilo približno pet tisoč obiskovalcev, ki so med kletmi krožili bodisi z lastnim organiziranim prevozom bodisi s prevozom na avtobusih 'hop gor-hop dol'. Organizatorji in vinarji se vsem, ki ste obiskali katero od številnih prizorišč v Sežani, Štanjelu ali ob Kraški vinski cesti, zahvaljujemo za tako lepo martinovanje.«

Z obiskom so zadovoljni tudi v Javnem zavodu Komenski Kras. Praznik vina v Štanjelu, ki je potekal v okviru šestega Martinovanja na Krasu, je bil glede na slabo vremensko napoved odlično obiskan. »V Štanjelu smo prešteli 4.000 obiskovalcev, največ v soboto. Vrhunska vina, kulinarčna ponudba, odprte ga-

lerije in vodeni ogledi z lokalnim vodnikom so dopolnili številne ustvarjalne delavnice in novost – KRASna martinova doživetja. Veseli nas, ker so obiskovalci iz Štanjela odhajali zadovoljni,« je povedala Helena Kosmina iz Javnega zavoda Komenski Kras. Ob tem Helena Kosmina poudarja še: »KRASna Martinova doživetja so obiskovalcem na voljo tudi po zaključku martinovanja, vse do 17. novembra. Po predhodni rezervaciji lahko doživite zgodbe naših prednikov, tradicijo suhih mesnin, kmečki vsakdan ali prazgodovino z mladim vinom. Obiskovalci si lahko na teh čarobnih lokacijah obetajo nekoliko drugačno doživetje Krasa.«

Šesto Martinovanje na Krasu smo zaključili z odličnimi mladimi vini in zadovoljnimi obiskovalci ter vabilom na sedmo Martinovanje na Krasu prihodnje leto.

Za uvod v Martinovanje na Krasu so v Pliskovici poskrbeli z degustacijskim dogodkom Kozarček z Martinom in mladim vinom (Slika: Zavod ŠTIP).

Sežano je ogrel 16. Tekoški pozdrav jeseni na Krasu (Slika: Tamara Vidmar).

Tekeče in pohodnike je v Sežani pozdravila kraljica terana Nuša Živec (Slika: Tamara Vidmar).

Po sežanskih ulicah so tekli tudi najmlajši (Slika: Tamara Vidmar).

Med odprtimi kletmi po Kraški vinski cesti so vozili avtobusi 'hop gor-hop dol' (Slika: Janja Novoselc).

Dogajanje v Dutovljah je spremljalo sonce! (Slika: Janja Novoselc)

Pestro je bilo tudi v kletih ob Kraški vinski cesti. (Slika: Ervin Burdych)

Obiskovalci se vsako leto pogosteje odločajo za obisk kleti z avtobusi 'hop gor-hop dol' (Slika: Ervin Burdych).

Obiskovalci v Štanjelu so se najdlje zadržali med vinarji in gostinskimi ponudniki (Slika: Ana Rojc).

Ulice v Štanjelu so prebudili rokodelci, ponudniki domače obrti in obiskovalci številnih delavnic (Slika: Ana Rojc).

Sežana – Štanjel

MARTINOVANJE NA KRASU

Aktivnosti v okviru projekta LAS Krasnost Krasa in Brkinov sofinancira Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje.

Merčanci na Prazniku češp v Slivju

Ravno so se Žvabovi iz Merč z osemvpregro vrnili s sejma Agra v Gornji Radgoni, že je sledil klic organizatorjev Turističnega društva Dimnice iz Slivja za sodelovanje na povorki na 20. jubilejnim Prazniku češp 15. septembra 2019.

Ker se domačini več mesecev trudijo pripravljati ta lep praznik, so se Merčanci takoj odločili za sodelovanje.

To je bil že šesti nastop Merčancev v štirih mesecih. Naj osvežimo: sodelovanje na prazniku žetve sivke v Ivanjem

Gradu, Furmanski praznik v Postojni, Praznik terana in pršuta v Dutovljah, praznovanje sv. Roka v Nabrežini, mednarodni sejem Agra v Gornji Radgoni in še Praznik češp v Slivju.

Olga Knez

Svetovni dan turizma v Žalcu

Povirske mažoretke so letošnji svetovni dan turizma, 27. september, obeležile na poseben način. V Žalcu so ob Fontani piva Zeleno zlato s pihalnim orkestrom iz Marezig prikazale zanimiv program za vse tamkajšnje goste. Temu slavnostnemu dogodku je botrovalo pobratenje občin Žalec in Koper, kamor spada KS Marezige s svojo prvo slovensko vinsko fontano. Vse prisotne sta pozdravila župan Žalca Janko Kos ter predsednik KS Marezige Alen Babič. Prireditev, ki jo je organizirala občina Žalec, je vodil ambasador pivske fontane, znani televizijski voditelj Boštjan Romih. V programu so poleg hmeljske princese sodelovali tudi tamkajšnji pihalni orkester ter mažoretke iz Liboj ter pihalni orkester Marezige z našimi mažoretkami.

Po končanem uradnem delu je sledilo druženje, na katerem je nastala skupna fotografija vseh mažoretk z Boštjanom Romihom.

Besedilo: Marjeta Škrlj
Slika: Maja Anderlič Može

Dnevi evropske kulturne dediščine: Po sledeh in poteh Srečka Kosovela

V soboto, 5. oktobra 2019, smo se v okviru Dnevov evropske kulturne dediščine, skupne akcije številnih evropskih držav pod okriljem Sveta Evrope in Evropske komisije, podali Po sledeh in poteh Srečka Kosovela. Letošnja tema je

bila dediščina, umetnost, razvedrilo, namen pa prikazati mnogo vidikov kulturne dediščine, posvečene umetnosti in prostemu času, s pomočjo katerih lahko uživamo v kulturi in pobegnemo iz vsakdana. Naš pobeg iz vsakdana se je

začel z ogledom Kosovelove spominske sobe v Sežani, nakar smo se iz Kosovelove rojstne Sežane skozi borove gozdove podali po poti Srečka Kosovela proti Tomaju, kjer nas je ob toplim čaju, pecivu tomajskih gospodinj in ponudbi domačih izdelkov pričakal kulturni program učencev Podružnične šole Tomaj. Sledil je ogled Kosovelove domačije, pesnikovega groba in voden ogled vrste zanimivosti Tomaja. Pot smo zaključili na kmetiji Žerjal, kjer smo imeli ob dnevu odprtih vrat priložnost spoznati njihove izdelke in izdelke drugih lokalnih ponudnikov. Zahvale za izvedbo grede TIC Sežana – Zavodu ŠTIP, Ljudski univerzi Sežana, Planinskemu društvu Sežana, Kosovelovi knjižnici Sežana, Kulturnemu društvu Tomaj in Občini Sežana.

Besedilo: Andreja Černe
Slika: arhiv TIC Sežana

Mmmarmeladna akademija Mmm Beatrice

Tudi marmelade, kakovostne seveda, kot jih iz svežega, lokalnega sadja s Kraša, Brkinov in Vipavske doline z velikim sadnim deležem in dolgim časom kuhanja pripravljata Vojka Žgavc Clemenz in Jurij Clemenz, ki sta se leta 2006 preselila v Tomaj, so lahko zdrave. Tega se zavedajo tudi v sežanski bolnišnici, ki jo že vrsto let vodi direktorica mag. Silvana Šonc in so glavni partner projekta Lokalno je zdravo, v katerem kot eden izmed partnerjev sodeluje tudi Mmm Beatrice, kot sta zakonca Clemenz poimenovala svojo blagovno znamko marmelad. Eno izmed interaktivnih in poučnih kulinarčnih doživetij oz. delavnic so pod naslovom Butično raziskovanje brbončic izvedli 7. oktobra 2019 prav v Tomaju, kjer sta gosta desetim radovednejšem predstavila kakovostno in okusno lokalno hrano s poudarkom na marmeladah.

Udeleženci delavnice so tako odkrivali nepozabne okuse in zgodbe, povezane z marmeladami. Gostiteljima pa so

se zahvalili, saj so v dar dobili kozarček ene izmed marmelad iz njihove bogate ponudbe.

Besedilo in slika: Olga Knez

S kraško harmoniko že tretjič na Barkovljanki

KD Kraška harmonika je 11. oktobra 2019 že tretje leto zapored sodelovalo na prireditvi v Trstu ob letošnji že 51. Barkovljanki. Takrat še niso slutili, da bo na nedeljski regati izmed 2015 sodelujočih posadk zmagala slovenska ekipa z Gašperjem Vinčencem in njegovo 24-metrsko jadrnico Way of Life. Kar 25 članov društva, od katerih je za diatonično harmoniko poprijelo 17 godcev, dva za kitaro, eden pa je igral na bas, je pod vodstvom predsednice Danice Pavlič popestrilo sprejem županov obalno-kraških občin v Trstu, med katerimi je bil tudi sežanski župan David Škabar. Ob zimzelenih melodijah ni manjkalo niti prelepih slovenskih in narodnozabavnih viž.

Besedilo: Olga Knez
Slika: Anica Čokelj

Nova železnina Skok blu

Pisalo se je leto 1988, ko je Livio Skok iz Dan pri Sežani kot popoldanski obrtnik v svoji garaži postavil prvi obdelovalni stroj in z veliko zagnanostjo, vnemo, predvsem pa delavnostjo s podjetniško žilico okužil vso družino Skok. Podjetje Skok blu od leta 1990 deluje na področju obdelave jekla, aluminija, PVC in drugih materialov. Letošnji občinski

praznik pa so kronali z novo pridobitvijo. 30. septembra 2019 so se preselili v nove in večje prostore, ki ležijo ob glavni cesti Sežana–Štorje.

Železnina Skok blu je z več kot 30-letno podjetniško družinsko tradicijo pomemben igralec tako na slovenskem kot na tujem trgu obdelovanja kovinskih izdelkov. Zaposluje že 20 ljudi. V

letu 2017 je sežanska Obrtno-podjetniška zbornica podjetju poklonila priznanje za kakovost izdelkov, storitev in inovatorske dosežke. Livio Skok s ponosom pove, da so že nekaj let na seznamu najuspešnejših podjetij v Sloveniji. Leta 2015 so odprli tudi Železnino Skok blu na terminalu v Sežani. S tokratno otvoritvijo pa Skok blu tehnična trgovina

razširja svojo ponudbo še na področje elektro- in vodovodnega materiala, kar pomeni pomemben prispevek vsem mojstrom v naših krajih. Da družinsko podjetje predstavlja danes ključno obliko podjetništva svetovnih in evropskih gospodarstev, sta potrdila tudi sežanski župan David Škabar in predsednik sežanske Obrtno-podjetniške zbornice Jernej Bortolato.

Prvi septembrski dnevi so bili za podjetje Skok blu pomembni, saj se njihova tehnična trgovina razteza na 350 m². Prostore je blagoslovil župnik Matjaž Sanabor. Za prijetno popestritev je v vlogi Tita ob spremstvu Jovanke poskrbel Miro Markežič.

Besedilo: Olga Knez
Slika: arhiv Skok blu

Jesenske promocijske aktivnosti turistične destinacije Kras in Brkini

Neformalna koordinacija za turizem Kras in Brkini, ki jo sestavljajo TIC Sežana –Zavod ŠTIP, Holding Kobilarna Lipica, d. o. o., Park Škocjanske jame, Občina Hrpelje - Kozina, Razvojni center Divača, Javni zavod Komenski Kras ter Zavod za turizem Miren - Kostanjevica, je skupaj z lokalnimi ponudniki pripravila več promocijskih akcij, da bi povečali prepoznavnost in ugled destinacije Kras in Brkini.

Tako smo se v jesenskem času predstavili na več sejmih in prireditvah po Sloveniji in Italiji – 51. Barkovljanka, Festival za tretje življenjsko obdobje, kulinarčno doživetje PoPrimorsko, Dan Kobilarne Lipica. Športne prireditve – Tekoški pozdrav jeseni in 20. Mali kra-

ški maraton. V navezavi z gastronomijo pa smo se predstavili na sejmu Tečem, ki se je odvil v sklopu Ljubljanskega maratona. Navdihujoče barve kraške jeseni smo predstavili gostujočim novinarjem, blogerjem in vplivnežem (t. i. influencerji) iz Italije, Hrvaške in Slovenije, katerim smo pripravili večdnevne študijske ture. V destinaciji smo gostili tudi predstavnike turističnih agencij iz Srbije in BiH.

Čaka nas tudi pestra zima, saj se bomo, v skladu z izbranimi ciljnim segmenti in trgi, predstavili še na večjih sejmih v Avstriji, Nemčiji, Italiji in na Češkem.

Besedilo: Ana Hrast
Foto: arhiv Zavod ŠTIP

Novi člani v organih LAS Krasa in Brkinov

LAS Krasa in Brkinov je konec septembra 2019 razpisal redne volitve članov v organe LAS. V torek, 22. oktobra 2019 je bila 9. redna seja Skupščine, na kateri so bili izvoljeni novi člani organov LAS za naslednje štiriletno obdobje. Volitve so bile izvedene skladno z novo sprejetim Poslovníkom o delu na Skupščini LAS Krasa in Brkinov za volitve v organe LAS Krasa in Brkinov.

Za predsednico je bila ponovno izvoljena Milena Štolfa, za podpredsednika pa Goran Živec. Zamenjali so se nekateri člani v Upravnem in Nadzornem odboru. V dvanajstčlanski Upravni od-

bor so tako izvoljeni Boštjan Frančeskin (javni sektor), Mateja Grzetič Žerjal (javni sektor), Nataša Matevljič (javni sektor), Vasja Valenčič (javni sektor), Aleksander Batič (gospodarski sektor), Andrejka Cerkvjenik (gospodarski sektor), Klementina Križman (gospodarski sektor), Goran Živec (gospodarski sektor), Majda Brdник (zasebni sektor), Lilijana Drobniak (zasebni sektor), Sta-

nislav Renčelj (zasebni sektor) ter Milena Štolfa (zasebni sektor). Novi člani tričlanskega Nadzornega odbora pa so Breda Durcik (zasebni sektor), Ivo Kobal (gospodarski sektor) ter Nataša Macarol (javni sektor).

Po zaključenem uradnem delu seje so sledile čestitke članov LAS novoizvoljenim članom organov LAS ter sproščeno druženje ob pogostitvi.

Predsednici, podpredsedniku ter članom Upravnega in Nadzornega odbora želimo uspešno delo pri vodenju LAS Krasa in Brkinov, obenem pa vabimo nove člane, da se včlanijo v lokalno akcijsko skupino. Več aktualnih informacij o delovanju LAS Krasa in Brkinov najdete na spletni strani www.laskrasa-inbrkinov.si.

Besedilo in slika:
Maja Colja, LAS Krasa in Brkinov

Druženje ob šahu

Poletne mesece smo v Domu na Krasu zaključili v prijetnem vzdušju. 29. avgusta 2019 smo izvedli šahovsko tekmovanje in združili prijetno s koristnim.

Za omenjeno prireditev smo se odločili, ker imamo kar nekaj uspešnih šahistov. Prijavilo se je enajst tekmovalcev.

V goste smo povabili Jano Krivec, sedemkratno člansko državno prvakinjo v šahu, članico olimpijske ekipe v Erevanu, Elisti, Istambulju in še bi lahko naštevali. S svojimi bogatimi izkušnjami nam je bila v veliko pomoč pri izpeljavi turnirja, ki ga je vodila.

Pridružil se nam je tudi Aleksander Uršič iz Sežane, ki nam je posodil šahovsko opremo.

Tekmovanje je potekalo v prijetnem in sproščnem vzdušju. Dopoldan je minil hitro. Ob zaključku smo sodelujočim podelili nagrade in se posladkali s 'šahovsko torto'.

Besedilo: Barbara Poljšak
Slika: arhiv Doma na Krasu

Zakaj je pomembno, da si vzamem čas za sprostitev?

Za zdravje vsakega posameznika je potrebno, da v svojem življenju skrbi za ravnovesje med obremenitvami in sprostitvijo. Po fizični aktivnosti mišice potrebujejo počitek, da se lahko v tem času obnovijo in dobro prehranijo. Na novo naučene vsebine se bolje utrdijo in učinkoviteje zapišejo v spomin, če imamo med učenjem pavze, saj tako damo možganom priložnost, da na novo pridobljene informacije ustrezno shranijo. enaka zakonitost velja tudi za naše vsakodnevno življenje. Po vsakodnevni psihofizični naporih potrebujemo čas zase, da si naberemo energijo za soočanje z novimi izzivi.

Za vsakega seveda 'čas zase' predstavlja nekaj drugega. Nekateri se sproščamo v družbi, nekateri s špor-

tnimi aktivnostmi, z različnimi hobiji ali ustvarjanjem. En izmed učinkovitih načinov sproščanja so tudi tehnike sproščanja, pri katerih se učimo, kako lahko preko svojega diha, telesa ali misli vplivamo na svoje počutje. Naše misli, telo, vedenje in čustva so namreč med seboj prepleteni in vplivajo drug na drugega. Če se počutimo tesnobno, se to odraža na celotnem našem delovanju. Odraža se na čustvih (strah, tesnoba ...), telesu (razbijanje srca, hitro in plitko dihanje, stikanje v prsih ...), vedenju (se izogibamo ...) in mislih (Kaj če se bo zgodilo kaj hudega?). Če uspemo sprostiti svoje mišice, upočasniti in poglobiti svoje dihanje ali če preusmerimo svoje misli na prijetnejše vsebine, se v našem telesu zgodi sprostitvena

reakcija. S tehniko trebušnega dihanja vplivamo na telo (počasni in globoko dihanje), vedenje (izvajamo vajo), misli (s pozornostjo opazujemo proces dihanja), čustva (prijetnejša čustva).

Vsakodnevna praksa tehnik sproščanja dokazano viša našo odpornost na stres, znižuje raven tesnobe, izboljša spanje, znižuje krvni pritisk in še bi lahko naštevali.

Poiščite način, kako boste dali vašemu telesu priložnost, da se razbremeni in obnovi!

Če pri tem potrebujete pomoč, se lahko obrnete na Zdravstvenovzgojni center v Zdravstvenem domu Sežana (tel. št.: 05 29 27 559, mobi: 051 666 442, email: ela.brecelj@zd-sezana.si).

Ela Brecej

Jesenske likovne delavnice z varovanci VDC Sežana

Vrtec Sežana in Varstveno delovni center Sežana že vrsto let skupaj načrtujeta različne oblike sodelovanja. Medvedki smo se odzvali povabilu na jesenske likovne delavnice. Najprej smo obiskali varovance v njihovem centru, se z njimi družili in spoznavali, kaj delajo. Sledile so skupne likovne delavnice na pros-

tem. Otroci in varovanci so skupaj slikali z barvami tempera na velike kartone in zelo uživali ter se sprostiti pri uporabi barv. Nekaj otrok in varovancev pa se je družilo in risalo pri mizah z barvicami. Med ustvarjanjem nas je prijetno grelo sonce. Varovanci so nas pogostili s čajem, ki so ga sami pripravili. Za nas

so narisali nekaj risbic za spomin, česar smo bili še posebej veseli. Umetnine, ki so jih ustvarili otroci in varovanci, smo razstavili na ograji VDC, da so si jih lahko ogledali starši in mimoidoči. Vsi smo se imeli lepo zato si v prihodnje še želimo skupnega sodelovanja.

Nevoja Božeglav

Svobodne duše skozi dediščino, umetnost in razvedrilo

S temo letošnjih Dnevov evropske kulturne dediščine 'Dediščina, umetnost, razvedrilo' so se ukvarjali tudi v skupini Svobodne duše iz Doma na Krasu. Enkrat mesečno so se do oktobra srečevali v Kosovelovi knjižnici in prebirali besedila, ki so jih pisali za posamezna srečanja pod mentorstvom Ludvike Foški, Ivanke Večko in Magdalene Svetina Terčon. Kot vsako leto so svoje delo predstavili ob dnevu duševnega zdravja v Kosovelovi knjižnici Sežana tudi občinstvu, in sicer v torek, 8. oktobra 2019. Dean Dobrilović, Ema Ferenc, Nina Forstnerič, Ivica Korenčan, Veronika Mržek, Cveto Peroša in Iztok Šefran so s svojimi deli, izdanimi v drobni knjižici, navdušili obiskovalce. Sklenili so tudi, da bodo s srečanji nadaljevali tudi v prihodnjem letu, zato se že veselimo njihovih novih prispevkov.

Besedilo: Magdalena Svetina Terčon
Slika: arhiv KKS

Obeležje ob dnevu duševnega zdravja

Desetega oktobra dopoldan, ob svetovnem dnevu duševnega zdravja, smo se zbrali na Bunčetovi domačiji v Dutovljah. Bili smo iz Doma na Krasu, stanovanjskih skupin iz Sežane, Dutovelj in Postojne, zaposleni, domačini ter gostje. Vsi smo bili praznično razpoloženi. V kulturnem programu smo sodelovali pevci pevskega zbora, ki se imenuje Naša pot, iz bivalnih enot iz Sežane, recitatorji s svojimi literarnimi prispevki in Slavko Ivančič. Program je povezoval Jan Cvitkovič.

Dan ni bil sončen, zato ni bilo tako lepo potem, ko smo se še zunaj podružili ob domačih dobrotah.

Besedilo in slika: Ivica Korenčan

Izlet članov Lions kluba Sežana v Rezijo

Sredi oktobra so se člani Lions kluba Sežana s svojimi spremljevalci odpravili na izlet v Rezijo med naše tamkaj živeče Slovence. Najprej smo se ustavili na Ravanci v kulturnem domu Rozajanski dum, ki ga je zgradila Jugoslavija po potresu 1976. Tam smo veliko izvedeli o njihovem jeziku in spoznali, da pri njih res velja rek: Vsaka vas ima svoj glas. Ogledali smo si krajši film in prisluhnili njihovi glasbi in pesmi. V tem domu domuje tudi folklorna skupina Val Resia, ki deluje že od leta 1838. na Ravanci smo si ogledali še cerkev in razstavni prostor središča Julijskih Predalp.

Nato smo pot nadaljevali v Solbico, ki je sezidana na skali. Ogledali smo si Muzej brusačev in se tako seznanili, s čim so se preživljali in spoznali, kako so si služili kruh. Pot je nekatere ponesla daleč po Evropi. Ustavili smo se tudi v tipični domačiji z novo etnografsko zbirko s sobo pravljič Zverinice iz Rezije.

Člani Lions kluba so za to priložnost zbrali skoraj 200 slovenskih knjig, nekaj jih je prispevala tudi Kosovelova knjižni-

ca iz Sežana, in jih izročili tamkajšnjemu predstavniku, ki jih je posredoval v občinsko knjižnico na Solbici.

Besedilo in slika: Ludvika Foški

Za zdrava srca na Kokoš

V duhu zdravega življenjskega sloga in v skrbi za zdravje smo se člani Koronarnega društva Slovenske Istre, Kraška

podružnica, sredi oktobra odpravili na že tradicionalni pohod na Kokoš. Kljub slabi vremenski napovedi smo se dobre

volje, v sicer manjšem številu kot običajno, povzpeli na priljubljeno Kokoš. V vsakem letnem času nas ta prelepi košček Krasa znova očara. Jesen pa ima še posebne čare, Kokoš je nekako bolj skrivnostna, dišeče ciklame nas pripravljajo na prihod tihe in mirne jeseni. Vonj skritih gob pod listjem in podrastjem ter melodija šumečih borovcev nas je spremljala koč, kjer smo se srečali tudi s člani podružnice iz Kopra. Da smo lahko brezskrbno uživali na pohodu, je poskrbela naša strokovna sodelavka Danica, za organizacijo in dobro voljo pa vodja skupine Jelka. Hvala obema. Poslovili smo se z obljubo, da bomo pohod čimprej ponovili, saj z gibanjem ohranjamo naša srca krepka in mlada!

Besedilo: Sonja Perhavec
Slika: Veronika Štrucelj

Na obrobju Slovenije – v Beli krajini

Poletno planinarjenje za odrasle, ki ga v okviru Planinskega društva Sežana že vrsto let vodi in organizira vodnik Bogdan Rojc, se je tokrat v drugem tednu julija odvijalo v Beli krajini. Pretežno kraška pokrajina na jugovzhodu države leži med Gorjanci, Kočevskim rogom in Kolpo. Kot običajno smo bili nastanjeni

v Centru šolskih in obšolskih dejavnosti Lipa v vasi Črmošnjice, ki leži ob vznožju Kočevskega roga in razmejuje Belo krajino in Dolenjsko. Območje prekriva do dobrih tisoč metrov visoko poraščeno hribovje, ki ponuja vrsto možnosti za različne aktivnosti v naravi. Načrte nam je letos sicer nekoliko krojilo deževno

vreme, a so se bile kratke počitnice v deželi zelenega Jurija, izšle brez nevšečnosti in malodušja.

Prvo večje naselje v bližini Črmošnjic, ki je hkrati tudi občina, je Semič. Kraj leži na vznožju pobočja 570 metrov visokega Semeniča, ki smo ga obiskali drugi dan. Dobro uro vzpona med zidanica-

mi in vinogradi iz središča Semiča do cerkve sv. Lovrenca in ostankov gradu Smuk smo premagali brez težav. Nismo se niti pošteno preznojili. Krajši postanek na vrhu in povratek. Zopet med zidanicami in vinogradi. Med prenovljenimi in novonastalimi stavbami stoji še kak redek primerek izvirne gradnje, zapuščen seveda. Zaradi hitrega povratka je bilo prezgodaj, da bi se vrnili v dom Lipa, zato ni potrebno posebej poudarjati, da nas je bil lastnik lokala v središču Semiča zelo vesel.

Tudi naslednji dan je bilo startno mesto pohoda Semič. Le da nas je tokrat pot vodila po ravnini. Kraška učna pod od Lebice do Krupe. Med pohodom smo si ogledali jamo Malikovec, okoli katere so uredili park značilnih kraških grmovnic in drevesnih vrst. Mimo vrtače s stalnim vodnim izvirom Vodenica smo se povzpeli do cerkvice sv. Trojice na Vinjem vrhu, z vinogradom v soseščini, do izvira Krupe. Kratka, komaj dva kilometra dolga reka je še danes brez življenja. To je posledica onesnaženja s strupenimi odpadki iz tovarne Iskra Semič v 80-ih letih prejšnjega stoletja. Daljši sprehod po ravnini nam ni ubil volje.

Preradnji dan nas je končno čakal prvi pohod. Služilo mu je tudi vreme. Tri dni smo pridno nabirali kondicijo, zato smo se – najtežje pride na koncu – v sredo povzpeli na Mirno goro. To je najvišji vrh hribovitega obrobja Bele krajine, visok 1048 metrov. Ali smo ali nismo, spodobi se, da premagamo vsaj en tisočak. Pod vrhom Mirne gore sto-

jita planinski dom in delno obnovljena cerkev Frančiška Ksaverja, ki je po legendi ljudem pomagal ukrotiti zmaja, da ni več povzročal hude ure in uničeval pridelka. Cerkveni zvonik služi tudi kot razgledni stolp. V koči smo si privoščili pošteno kosilo, nekateri s klobaso, drugi brez, sestop pa nam je zopet postregel s spomini na burno preteklost teh krajev. Ob vznožju Mirne gore še danes ležijo nekatere opuščene kočevarske vasi (Planina, Kleč, Škrilj). V njihov spomin so leta 1998 v kraju Občice odprli kulturni center, ki je obenem tudi sedež Društva Kočevarjev staroselcev. V muzeju smo se ustavili v nedeljo, pred prihodom v Črmošnjice.

Mirna gora, po njenem pobočju je urejena tudi učna pot, nam je vzela kar cel dan. Ni nam pa vzela moči, da ne bi letošnjega planinarjenja zaključili veselo in bučno. Vrtna uta na dvorišču doma Lipa, harmonika in aromatična pijača,

ki je stalno krožila iz rok v roke, so poskrbele za to, da se je skupina razživela, zapela in celo zaplesala.

Zadnji dan je bilo sicer na programu kopanje, vendar nam je pohod po krožni učni poti iz vasi Grič do jame Grbanji skedenj vzel preveč časa. Na območju so pridobivali glino in kalcit za izdelovanje glinene posode. 'Grički lonci' so bili znani kot izredno kakovostni. Pošteno lačni in končno, čas bi bil, da okusimo tipične belokranjske domače dobrote, smo namesto kopanja v Kolpi raje zavili v vas Rožanec, si ogledali svetišče, posvečeno perzijskemu bogu sonca Mitri, in se potem pri Kočevarju usedli za bogato obloženo mizo. Kaj vse slastnega je romalo v naše želodčke, je z besedami težko opisati. Brbončice v ustih so kar vzdihovale. Pohvale Bogdanu za odlični zaključek planinarjenja. Na kmetiji pa so bili veseli, da jih nihče od nas 26. ni zapustil praznih rok.

Besedilo: Irena Cunja
Slika: Bogdan Rojc

Dvajseta obletnica koče na Kokoši

Prve zamisli o gradnji koče segajo v leto 1959, v čas ustanovitve Planinskega društva Sežana. Tedaj so se Sežanci dogovarjali s Koprčani o postavitvi koče na Slavniku. Pripravljati so začeli stavbni les, vendar je zaradi pomanjkanja finančnih sredstev v kratkem vse zamrlo. Sledila je pobuda o postavitvi koče na hribu nad Sežano, na Sedovniku, ki ga imenujejo tudi Zidovnik, vendar je zamisel zaradi nizkega občinskega proračuna ostala zgolj zamisel. V 60. letih se je porodila ideja za zidavo koče ali vsaj bivaka na Vremščici. Ta ideja je bila v veliko veselje Krajevni skupnosti Senožeče, ki se je zanjo zelo zavzela in v letu 1960 so se vrstile priprave za pridobitev vseh potrebnih dovoljenj, še prej pa je potekalo iskanje primer-

ne lokacije, na katero bi postavili kočo. Leta pa so tekla in kar 13 let je moralo preteči, da je bila stvar ponovno 'zrela'. Takratna pooblaščenca urbanistična organizacija, Zavod Invest biro Koper je izdelal lokacijsko dokumentacijo, da bi lahko postavili več objektov, in sicer gostinsko-turistični objekt z lovsko sobo, posebno planinsko sobo, prostor za radioamaterje, tabornike, sobo s 25 do 35 ležišči, restavracijo in 50 parkirnih mest zunaj. Predlog načrta je obravnaval tudi Izvršni svet skupščine občine Sežana, ki je dal načelno soglasje, vendar s predhodnim soglasjem in dogovorom vseh zainteresiranih društev, organizacij in Krajevne skupnosti Senožeče. Iz takih in drugačnih razlogov do soglasij ni prišlo in program ni zaživel. V letu 1973 je Sta-

ne Henigman predložil načrt za bivač na Vremščici, ki pa se tudi ni uresničil. Večje aktivnosti so se ponovno začele v Krajevni skupnosti Senožeče leta 1980. Posebno prizadeven je bil za postavitve koče na Vremščici gospod Meden in v Senožečah so ustanovili tudi svoje Planinsko društvo. Krajevna skupnost Senožeče je ponovno zaprosila Skupščino občine Sežana, naj na dnevni red uvrsti zidavo koče na Vremščici, ker naj bi se razmere za postavitve bistveno izboljšale. Veliko podporo je obetal postojnski garnizon iz Postojne. Vojska je že nosila zidarski material, saj je bil pripravljen idejni gradbeni projekt. V podkletenih prostorih naj bi imela svoj prostor tudi vojska. Tako je bil leta 1989 izdelan projekt za pridobitev gradbenega dovolje-

nja za trietažni objekt v skupni površini 317 m². Tudi ta projekt ni naletel na plodna tla, saj je eden od glavnih akterjev, ki bi moral prispevati svoj finančni delež, v najbolj odločilnem trenutku odpovedal.

Po osamosvojitvi Slovenije, leta 1991, pa tudi že prej, je bilo precej obmejnih stražnic opuščениh. Tedaj se je pokazala ugodna priložnost, da dobi Planinsko društvo Sežana v uporabo stražnico na Jirmancu, na Kokoši. Kokoš je bila znana kot imenitna izletniška točka. V eni izmed stavb so radioamaterji postavili repetitor in vrtljivo anteno. Posluš za postavitve koč za potrebe društva je podprl Izvršni svet občine Sežana in Ministrstvo za obrambo, ki je to bivšo stražnico dodelilo Občini, le-ta pa v začetku leta 1992 Planinskemu društvu Sežana v dolgoletno 99-letno brezplačno uporabo. Tedaj se je začelo zares. Pri nabavi gradbenega materiala so društvu pomagali Ministrstvo za obrambo, Kraški zidar, Občina Sežana. S sredstvi sponzorjev je bil dokončan nadstřešek, prizidane sanitarije ter kanalizacija. Veliko prostovoljnih ur so v delo vložili člani PD Sežana. Najbolj zaslužna sta bila Silvo Kralj, ki je opravil 438 prostovoljnih ur in tedanji predsednik, pokojni Iztok Bernetič, ki je v času svojega predsednikovanja, v letih od 1996 do 2000 poleg vse potrebne dokumentaci-

je vložil še 303 prostovoljnih ur. Skupaj s tedanjim županom Občine Sežana Miroslavom Kljunom sta na 28. avgusta 1999 slovesno odprla kočo. Ne smemo pozabiti tudi na pokojnega Jožeta Šonca, ki je poleg 229 delovnih ur pri gradnji koč pomagal tudi pri pridobivanju dokumentacije, pa Janeza Verbiča s 185 urami prostovoljnega dela. Med planinkami pa je največ ur v delo vložila Jožica Milavec. Tedaj je bilo 67 aktivnih planincev, ki smo bodisi pomagali pri gradnji bodisi pri drugih delih. Sodelovalo je kar 11 podjetij, Ministrstvo za Obrambo – Izpostava Sežana, Gasilsko društvo Sežana, Jamarsko društvo Sežana, Planinski odsek ŠD Sloga iz Bazovice ter Obalno planinsko društvo iz Kopra.

Pri otvoritvi koč sem povezovala kulturni program, v katerem so sodelovali Kraška mladinska pihalna godba iz Sežane pod vodstvom Iva Bašiča, oktet Bori iz Postojne, recitatorka Vesna Matevlijič ter Orffova skupina OŠ dr. Bogomirja Magajne Divača pod vodstvom Ade Škamperle.

Minilo je dvajset let uspešnega delovanja koč na Kokoši, ki je postavljena na vrhu Jirmanca na višini 670 m nadmorske višine, 10 minut oddaljena od vrha Kokoši, na 663 m. Nekoč so hrib poimenovali Golina, ker je bil gol in neporaščen. Italijani naj bi ga preimenovali po svoje, kar Gallina, kar po italijansko

pomeni kokoš. Naši predniki so to ime poslovenili in od tedaj nosi ime Kokoš, nekateri pa jo ljubkovalno imenujejo Kokoška.

Dvajsetletnico delovanja Koče na Kokoši smo v Planinskem društvu Sežana obeležili v nedeljo, 18. avgusta 2019, z organizacijo 12. pohoda Gremo peš na Kokoš, ki se je odvijal iz lokavske smeri. Udeležilo se ga je nekaj več kot dvajset pohodnikov. Nekateri pa so na vrh prišli iz drugih smeri. Prireditev, ki sem jo tudi tokrat povezovala, se je pričela ob 10. uri s pozdravnimi govori predsednice Meddruštvenega odbora Marije Kuhar, predsednika Planinskega odseka pri Športnem društvu Sloga iz Bazovice Viktorja Stoparja, Jožka Čuka, turističnega vodnika Krasa in Brkinov, Maruške Lenarčič iz Obalnega planinskega društva in namestnice Meddruštvenega odbora ter Ruže Tekavec, planinske vodnice pri Pošti Telekom Slovenije iz Ljubljane.

V kulturnem delu prireditve so nas s svojim nastopom, pod vodstvom Jelke Bajec Mikuletič navdušili člani MPZ Sežana s pesmijo in igranimi odlomki Janez bi rad osvojil dekle. Šestnajstletno delovanje pevskega društva je predstavila njihova predsednica Sonja Perhavec. Zapeli so več pesmi, z igranimi odlomki pa so nastopili Cvetka Mevlja, Loredana Mezinec, Marta Caharija, Matej Gorup in Igor Rojc.

Po kulturnem delu programa je sledilo druženje ob plesni glasbi z Matejem Felicijanom.

Tako, dvajset let se je hitro odvrtilo, nekaj naših pridnih članov se je za vedno poslovilo od nas, nanje pa bo ostal lep spomin. Hvala jim za ves trud in vloženo delo, ki so ga prispevali k gradnji težko pričakovane koč, ki jo redno obiskuje veliko ljubiteljev rekreacije, planincev in tudi kolesarjev.

(Prvi odstavek prepisan iz arhiva - zbornika, 2002: Petdeset let Planinskega društva Sežana, Pavel Skrinjar: Planinska kočica - od sna do ponosa.)

Besedilo in slika:
Mirjam Frankovič Franetič

Z 'očaka' do 'fanta od fare'

V avgustu je bil za sežanske planince izpeljan dvodnevni pohod na Triglav. Letos je bil dostop lažji, in sicer z Rudnega polja na Pokljuki. Sončen dan nas je spremljal vse do Doma na Kredarici, kamor smo prispeli v zgodnjih popoldanskih urah. Kmalu zatem pa se je začelo oblačiti. Tamkajšnjega vremenoslovca smo povprašali, ali bo vzdržalo brez pa-

davin. Pojasnil nam je, da nevihte ne bo, bo pa morda le malo rosilo, zato smo se odločili, da gremo na vrh. Opremili smo se s čeladami in z opremo za samovarovanje ter se podali v ostenje našega 'očaka'. Srečevali smo skupino hrvaških planincev, ki so jokaje sestopali, in izvedeli, da je pred tem njihov planinec zdrsnil na predelu med Malim Trigla-

vom in grebenom. Želel se je umakniti prihajajočim, pri tem pa stopil preveč na rob in zdrsnil v globino. Med vzpenjanjem je nad nami preletaval helikopter, s katerega so fotografirali prizorišče nesreče, kasneje pa so vanj iz skalovja potegnili še truplo ponesrečenega. Prizor nas je močno presunil, bilo pa se je potrebno zbrati in nadaljevati pot do

vrha.

Pred prenovljenim Aljaževim stolpom smo razgrnili slovensko zastavo in zapeli planinsko himno. Tokrat planinskega krsta nismo imeli, saj so bili naši udeleženci vsaj že enkrat prej na vrhu. Pri sestopanju proti Domu na Kredarici je začelo rositi, zato smo morali paziti, da nam ne bi zdrsnilo. Veseli, da smo varno sestopili, smo zavriskali in si v domu privoščili krožnik testenin, kateremu se je prileglo mrzlo pivo, nekaterim pa čaj. Naslednji dan smo prečili melišče pod Malim Triglavom do Doma na Planiki, sestopili čez Konjski preval do Vodnikovega doma in naprej do Rudnega polja.

Naslednji dvodnevni podvig v gore je bil konec meseca avgusta na Jalovec, ki ga poznamo tudi kot 'fanta od fare'. Jalovec je res lepa in veličastna gora, od koder je lep razgled na vse strani naših vršacev. Z avtomobili smo se odpeljali do Kranjske Gore, kjer smo dva avta pustili, ostale pa prepeljali v Planico. Tokrat nas je bila velika skupina enaindvajsetih pohodnikov, skupaj s tremi planinskimi vodniki. Do prelaza na Vršiču smo se odpeljali z lokalnim avtobusom, nato pa peš krenili do Zavetišča pod Špičkom, ki stoji na robu melišča na vzhodni strani že od daleč vidne skalnate ostrice, imenovane Špiček.

Tudi naslednji dan je bilo lepo vreme, zato smo že zgodaj krenili na pot. Odpiral se nam je krasen razgled proti vzhodu na kotanjasto, z boričevjem poraslo Rutarsko Trento, ki zložno pada v Zadnjo Trento, prek katere nam je segel pogled naprej proti Zgornji Trenti, ki so

jo obkrožali naši najvišji vršaci, Prisojnik, Razor, Planja in Pihavec, za slednjim pa se je dvigal Triglav. Dobri dve uri smo rabili, da smo stali na vrhu in si čestitali na višini 2645 m visokega 'fanta od fare'. Za mnoge je to najlepša gora v Sloveniji. Zaradi oblike in lepote je njegova podoba uporabljena tudi v emblemu slovenske planinske zveze.

Z vrha Jalovca smo zrlji v globino proti trem alpskim dolinam, Loški Koritnici, Tamarju in Zadnji Trenti ter s pogledi še enkrat zrlji na naše vršace. Sledilo je slovo od visokega 'fanta' in sestopanje v dolino, ki je terjalo veliko mero koncentracije, popolne tišine in pozornosti vseh udeleženi. Previdno smo se spuščali po ostenju, ki je bilo opremljeno pretežno s klini ter z varovali, po strmem ostenju Goličice in Jalovške škrbine. Z

veliko mero adrenalina smo sestopili iz stene v Kot pod Jalovškim Ozebnikom. Po tem ostenju bi bilo sestopanje brez čelade in opreme za samovarovanje skrajno neodgovorno in nedopustno. Po skrotju in dokaj skalovitem terenu smo le našli zasuto stezo, ki nas je vodila do Doma v Tamarju, kjer smo si oddahnili, se odžejali ter si nabrali moči še za ravninski del hoje do veličastnih planiških skakalnic. Tudi tokrat nam je vreme prizaneslo, saj je začelo deževati šele med vožnjo proti domu. Ker nam je 'fant od fare' buril duhove pred in po vzponu, nam bo za vedno ostal v nepozabnem spominu. Sprašuješ se, kaj vse je človek zmožen narediti, ko je pod adrenalinom.

Besedilo in slika:
Mirjam Frankovič Franetič

Ženski balinarski turnir 2019

V sklopu prireditev ob sežanskem občinskem prazniku smo tudi letos, 1. septembra 2019, organizirale ženski ba-

linarski turnir v trojkah. Na turnirju nas je obiskal tudi župan Občine Sežana David Škabar in nam zaželel prijetno

druženje ter dobro igro.

Turnirja se je udeležilo osem ekip iz kar štirih občin: Sežane, Divače, Hrpelj - Kozine in Kopa. Turnir se je odvijal na dveh lokacijah, v Sežani in v Repnu. Pri sojenju sta pomagala Dušan Šonc in Igor Grilanc. Prvo mesto si je priigrala ekipa iz Povirja, drugo mesto je pripadalo ekipi iz Sežane, tretje mesto je dosegla ekipa iz Štorij, četrto mesto pa je osvojila ekipa iz Divače. S pomočjo moških članov društva, ki so nas ves čas spremljali, se je turnir odvijal po planu.

V veliko veselje je gledati, kako ženske v zrelih letih prihajajo na turnirje, dobro igrajo in osvajajo lepe rezultate. Vsi skupaj smo preživeli enkratni dan in veselimo se že naslednjega srečanja.

Besedilo in slika: Zdenka Fabjan

Uspešni mladi sežanski atleti

V zadnjem koncu tedna v septembru so se ob zaključku atletske sezone sežanski atleti nadejali še enega uspeha na državni ravni. V organizaciji atletskega kluba Koper se je na dvodnevem prvenstvu Slovenije za pionirje in pionirke U12 in U14 pomerilo več kot 500 tekačev. Med njimi je enajst sežanskih atletov prepričljivo konkuriralo velikim slovenskim atletskim klubom.

Živa Pfeifer si je pritekla tretji čas v državi in se tako uvrstila na stopničke v kategoriji deklic U12 v teku na 60 metrov, uspeh pa je ponovila naslednji dan, ko je za las zgrešila stopničke in v teku na 200 m pristala na četrtem mestu.

Odlično se je odrezala tudi Lana Gomizelj, tekačica na 600 m, saj je med deklicami U12 zasedla deveto mesto in izboljšala svoj osebni rekord. Dvakrat pa je osmo mesto zasedel perspektiven Izak Marušič, in sicer v kategoriji dečkov U12 v skoku v daljino in teku na 200 m.

Štafeto so odtele pionirke U12 in U14.

Trenerji športnega društva Hopla Sežana so ponosni na svoje tekmovalce, saj so optimistično zaključili letošnjo tekmovalno sezono. Začeniši že z otro-

ško atletiko se tako v družbi trenerjev Saše Prokofjev, Mateja Mavra in Marka Kalca kalijo novi sežanski atletski upi.

Besedilo: Marjeta Škrlj
Slika: arhiv ŠD Hopla

Smučarski klub Sežana v novo sezono

Željni snega in zimskih radosti smo nekateri nestrpno čakali na nižje temperature, saj so priprave na zimsko sezono z 20 °C kar nekoliko neresnične. Prav tako menimo, da ostali pomislite na smuči in smučarske dneve šele, ko se stopinje krepko spustijo, zato smo v soboto, 16. novembra, organizirali smučarski sejem

v telovadnici stare šole v Sežani.

Vsako leto se člani za otvoritev na snegu udeležimo večdnevnega smučanja, letos bo to v italijanskih Dolomitih v sredini decembra. Aktivnost kluba se nadaljuje s seminarjem za vse naše učitelje in z dejavnostjo kluba, zaradi katere delamo s ponosom že 38. sezon

– šolo smučanja. Tako kot se je v praksi najbolje izkazalo, se bo šola smučanja za otroke in odrasle odvijala ob sobotah v januarju in februarju 2020, na italijanskih smučiščih Piancavallo in Tarvisio. Sobotnih izletov se lahko udeležite tudi ostali, ki bi si želeli prostega smučanja in dobre družbe.

Dovolite si, da se vsaj kakšno zimsko soboto po napornem delovnem tednu naužijete svežega zraka tam, kjer nas slepi od sneženih kristalčkov in kjer smo obdani z radostjo naših malih smučarjev.

Za več informacij vas vabimo, da obiščete našo spletno stran www.smuclarskiklubsezana.si, nas pokličete na 040 821 790 ali poiščete na profilu facebook.

Uživajte jesen, dokler nam sneg ne potrka na vrata – takrat se pa srečamo na belih strminah!

Besedilo: Mateja Perhavec Hvala
Slika: arhiv SK Sežana

Poskokčev veseli december

Čas obdarovanja, presenečenj, veselja in druženja je tu. Lučke v mestih in na božičnih drevescih se že prižigajo, kar oznanja veseli december ter božično-novoletne praznike.

Tudi naša Poskokčeva družina se veselo pripravlja na decembrske radosti. Poskokec je pod svojo božično drevesce že postavil darila za vse male in velike poskokce. In kot se za veseli december

spodobi, bo naš moder Poskokec presenetil z obiskom prav vse otroke, ki obiskujejo gibalne urice. Skupaj z njimi se bo družil, raztegnil svoje šape in veselo zaplesal. Ker pa naš Poskokec ni nikoli

praznih rok, bo tudi letos vsak otrok že tradicionalno dobil novo Poskokčevo majčko. In tudi tokrat bo majčka čisto drugačna. Poskokec nam namreč vsako leto pripravi novo majčko druge barve in z drugačno sliko. Obdaril nas je že z belo, rumeno, modro, zeleno ... Z natisnjeno svojo Poskokčevo maskoto na sto in en način. Le kaj si je zamislil letos?

Poskokčeva družina vam želi prijetne in vesele božično-novoletne praznike in srečno 2020!

Besedilo: Anna Jedrejčič
Slika: arhiv ŠD Poskokec

Pomlajena članska ekipa Košarkarskega kluba Sežana

Košarkarski klub Mesarija Prunk Sežana, trener članske ekipe Teddy Delač, pomočnik trenerja Zoran Lazarevski in njegovi varovanci vas vabijo na ogled naslednjih domačih tekem rednega dela sezone 2019/20 v športno dvorano Srednje šole Srečka Kosovela Sežana ob sobotah ob 19.00:

23. novembra 2019 proti KK Troti Novo mesto, 14. decembra 2019 proti KK Parklji Ljubljana, 21. decembra 2019 proti KK Brinox Medvode, 11. januarja 2020 proti KK Hrastnik, 25. januarja 2020 proti KK Portorož, 8. februarja 2020 proti KK Ilirija Ljubljana, 7. marca 2020 proti KK Celje in 14. marca 2020 proti KK ECE Triglav Kranj.

»Tudi v tej sezoni bomo poskušali ponoviti lansko, ko smo bili v samem vrhu lestvice. Ekipo smo nekoliko pomladili, ampak verjamem, da si bomo z dobrim delom uspeli priboriti tudi dober rezultat in hkrati omogočiti mladim igralcem napredek. Liga bo izenačena, brez izrazitega favorita, tako da pričakujem veliko napetih tekem.« Teddy Delač, trener članske ekipe pred začetkom prvenstva.

STOJJO z leve proti desni: trener Teddy Delač, Jan Ukmar, Gašper Jordan Rojko, Filip Mugoša, Niko Bačvič, Alen Mevla, Jaka Zagorc, Nik Kučej, Luka Smiljanič, pomočnik trenerja zoran Lazarevski. SEDIJO z leve proti desni: Matija Trampuž, Tim Cole, Žiga Šturm, Žiga Kukanja, Adrian Jogan, Danej Tavčar, Aljaž Stopar.

Besedilo: Nataša Bajt Mugoša
Slika: Tjaša Brajdih

Narava zdravi – prislunhi ji!

Po poletnih počitnicah je zeliščarska sekcija KŠD Šator Štorje, ki jo vodi Vera Lah v okviru programa Narava zdravi – prislunhi ji, ponovno pričela z organizacijo izobraževanj. Nataša Špiranec Maurer, avtorica prve slovenske knjige o aromaterapiji, je pred poletjem pripravila predavanje o dišečih počitnicah, 11. septembra 2019 pa se je posvetila osnovam aromaterapije.

Kot rastlino meseca so udeleženske poblizje spoznale dišečo pelargonijo oz.

roženkravt, ki je večstransko uporabna, tako v kulinariki (za aromatiziranje sladoledov, solat, peciva ...) kot tudi v zdravilstvu (težave s srcem, proti depresiji, holesterolu ...) in nenazadnje tudi odganja mrčes. Udeleženske so pripravile tudi rastlinski oljni parfumi za kožni nanos in rastlinsko (roženkravtovo) dišavo za prostor v razpršilu. Po predstavitvi treh glavnih dišečih ravni eteričnih olj so sestavile tudi preprost parfumi. Vsaka pa je kot darilo prejela hidrolat

roženkravta. Delavnica je bila vsekakor zelo zanimiva, saj so spoznavali najrazličnejša eterična olja, ki se uporabljajo pri izdelavi preprostih parfumov. Ob koncu jim je predavateljica ponudilaokusno pogačo.

V oktobru so niz predavanj o aromaterapiji sklenili s hidroterapijo. Srečanja s področja aromaterapije pa se bodo v Štorjah nadaljevala v prihodnjem letu. Predavanja o aromaterapiji pa se bodo kmalu pričela tudi na zeliščni ekološki

kmetiji Vila Lavanda, pri Urški Lemut Šušterič v Lokavcu pri Ajdovščini.

V okviru KŠD Šator pa potekajo tudi srečanja z mag. Stipetom Hečimovičem. Znani biolog je deset udeleženk 12. septembra 2019 popeljal na sprehod v bližnji gozd. Posvetili so se zdravilnim rastlinam, še zlasti koreninam in njihovi zdravilni moči. Seznanjali so se z zdravilnostjo rastlin, ki rastejo in uspevajo na Krasu, njihovo zdravilno močjo in uporabo v ljudskem zdravilstvu.

Spoznavali so baldrijan, mali jesen, makovec, bor, ruj, kraški šetraj, rman in druga zelišča.

Besedilo in slika: Olga Knez

Uspešna delavnica obnove suhega zidu v Križu

Delavnice obnove suhega zidu v Križu pri Sežani se je 7. septembra 2019 udeležilo 27 prostovoljcev iz Križa in okoliških vasi, Krasa, Goriške, Ljubljane in celo Slovenske Bistrice. Pod mentorstvom izvedencev kraške suhozidne gradnje Dušana Luina, Antona Pečarja in Ivana Pavlina smo obnovili začetek suhega zidu ob poti, ki vodi iz Križa k cerkvi sv. Antona. Z nami je bila tudi devetletna Ronja iz Ljubljane, ki nas je ves čas vztrajno oskrbovala z drobirjem in v zidu našla celo srce. Kot pravi njena babica Ivana Leskovar, bivša ravnateljica slovenjebistriškega vrtca, se od otrok lahko vedno veliko naučimo.

Na predvečer delavnice smo v vaškem domu prisluhnili predstavitvi Darje Kranjc o Partnerstvu kraške suhozidne gradnje in predavanju o dediščini suhih zidov na Krasu z obeh strani meje ter nji-

hovem kulturnem in socialnem pomenu arhitekta in predsednika Partnerstva Danila Antonija. V preteklosti so suhi zidovi razmejevali in tudi povezovali. Z akcijami obnov oživi njihova povezovalna vloga v posodobljeni obliki, saj na

delavnicah v prijetnem vzdušju sodeluje lokalna skupnost in tudi obiskovalci, kar bi lahko bili zametki sonaravnega turizma.

Besedilo: Karin Lavin
Slika: Ira Zorko

Čebelarsko društvo Sežana na strokovni ekskurziji po Dolenjski

Čebelarsko društvo Sežana je drugo soboto v mesecu septembru izkoristilo za svojo strokovno ekskurzijo. Za desti-

nacijo so si tokrat izbrali Novo mesto z okolico. Na poti se jim je pridružil še čebelar Anton Koželj iz kraja Šmarje - Sap.

Najprej so si v kraju Grm Novo mesto ogledali posestvo kmetijske šole in biotehniške gimnazije, kjer v okviru vzgojno-izobraževalnega dela sami predelujejo mleko in mlečne izdelke, meso ter sadje za lastno oskrbo. Posodobili so tudi vinsko klet, obnovili vinograde in sadovnjake. Sledila je pokušina različnih vrst dolenjskih vin, ki jih pridelujejo sami. V bližini šole so si ogledali tudi zelišča in šolski čebelnjak, kjer je čebelar Franc Kobe, ki že vrsto let vodi tudi čebelarski krožek, povedal nekaj o ekološkem čebelarjenju in primerih dobre prakse. Kasneje so se odpeljali še na ogled njegovega čebeljnaka v sosednji vasi, kjer so poslušali zanimivo predavanje o njegovi tehniki čebelarjenja, krmljenju čebel, točenju medu in

ekološkem zdravljenju čebel. Za konec so si ogledali še njegov čebelnjak ter čebelarstvo opremo. Posladkali so se z več vrstami medu, z domačimi medenjaki ter osvežili z napitkom iz vode, medu in limon. Po krajši okrepitvi na

turistični kmetiji Hribar v bližini Kostanjevice na Krki je sledil še voden ogled Kostanjeviške jame, ki leži v izvorni dolini Studene. Kasneje so si v Kostanjevici na Krki ogledali še mestni čebelnjak, ki so ga v letu 2017 odprli člani Čebelarstva

društva Kostanjevica na Krki.

Čebelarji so se v večernih urah vrnili domov polni novih spoznanj in prijetnih vtisov, ter se odločili, da bodo tako prijetno druženje v naslednjem letu zopet ponovili.

Besedilo in slika: Petra Gombač

Aktivna jesen lokavskih gasilcev

Gasilke in gasilci Prostovoljnega gasilskega društva Lokev so letošnjo jesen pričeli zelo aktivno. Videli smo ji lahko na več aktivnostih v vasi Lokev. V soboto, 21. septembra 2019, so lokavske gasilke gostile svoje kolegice iz ostalih društev Kraške gasilske zveze. Te so se zbrale na tradicionalnem letnem srečanju članic KGZ. Gasilke so na srečanju opravile orientacijski pohod in na štirih točkah preverile svoje poznavanje gasilskih veščin.

Zadnjo septembrsko soboto so mentorji gasilske mladine v okviru vaškega opasila v Lokvi za najmlajše pripravili gasilski poligon. Otroci so spoznavali gasilsko opremo ter v njej premagovali različne ovire in opravljali zastavljene gasilske naloge. To je bila lepa popestritev popoldanskega dogajanja ob prazniku vasi.

Kot se za mesec požarne varnosti spodbodi, so člani operativne enote v mesecu oktobru organizirali gasilsko vajo. Ta je potekala v vrtcu in Podružnični šoli Lokev. Operativni gasilci so na vaji preverili svojo usposobljenost za gašenje notranjih požarov. V sklopu vaje so ot-

roci iz vrtca in šole ob pomoči gasilcev izvedli tudi evakuacijo. Mentorji gasilske mladine pa so ta dan delo gasilcev predstavili otrokom in jih povabili, da se včlanijo v krožek Mladi gasilec v organizaciji Prostovoljnega gasilskega društva Lokev.

Oktobra so bili aktivni tudi starejši gasilci, ki so se zadnje dni meseca družili na srečanju ekipe veteranov PGD Lokev. Skupaj so obudili spomine na udeležbo na gasilskem tekmovanju v Materiji

maja 2019 ter julijskem srečanju veteranov na Štjaku.

Mesec požarne varnosti pa so lokavski gasilci zaključili z novo pridobitvijo. S pomočjo Krajevne skupnosti Lokev je po novem lokavski gasilski dom opremljen z avtomatskim defibrilatorjem AED. Ta stoji na fasadi gasilskega doma in je namenjen vsem krajanom ter obiskovalcem športnega parka ob gasilskem domu.

Besedilo: Simon Fonda
Slika: Mojca Culot

Oktobrska vaja sežanskih prostovoljnih gasilcev

Po rednih manjših mesečnih vajah operativne smo v oktobru – mesecu požarne varnosti – že tradicionalno izvedli večjo vajo operativne. Vajo smo izvedli v

novih, še nedokončanih prostorih podjetja Lotrans, d. o. o., iz Sežane v petek, 25. oktobra 2019, ob 18. uri.

Izhodišče za vajo je bilo, da je med

opravljanjem zaključnih gradbenih del prišlo do požara na viličarju. Ker se je požar začel razvijati hitro, je prostor preplaval gost dim, zaradi katerega so v objektu ostale ujetе tri osebe. Prva je na kraj prišla ekipa šestih gasilcev z vozilom GCGP-1. Vodja intervencije je odredil takojšnji vstop dvema napadalcema, da bi locirali in pogasili požar. Za njima je vstopila še druga skupina, ki naj bi preiskala prostor in iskala ponesrečence.

Nato je na kraj prispelo še drugo vozilo, in sicer vozilo za prevoz moštva GVM-1 s sedmimi gasilci. Zavarovali so kraj dogodka in pomagali pri pripravi napajanja vozila. Za vstop v prostor se je medtem pripravila še tretja napadalna skupina, ki je enega ponesrečenca odnesla na varno. Ko je bil požar pogasjen, so pričeli s prezračevanjem. Notra-

nja napadalna skupina je javila, da so se zrušile stopnice v prvo nadstropje, v katerem sta ostala ujeta dva gasilca in ponesrečenec. Vstopila je še četrta napadalna skupina z lestvijo. Ker je bil prostor močno zadimljen, je bila izredno pomembna dobra komunikacija ekip v notranjosti.

Po postavitvi lestve in namestitvi reševalne maske poškodovancu so rešili ujeto osebo na podestu in jo pospremili na varno. Med napetim dogajanjem

v notranjosti objekta pa je preostali del ekipe s teleskopskim dvigalom in avtocisterno ZGRS Sežana hladil streho sosednjega objekta. Sledilo je nadaljnje prezračevanje in konec vaje z analizo. Na vaji je sodelovalo 22 gasilcev PGD Sežana z dvema voziloma, poklicni gasilci ZGRS Sežana z dvema voziloma in ocenjevalci vaje, prav tako iz vrst PGD in ZGRS Sežana. Po besedah slednjih je bila vaja zelo uspešna.

Vajo smo izkoristili tudi kot priložnost

za testiranje dela z brezpilotnim zrakoplovom, ki ga ima v lasti ZGRS Sežana. Na koncu bi se radi zahvalili podjetju Lotrans, d. o. o., ki nam je omogočilo uporabo svojih prostorov za izvedbo vaje, ZGRS Sežana za sodelovanje, obiskovalcem, ki so si vajo prišli ogledat, in seveda tudi fotografoma Tilnu Čehu in Dajani Segulin ter snemalcu Petru Lahu, ki je celotno vajo dokumentiral.

Besedilo: Špela Razpet

Slika: Tilen Čeh

Obiski šol v mesecu požarne varnosti

Vsako leto Uprava za zaščito in reševanje razpiše novo temo za mesec oktober – ta namreč velja za mesec požarne

varnosti. Nosilna tematika letošnjega oktobra je bila namenjena požarni varnosti v večstanovanjskih objektih. Da bi

najmlajše ozaveščali o požarni varnosti, smo, kot vsako leto do sedaj, obiskali osnovne šole v bližnji okolici.

Mladim smo predstavili delo gasilcev, našo opremo in jih poučili o letošnji tematiki. Poučili smo jih, kako naj ravna v primeru požara, in jim pokazali, kako k temu pristopimo mi. Na obisku so se nam pridružili tudi poklicni kolegi iz Zavoda za gasilno in reševalno službo Sežana. Obiskali smo osnovne šole v Sežani, Tomaju in Dutovljah. V Tomaju in Dutovljah smo sodelovali pri evakuaciji in uprizorili gašenje gospodinjske učilnice. V Dutovljah pa smo se udeležili tudi preventivnega dneva za učence drugega triletja, pri čemer so sodelovale še druge preventivne službe: policisti iz PP Sežana, reševalci NMP Sežana ter uslužbenki Regijskega centra za obveščanje iz Postojne.

Besedilo in slika: Tadej Marušič

Novi jekleni cevovod pri Lokvi

Kraški vodovod Sežana izvaja v sklopu projekta Izvedba dostopnih cest za izgradnjo drugega tira železniške proge Divača–Koper prestavitev obstoječega jeklenega transportnega cevovoda DN500 na lokaciji vstopnega portala najdaljšega predora z oznako T1 na trasi bodočega drugega tira železniške proge pri Lokvi, ki se sicer konča v dolini Glinščice. Obstoječi cevovod bo nadomestil novi varjeni jekleni cevovod dimenzije DN600 v dolžini cca 832 m z ostalimi spremljajočimi objekti. Zaključek izvedbe del z navezavo na obstoječi cevovod je predviden še v letošnjem letu. Prestavljen in hkrati obnovljen odsek transportnega cevovoda bo omogočal trajnejšo in varnejšo oskrbo tako prebivalcev Krasa in Brkinov, s povečano dimenzijo cevi pa tudi nekoliko večje transportne količine vode proti Obali.

Besedilo in slika: Kraški vodovod Sežana

Spoštuj, ločuj, varuj!

Odpadki so postali pomemben del našega vsakdana. Veliko jih ustvarimo, zato imamo veliko dela z njihovim odstranjevanjem. Ločevanje odpadkov nam gre po petnajstih letih kar dobro od rok, lahko pa bi se še bolj potrudili. V zabojnikih za ostanek odpadkov ostaja še kar nekaj plastike, pločevink in papirja, ki bi jih lahko uvrstili v zabojnike na ekoloških otokih in jim tako dali možnost za recikliranje.

Predvsem pa pozivamo vse, ki ne vedo, se ne zmenijo ali pa celo namerno ne upoštevajo pravil odlaganja odpadkov, naj še enkrat pomislijo, ali morajo res drugi skrbeti za njihove smeti. Ali imajo res pravico odpadke odložiti kamor koli: na tla, v napačen zabojnik, v naravo ... S tem uničujejo trud in dobro počutje ostalih občanov. Zato vas prosimo, da spoštovanje do okolja in do drugih ljudi

izkažete tudi s pravilnim odlaganjem odpadkov. Če niste prepričani, kam sodi posamezen odpadek, nas lahko pokličete na telefonsko številko 05 73 11 240 ali pa si pomagajte z abecednikom odpadkov na naši spletni strani www.ksp-sezana.si.

Na kratko pa gre takole:

Embalaza iz plastike	eko otok, zabojnik za plastično embalažo (rumen pokrov)
Plastenke	eko otok, zabojnik za platenke (rumen pokrov)
Papir in embalaža iz papirja in kartona	eko otok, zabojnik za papir (rdeči pokrov)
Kozarci in steklenice	eko otok, zabojnik za steklo (bel pokrov)
Konzerve in pločevinke	eko otok, zabojnik za pločevinke (moder pokrov)
Ostanki pri pripravljanju hrane, ostanki sadja, zelenjave	domači kompostnik ali eko otok, zabojnik za bio odpadke (rjav)
Večje količine embalaže (kartoni, najloni, stiropor ...)	zbirni center
Kosovni odpadki (kavči, stoli, kolesa, bela tehnika, jogiji ...)	zbirni center ali 1x letno naročilo brezplačnega odvoza do 3 m ³ z vašega doma (februar, marec, april, september in prva polovica oktobra 2020)
Nevarni odpadki	akcija zbiranja nevarnih odpadkov po naseljih (pomlad 2020) ali zbirni center
Oblačila in obutev	ponošena in neuporabna sodijo v zabojnik za ostanek komunalnih odpadkov ali na zbirni center, čista in še uporabna oddamo humanitarnim ustanovam ali v zabojnike za oblačila (Humana), postavljene po mestu Sežana
Zeleni odrez	domače kompostiranje ali zbirni center
Avtomobilske gume	prevzame vulkanizer ob menjavi ali pa jih brezplačno oddate na zbirnem centru (4 na osebo letno)

Urnik zbirnega centra – Cero Sežana (ob cesti Sežana–Vrhovlje):
Ponedeljek–petek: od 7.00 do 16.00, sobota: od 8.00 do 13.00

Besedilo in slike: KSP, d. d., Sežana

Botanični vrt Sežana ob vili Mirasasso tudi kot poročna lokacija

Botanični vrt ob vili Mirasasso je umetnost človeka, narave in časa. Zato je danes zaščitena vrednota. Je sežanska dolžnost, kraška znamenitost in državni ponos, vreden obzirnega občudovanja. Je prostor, namenjen ljudem. Domačinom in obiskovalcem, da pridejo in začutijo, česar v mestnih parkih ni moč dojeti. Da spoznajo, razumejo in ohranijo veličino narave in kulture, veličino, zgrajeno za velike stvari.

Za zgodbe s posebnim pridihom – za srečanja, praznovanja in zagotovo tudi poročna doživetja, zaradi česar se je v zadnjem času vrt uvrstil med najzanimivejše slovenske poročne lokacije.

V njem, kot upravljavec vrta, poskrbimo za celovito organizacijo civilnih poročnih obredov in poročnih slavnosti, ki jih z občutkom ustvarjamo na jasnih vrta, pod krošnjami mogočnih cedrov in drugega eksotičnega drevja, pod pergolami raznobarnih vrtnic in v stilno oblikovanem rastlinjaku.

V dovršeno izvedbo poročnih slo-

vesnosti združujemo posluš, nasvete in priporočila v teku organizacije dogodkov, sprejem svatov in protokolarno vodenje na dan poroke, unikatno dekoracijo prostora, vrhunsko glasbeno spremljavo, odlično kulinariko, fotografiranje in video utrinke, unikatna vabila ter druge zelene spremljajoče storitve.

Za več informacij ostajamo na razpolago vsak dan od 7.00 do 19.00 na tel. št. 031 625 093 ali preko el. pošte storitve@ksp-sezana.si. Več o vrtu si lahko ogledate tudi na spletni strani www.vrtsezana.si.

Besedilo: Marjetka Kljun Terčon, KSP, d. d., Sežana (upravljavec vrta)

Slika: Mateja Šafhalter

KRASINVEST d.o.o. SEŽANA

Partizanska cesta 30, 6210 Sežana

info@krasinvest.si, www.krasinvest.si

tel. 386 (0)5 7313 180, fax. 386 (0)5 7313 181

- projektiranje
- inženiring
- nadzori
- geodetske storitve
- ocenjevanje vrednosti nepremičnin

Kaj je naturopatija in kdo je naturopat

Ob obisku mojega studia Suo Tempore včasih ljudje sprašujejo, če sem bionergetik ali zdravilec, saj moje delo v slovenskem okolju še ni dovolj poznano, kljub temu, da se naturopatija kot metoda naravnega zdravljenja uporablja že nekaj stoletij, Evropski parlament pa jo je kot poklic priznal že leta 1997. Sama sem letos junija z odliko diplomirala iz Naturopatije in psihosomatske podpore na inštitutu Jean Monnet v Bruslju, pred tem pa sem se štiri leta šolala na Šoli za evolutivno naturopatijo v Novi Gorici. Naturopatija je disciplina, ki k zdravju in dobremu počutju pristopa na naraven način, to pomeni z uporabo naravnih sredstev in tretmajev. Njena posebnost je, da osebo zajame celostno, ne osredotoča se le na del telesa kjer je prisotna določena težava. Pri tem se upošteva fizične, čustvene, psihične in energijske karakteristike posameznika, kot tudi njegov življenjski slog in nekatere druge aspekte, saj vse navedeno določa njegovo stanje. Naturopatska obravnava nas vrača v fizično, psihično, čustveno ali energijsko ravnovesje, uči nas prisluhniti telesu in njegovim sporočilom, prav tako pa ta sporočila prevaja, da jih zmoremo razumeti in se jim posvetiti. Ozavešča nas torej, zakaj je do nečesa prišlo, išče in odpravlja vzrok, ne zanima je le simptom, s čimer lahko preprečimo napredovanje neugodja v nastanek bolezni in večanje tegobe. Poudariti moram, da delo naturopatov ne posega v zdravniški poklic, saj ne postavljamo diagnoz in ne posegamo v potek zdravljenja ali ljudi od tega odvrčamo! Dober naturopat se zaveda lastnih

meja, torej tega, do kod lahko s svojim delom poseže, ima jasno določena etična in delovna pravila, poseduje veliko mero empatije, je dober, pozoren poslušalec in povezovalc vseh informacij, ki jih pridobi s poslušanjem, še več pa s pozornim opazovanjem. Pri svojem delu se po uvodnem spoznavanju klienta odločim, s katerimi terapevtskimi tehnikami in naravnimi pripomočki ter sredstvi bom pristopila k obravnavi. Telo lahko podpremo, uravnovešamo ali spodbujamo in aktiviramo njegove samoozdravitvene sposobnosti z naravnimi preparati iz sodobne fitoterapije in oligoterapije. To so gemoderivati, izdelani iz zarodnega dela rastlin, popkov in poganjkov, in oligoelementi ali elementi v sledih, ki so naravno prisotni v telesu, vendar jih dodajamo po potrebi, saj so pospeševalci bioloških funkcij organizma. Nobeden od tovrstnih

preparatov nima neželenih stranskih učinkov ali kontraindikacij. Kot pomoč na čustvenem in psihološkem področju nam odlično služijo dobro poznane Bachove kapljice in Avstralske cvetne esence, od katerih imajo ljudje, od otroške do zrele dobe, blagodejne koristi. Moje delo pa ne zajema le pogovora in svetovanja, ampak tudi tretmaje, kot sta Kraniosakralna terapija in Akupunkturna masaža po Penzlu. Obe imata širok spekter delovanja, zato sta uporabni pri problematikah, kot so: bolečine in funkcionalne motnje, bolečine v hrbtenici in sklepih, slaba prekrvavitev, glavoboli in migrene, hormonske in menstrualne težave, presnovne in prebavne motnje ter težave uro-genitalnega aparata, izgorelost in mnogih drugih. Obe terapiji sta učinkoviti tudi pri različnih neugodnih psihičnih stanjih, napetostih, stresu, depresiji in tesnobi. Na spletni strani www.suotempore.si lahko pridobite dodatne informacije o obeh tehnikah kot tudi o drugih metodah, ki jih združujem v obravnave. Včasih klientu priporočim še določeno vajo, ki jo le-ta izvaja, da uravnava energijski pretok in tako z energijo hrani določen telesni predel. Z namenom ozaveščanja o pomembnosti preventive in zdravja v najširšem pomenu v Suo Tempore organiziram ali sama vodim delavnice, tedensko pa v studio zahajajo skupine na dinamično meditacijo Kinergetix, ki jo poučujem kot licencirana inštruktorica. Pristrčno vabljeni in ostanite zdravi!

Besedilo: Anja Sterle

Slika: Filip Gracijani

PREMIKanje se nadaljuje!

Prišla je nova, že peta sezona Premikov. Osnovno vodilo naše neformalne ekipe, ki združuje številne organizacije v Sežani, ostaja isto: ponuditi teme, ki premikajo, združujejo in navdihujejo. V petih letih smo nabrali nemalo takih tem, spoznali nemalo navdihujočih ljudi in poslušali nemalo posebnih zgodb, zato lahko s hvaležnostjo in veseljem rečemo, da je vseh teh nemalo tem in zgodb in oseb z nami poslušalo nemalo ljudi, ki nas redno in vestno spremljajo ter nam dajejo zagon za nadaljevanje in potrditev, da delamo dobro.

Na prvem pogovornem večeru nove sezone smo v petek, 4. oktobra 2019, v

prostorih MC Podlaga spoznali Nika Škrleca, s katerim se je o podvigih, bedarijah in resnostih pogovarjal Žan Papič.

Nika poznamo kot slovenskega dramskega igralca in televizijskega voditelja Malih sivih celic. Je ambasador tehnik pomnjenja, potapljač na dah, žongler in velik ljubitelj novih svetov ter domišljije. »Brat ga je opisal kot zelo raziskovalnega, energičnega, vedno prijaznega in posebnega,« je gosta predstavil Žan Papič. Pri svojem razmišljanju večinoma uporablja lateralno razmišljanje – to je razmišljanje izven ustaljene absolutne poti. »Če nas v šolah naučijo, kako pravilno odgovarjati na vprašanja, je to naj-

manj koristna večšina v življenju. Veliko bolj koristno je, kako pravilno odgovarjati narobe in to je po mojem umetnost ustvarjalnosti. Tukaj nas kot družba čakajo ogromni premiki, za katere upam, da se bodo kmalu zgodili,« je povedal Škrlec.

Poznamo ga tudi kot Youtube blogerja, kjer lahko spremljamo njegove podvige podiranja rekordov. »Splet ti ponuja nešteto možnosti in videoprodukcija se mi zdi zelo zanimiva. Kot igralec nimaš nikoli priložnosti sodelovati v postprodukciji, zato ima veliko igralcev težavo gledati same sebe. Ko pa moraš sam montirati svoje posnet-

ke, moraš to težavo hitro odpraviti,« je pojasnil. Hkrati je do interneta in njegovih pasti kritičen. »Danes govorimo, da je internet neskončen vir znanja, saj so vse informacije na njem. To je vse res, še zmeraj pa je človek tisti, ki obdeluje vse te informacije. Postavljeni smo pred eno past, kjer vse veščine, ki gojijo zmožnost koncentracije in razmišljanje o nečem več kot pet minut, odtekajo.«

Škrlec je prejemnik številnih nagrad, in sicer akademijske Prešernove nagrade, nagrade sklada Staneta Severja za igralske stvaritve študentov dramske igre, nagrade občinstva na 47. Tednu slovenske drame, Borštnikove nagrade za mladega igralca in Viktorja za najobetavnejšo medijsko osebnost. Od oktobra dalje v ljubljanski Drami ni več zaposlen in trenutno dela na novi predstavi, ki se imenuje Hevreaka. »To je mladinska komedija fizike. Je poskus vzeti učno snov fizike in jo predstaviti mladim gledalcem tako, da jim raznese glavo.« Mladim želi predstaviti snov, za katero menijo, da je dolgočasna, skozi prizmo domišljije in otroške igrivosti. »Pri učenju znanstvenih ved pozabimo, da je v ozadju odkrivanja vedno neka

igra in odkrivanje sveta, ki je igrivo početje. Ne razumem, kako se to ne more prenesti v šolo,« je pojasnil.

Zaključek večera je Nik Škrlec začinil s sestavljanjem Rubikove kocke. Trenutno skuša namreč podreti svetovni rekord v tem, koliko kock lahko z enim vdihom sestavi pod vodo. Vsekakor držimo pesti!

Vse, ki bi želeli postati del PREMIA kajoče ekipe, vabimo, da nas povlečete za ro kav na prihodnjih dogodkih ali pa nam

pišete na našo stran facebook.

Pri soustvarjanju projekta nam ob boku stojijo: Kosovelov dom Sežana, Kosovelova knjižnica Sežana, Klub študentov Sežana, Ljudska univerza Sežana – Kosovelova soba, MC Podlaga Sežana (Zavod ŠTIP), ŠC Srečka Kosovela Sežana, Višja strokovna šola Sežana, Inkubator Sežana in Območna obrtno podjetniška zbornica Sežana.

Besedilo:

Samanta Coraci in Helena Č. Gerželj.

Slika: Marko Pleterski

Javni poziv k prijavi razstav v Mali galeriji Mira Kranjca v Kosovelovem domu Sežana za sezono 2020/21

Kosovelov dom Sežana objavlja javni poziv k prijavi razstav v Mali galeriji Mira Kranjca za sezono 2020/21. Poziv je namenjen vizualnim umetnikom, likovnim ustvarjalcem in ustanovam, ki svojo dejavnost predstavljajo v obliki razstav.

Prijave bo pregledal tričlanski galerijski svet, sestavljen iz delavca Kosovelovega doma Sežana in dveh zunanjih strokovnih sodelavcev – kuratorjev, ter izbral razstave. Svet si pridržuje pravico do neupoštevanja nepopolnih prijav in zavrnitve prijav brez dodatnega vsebinskega pojasnila.

Kosovelov dom bo v sezoni 2020/20 pripravil predvidoma pet razstav, od katerih bo vsaka odprta predvidoma pet tednov. Prijavitelji lahko predlagate okvirni termin odprtja razstave (mesec), vrstni red razstav pa bo oblikoval galerijski svet. Zamiki znotraj

posameznih obdobij zaradi uskladitve vseh letnih programov niso mogoči.

Rok za prijavo je **8. februar 2020**. Prijave sprejemamo izključno po e-pošti na e-naslov info@kosovelovdom.si. V rubriko »Zadeva« morate vpisati »RAZSTAVE 2020/21 – PRIJAVA«.

Razpis v celoti (z naštetimi pogoji razstavljanja), obrazec za prijavo in izjava o seznanitvi s pogoji so objavljeni na spletni strani Kosovelovega doma Sežana www.kosovelovdom.si. Prijavitelji bodo o izboru obveščeni najkasneje do 30. marca 2020.

Praznični december in prireditve za otroke v občini Sežana 2019

V ORGANIZACIJI MEDOBČINSKEGA DRUŠTVA PRIJATELJEV MLADINE SEŽANA

sobota, 14. 12 - 17.00	GORENJE – Vaški dom - Gledališka predstava Vaške skupnosti Gorenje - Sprejem dedka Mraza
sobota, 14. 12 - 17.00	LOKEV – Vaški dom - Gledališka predstava Čarodejka Binka - Gledališče Smejček - Sprejem dedka Mraza
petek, 20. 12 - 16.30	ORLEK – Balinarski dom - Gledališka predstava Osmojeni praznični piškoti - Klovnesa Cilka - Sprejem dedka Mraza
petek, 20. 12 - 18.30	DANE PRI SEŽANI - Gledališka predstava Škratek Prehla-dek - Gledališče Mravljice - Sprejem dedka Mraza
petek, 20. 12 - 18.00	PLISKOVICA – Mladinski Hotel - Gledališka predstava Osmojeni praznični piškoti - Klovnesa Cilka - Sprejem dedka Mraza
sobota, 21. 12 - 16.00	KAZLJE – Vaški dom - Gledališka predstava Cilkaščične igrarije - Klovnesa Cilka - Sprejem dedka Mraza
sobota, 21. 12 - 16.00	ŠTJAK – Stara šola - Gledališka predstava Škratek Prehla-dek - Gledališče Mravljice - Sprejem dedka Mraza

sobota, 21. 12 - 17.00	DOL PRI VOGLJAH – Vaški dom - Gledališka predstava Muca Copatarica - Gledališče Vrtec Divača
sobota, 21. 12 - 17.00	ŠTORJE – Zadrugi dom - Gledališka predstava Čarodejka Binka - Gledališče Smejček - Sprejem dedka Mraza
sobota, 21. 12 - 18.00	AVBER – Vaški dom - Gledališka predstava Škratka in novoletna smrečica - Gledališče Sončki - Sprejem dedka Mraza
sobota, 21. 12 - 18.30	TABOR – KS Vrabče - Gledališka predstava Škratek Prehla-dek - Gledališče Mravljice - Sprejem dedka Mraza
ponedeljek, 23. 12 - 10.15	DUTOVLJE – Osnovna šola - Gledališka predstava Radovedni medvedek - Družinsko gledališče Kolenc - Sprejem dedka Mraza (za osnovno šolo, vrtec in izven)
petek, 27. 12 - 17.00	KRIŽ – Vaški dom Križ - Gledališka predstava Veseli škrat z vilo - Gledališče Fuldoro - Sprejem dedka Mraza
sobota, 28. 12 - 17.00	SEŽANA – Kosovelov dom Sežana - Gledališka predstava Skriti zaklad - Gledališče Enostavno prijatelji - Plesna skupina Mavrica - Sprejem dedka Mraza

Vse prireditve so brezplačne. Prisrčno vabljeni!

Praznične prireditve Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana omogočajo Občina Sežana, Občina Divača, Občina Komen in lokalni donatorji ter posamezniki. Organizator prireditev si pridržuje pravico do spremembe programa.

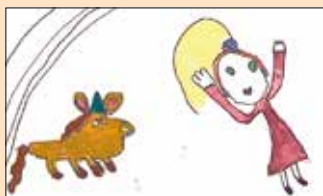
Želimo vam,
da bi vas v novem letu glas srca
še naprej vodil pri iskanju tistega,
kar se z besedami ne da povedati.

Želimo vam,
da bi imeli srečo vedno s seboj,
da bi jo lahko podarili tudi tistim,
ki jo potrebujejo.

Člani Medobčinskega društva prijateljev mladine Sežana vam želimo vesele praznike in srečno 2020!

Medobčinsko društvo prijateljev mladine Sežana, Ana Pangos

ŽELIMO VAM VESELE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO 2020.
OTROCI IN ZAPOSLENI IZ VRTCA SEŽANA

(Lara je narisala dobro vilo in samoroga, ker prinašata srečo.)

Božični ples v središču Sežane

Dnevi so vse krajši, prihaja veseli december in veselo praznično vzdušje se že začinja! Tako bo kmalu tudi čas za božični ples na ulici, ki ga v Sežani že tradicionalno organizira Plesno društvo Mavrica. Letos bomo glavno ulico zazibali v praznični čas v petek, 20. decembra 2019, od 10. do 13. ure. Mlade plesalke in plesalci bodo za vas pripravili plesni spektakel, lahko pa se jim boste tudi pridružili ali pa se okrepcali na prazničnih stojnicah. Letos bo to že sedmi božični ples na ulici, ki nas v decembru popelje v čarobno praznično pravljico. Lansko leto je bilo praznično vzdušje popolno, plesalke in plesalci Plesnega

društva Mavrica so bili odlični, videlo se je, da je prav vsak od njih odplesal s

srcem. Plesno društvo Mavrica vas veselo pričakuje tudi letos!

Besedilo: Andreja Poljšak

Slika: Nika Janjič

BEREMO IN GLEDAMO – Ameriška literatura in filmografija #2

Po uspešno izpeljani prvi ediciji projekta Beremo in gledamo vas z novim letom vabimo na sprehode po novih poteh knjižnih in filmskih uspešnic. Poleg Kosovelove knjižnice Sežana se nam kot partner v tej sezoni pridružuje še Kosovelova soba, ponovno pa nas podpira Ameriško veleposlaništvo v Ljubljani.

Od januarja do aprila 2020 bomo izvedli skupno štiri knjižno-filmske večerne pogovore v Kosovelovem domu Sežana, Kosovelovi knjižnici Sežana in Ljudski univerzi Sežana – Kosovelovi sobi. Pogovore dogodkov BEREMO in GLEDAMO na temo ameriške literature in filmografije bodo povezovali naši zunanji sodelavci in z gosti osvetlili poglede na ameriško kulturo. Občinstvo je ob tej priložnosti povabljeno, da si filme in literaturo predhodno ogleda in prebe-

re ali pa se z nami enostavno prepusti ameriški kulturi (spremljajte kino program in ne zamudite predhodnih predvajanj filmov, ki se bodo navezovali na temo napovedanih večerov, vstopnina za ogled: od 4,5 do 5,00 EUR).

Projekt BEREMO IN GLEDAMO: Ameriška literatura in filmografija #2« sofinancira Ameriško veleposlaništvo Ljubljana.

Program 2020:

- Januar: MAČJE POKOPALIŠČE
- Februar: DEKLINA ZGODBA

- Marec: STRIPI in film SPIDERMAN: DALEČ OD DOMA
- April: COLLETTE

Poleg izmenjave mnenj in izkušenj na samem dogodku bo občinstvo v tokratni ediciji lahko sodelovalo in se preizkušalo v pisanju kritik, ki bodo ob koncu projekta ocenjene in nagrajene.

Zalogo čtiva najdete pri svojih knjižničarkah in knjižničarjih. Večina filmov (razen serije Deklina zgodba) bo na ogled v naši kinodvorani.

Za več informacij spremljajte naše FB profile ali pa nas kontaktirajte na info@kosovelovdom.si.

Skozi morje besed
moraš do sebe prebresti,
in ko v samoti
pozabiš govoriti,
vrni se v svet.
S. Kosovel

Srečno 2020!

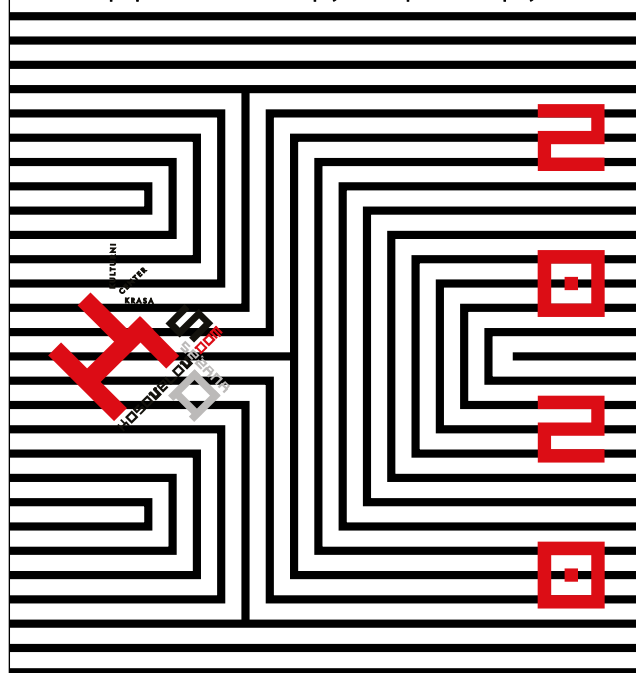

Želimo vam, da bi lahko tudi v letu 2020 rekli »Lahko noč, skrbi« in »Vse bo v redu«.

Vsem obiskovalcem, abonentom in poslovnim partnerjem želimo lepe praznike in da bi skupaj složno potovali naprej v 2020.

Z vami v leto 2020

Nagrajeno delo "Krki za vse"

likovnega natečaja "Poznate Krkija?", Skupine Avto Krka učenci 4.b OŠ Ljudski vrt Ptuj

Novo leto je nova priložnost za vas in za nas, da vsak zase in vsi skupaj še naprej ustvarjamo zadovoljne in uspešne trenutke.

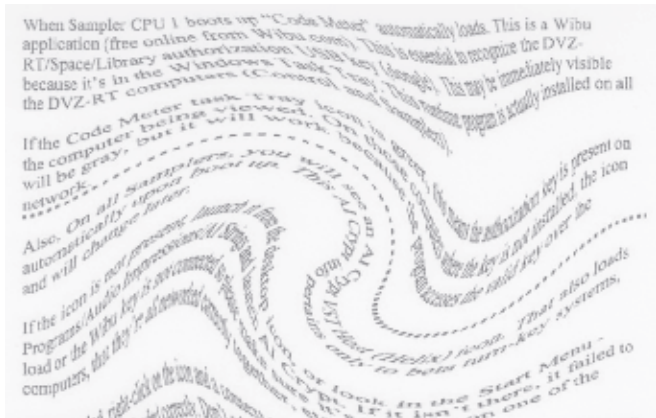
Želimo vam prijetne in mirne praznične dni.

*Kolektiv
vaših tehničnih pregledov*

Na pomoč, črke se premikajo!

»Ne morem prebrati naloge, ker črke plešejo,« je na vprašanje, zakaj ne mara brati, na pregledu vida za otroke odgovorila 7-letna Lana. Najbrž bi imeli tudi vi težave pri branju vijugasto zapisanega besedila, kot ga prikazuje spodnja slika. Spodnja slika je le eden od primerov, kako običajno zapisano besedilo vidijo ljudje s skotopičnim sindromom.

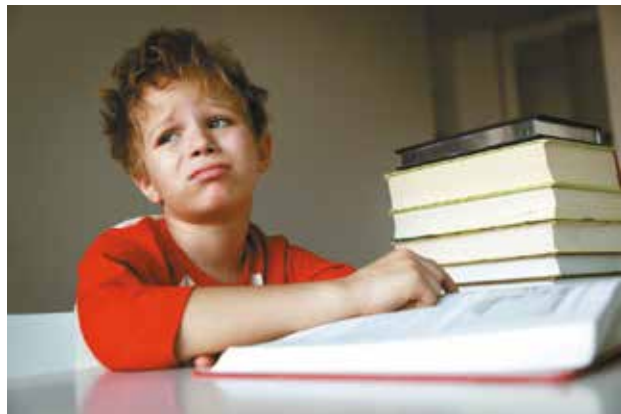

Ljudem s skotopičnim sindromom je branje besedila na beli podlagi najpogosteje neprijetno. V nekaterih primerih črke »plešejo«, nekaterim se »zvijajo vrstice«, drugim deli besedila izstopajo ali se meglijo. V najhujših primerih skotopičnega sindroma posameznike spremljajo grozljive migrene, slabost ali občutek »pekočih možganov«.

Skotopični sindrom ali skotopičnost lahko opišemo kot oteženo gledanje. Strokovnjaki ga opisujejo kot pomanjkanje percepcije ene ali nekaj barv v barvnem spektru. Pri skotopičnem sindromu ena barva na poti od oči po vidnem živcu do vizualnega korteksa nekoliko zamuja. Vse informacije do možganov ne pridejo istočasno, zato so možgani s prikazovanjem dejanske slike dodatno obremenjeni.

Največ težav ljudem s skotopičnim sindromom povzročata bela svetloba in bela barva.

Izpostavljenost beli svetlobi neonskih luči se je v zadnjih letih močno povečala, bela svetloba nas spremlja tudi na vseh zaslonih, ki jih uporabljamo tekom dneva: telefonih, tablicah in računalnikih. Ko gledamo belo podlago (večina gradiva v šolah, knjigah, tiskovinah) ali so oči izpostavljene beli svetlobi, se morajo od bele odbiti prav vse barve, da nam možgani sporočijo, da je podlaga bela.

Hitra in enostavna pomoč osebam s skotopičnim sindromom so barvne folije in v težjih primerih posebna očala.

Psihologinja Helen Irlen (leta 1992 je izdala knjigo Berimo z barvami) je skozi raziskovanje zasnovala poseben nabor barvnih folij. Rešitev je enostavna, saj že s prekrivanjem bele podlage z barvnimi folijami lahko preprečimo »plesanje črk«, »zvijanje vrstic«, izstopanje ali megljenje delov besedil. Pri hujših simptomih skotopičnega sindroma Irlenova priporoča posebna skotopična očala, ki omogočajo nemoteno branje in zmanjšajo škodljivi vpliv bele svetlobe.

Na pregled za ugotavljanje skotopičnega sindroma se odslej lahko naročite tudi v Optiki Tom, izvaja ga Urška Može. Urška ima za izvajanje pregledov certifikat Mednarodnega inštituta Irlen (Irlen Institute International), edine organizacije na področju ugotavljanja skotopičnega sindroma.

Virom bele svetlobe se v celoti ne moremo izogniti, lahko pa z enostavnim pripomočkom razbremenimo oči, možgane in si dolgoročno olajšamo dnevna opravila.

OPTIKA TOM **PREGLEDI VIDA**
VSAK ČETRTEK

Kosovelova ulica 1b, 6210 Sežana, Tel.: 05 730 47 70, www.optikatom.com

skok do rešitve!

SKOK BLU

TEHNIČNA TRGOVINA

Z VAMI ŽE 5 LET

Naj dobre ideje zrastejo v
uspešno leto 2020!

Zahvaljujemo se cenjenim strankam, dobaviteljem, poslovnim partnerjem, prijateljem in družinam. Skratka vsem, ki ste vsakodnevno z nami! Skupaj smo napisali prvih pet let uspešnega poslovanja trgovine Železnine, ki je septembra dobila svoje prostore, razširila ponudbo in se preimenovala v Tehnično trgovino.

Vabljeni na naslov:

Dane pri Sežani 38, 6210 Sežana
(ob glavni cesti Sežana-Štorje)

Tehnična trgovina Skok Blu

+386(0)31 715 522

tehnica.trgovina@skokblu.si

Vijačni sistemi • Rezilnoorodje • Vodovodni material • Zaščitna oprema • Profesionalno ročno orodje • Profesionalno elektro orodje
Elektro material • Industrijska pnevmatika • Lepila • Barve • Ležaji • Barvne kovine • Jekleni profili • Kovano železo • Palično jeklo
Varilni material • Brusni program • Kljuge in ključavnice • Železna pletiva • Zalivalni sistemi • Jeklene vrvi • Merilno orodje • Tehnični plini
Motorna olja • Hidravlična maziva • Lestve • Akumulatorji • Silikoni • Industrijska pnevmatika • PVC vodila • Vzdrževalni navtični material

elmar **30 let**
elektroinstalacije

Elmarel d.o.o.

Šmarje pri Sežani 81/a
6210 Sežana

- sončne elektrarne
- elektroinstalacije
- meritve
- strelovodi
- alarmi
- videonadzor

SONČNO 2020!

GSM: +386 (0)41 525 509
www.elmarel.si

Nedelja, 1. december

Kosovelov dom Sežana

Meditacija in fotografija – Wilhelm Heiliger, fotografije

Ponedeljek, 2. december

Vaški dom Na Podulji, Dane pri Sežani, 18.00

Predstavitve knjige Andreja Jelačina –Tonija Karjole s fotografijami Radka Oketiča

Sodelujejo: Olga Knez, KD Kraška harmonika

Torek, 3. december

Kobilarna Lipica, 10.00

Ta veseli dan kulture – prost vstop v Lipico

Kosovelova knjižnica Sežana, 9.00

Literarna čajanka, Gost: Branko Kjuder

Kosovelov dom Sežana, 18.00

Knjižno filmski dogodek v sodelovanju s Kosovelovo knjižnico Sežana

Predstavitve nove knjige Mateta Dolenca Kako dolg je čas? in pogovor z avtorjem ter premiera celovečernega filma Mihe Čelarja iOtok

Četrtek, 5. december

Kosovelov dom Sežana, 20.00

Nune v akciji!

Petek, 6. december

Sežana – Trg osvoboditve, Lipov list, 16.15

Praznična Sežana – prižig prazničnih lučk, stojnice, zabavni program

Nedelja, 8. december 2019

Kosovelov dom Sežana, 18.00

Aladinove skrivnosti (plesno-igrana predstava)

Kulturno društvo Franc Žiberna Povir, dramska skupina Pika Nogavička

Kobilarna Lipica, 10.00

Miklavževanje – prižig prazničnih lučk, stojnice, zabavni program

Četrtek, 12. december

Kosovelov dom Sežana, 17.00

Zapornik št. 3.2.3. (monokomedija)

Valič teater in KUD Franc Kotar Trzin

Kosovelov dom Sežana, 18.30

Kako razumeti vedenje otroka (predavanje)

Mavrica – center za družino Sežana

Radovan Radetič

Kosovelova knjižnica Sežana, 18.00

Predstavitve zbornika UTŽO Kras Utrinki velike volje: Živeti. Ob 10. obletnici Univerze za tretje življenjsko obdobje Kras in razstava fotografij udeležencev Digitalne fotografije z mentorico, mgA. Katarino Sadovski.

Četrtek, 19. december

Kosovelova knjižnica Sežana, 18.00

Odprtje razstave Gib in glasba: telovadni nastopi z glasbeno spremljavo od 19. stoletja do danes v sodelovanju z Narodno in študijsko knjižnico Trst

Kosovelova knjižnica Sežana, 17.00

Baletna pravljica v sodelovanju z Baletnim društvom Sežana in prihod dedka Mraza

Petek, 20. december

Kosovelova knjižnica Sežana, 18.00

Pevska delavnica Zapojte z nami. Vodi: Katarina Štinc

Kosovelov dom Sežana, 20.00

Seks nasveti od A do Ž (gledališka komedija)

Špas teater

Četrtek, 26. december

Kobilarna Lipica, 10.00

Prost vstop na Štefanovo, praznik konj

Petek, 27. december

Kosovelov dom Sežana, 20.00

New Swing Quartet (novoletni koncert)

Prednovoletna praznovanja in prireditve
PRAZNIČNA SEŽANA 2019

petek, 6. december 2019

Trg osvoboditve, Sežana

ob 16.15 - OTROŠKA PREDSTAVA DEDKOV PRIDNOMETER
v izvedbi TEATRA CIZAMO

ob 16.50 - SLAVNOSTNI NAGOVOR

ob 17.00 - PRIŽIG PRAZNIČNIH LUČI
praznična povorka Kraške pihalne godbe in mažoretk iz Povirja
proti prireditvenem prostoru na Lipovem listu

Lipov list, Sežana

od 17.00 do 20.00 - Praznično-umetniška tržnica s predstavitvijo
kraških ponudnikov, javnih zavodov in društev

od 17.30 dalje - Nastop skupine Ne joči pevec in lokalnih društev

petek, 20. december 2019

Tržnica, Sežana

od 10.00 do 13.00 - **BOŽIČNI PLES NA ULICI**
s plesalci Plesnega društva Mavrica
(v primeru dežja ples odpade)

sobota, 21. december 2019

Športni park, Sežana

ob 20.00 - Koncert skupin **ZVITA FELTNA** in **POP DESIGN**

Vabljeni tudi na ostale decembrske dogodke.

Organizator si pridržuje pravico do spremembe programa.

